

národní
úložiště
šedé
literatury

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2019

Národní archiv; Drašarová, Eva
2020

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-411073>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 20.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Národní archiv

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2019

předkládá
PhDr. Eva Drašarová, CSc.
vedoucí služebního úřadu
ředitelka Národního archivu,

s použitím podkladů ze zpráv o činnosti
vedoucích jednotlivých oddělení sestavila
Eva Drašarová a Radka Kubínová

V Praze 20. 2. 2020

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Obsah

ÚVOD	3
I. Personální podmínky archivu.....	4
II. Celkové množství uložených archiválií.....	9
III. Výběr, zpracování a využívání archiválií	11
Výběr archiválií ve skartačním řízení.....	11
Výběr archiválií mimo skartační řízení	17
Zpracování archiválií a anotace nových archivních pomůcek	23
Využívání archiválií veřejností.....	38
Spolupráce s médii	50
Exkurzní činnost.....	51
Knihovna	55
Ediční a publikační činnost	98
Pedagogická činnost	99
Zahraniční styky	100
IV. Stav archiválií	112
Preventivní péče o archiválie a průzkumy jejich fyzického stavu	112
Konzervování a restaurování archiválií.....	113
Bezpečnostní snímkování a reprografie	117
Digitalizační práce.....	118
Informatika	120
V. Prostorová situace archivu, provozní a ekonomické záležitosti.....	121
Hospodaření se svěřenými prostředky.....	124
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	137
VI. Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2019.....	182

ÚVOD

V uplynulém roce 2019 se Národní archiv věnoval naplňování svého poslání, které vyplývá nejen ze zákonných ustanovení a z odkazu jeho minulosti, ale i z nevyřčeného, nezakotveného, přesto osazenstvem sdíleného kodexu závazků vůči společnosti i vůči čemusi, co nás přesahuje. Směřování tohoto typu kultivované spolupracovnice a spolupracovníky povětšinou uspokojuje a zároveň podněcuje k usilování o neustálé zlepšování, např. ve srovnávání s výkonnými a úspěšnými paměťovými institucemi. Ano, „akumulovali“ jsme a „kapitalizovali paměť“, konzervovali stopy minulosti. Jistojistě jsme důvěryhodní a důstojní opatrovatelé i „investigativní“ shromažďovatelé nosičů paměti. Dbáme o systematičnost, proporcionalitu a také efektivnost při budování kolektivní paměti. Navzdory zásadní změně společnosti dané technologiemi uznáváme nadále závazky z „doby papírové“. Řešíme tudíž technické instrumenty pro zpracování a zpřístupnění stále ještě analogových pramenů, ovšem pro člověka - uživatele „v síti“.

Při prezentaci na veřejnosti to máme poněkud těžší než muzea a galerie, nebo i knihovny. Nejsme prvoplánově ani akademická instituce, přesto vědecká práce podepírá většinu našich aktivit. Také nejsme pouze úřad, avšak pro veřejnou správu poskytujeme nezbytné informace. Tytéž zdroje po „vychladnutí“ jejich správního potenciálu slouží společenským vědám a zejména historiografii. Zvláštnost úkolů neznamena, že nutně musíme být světem existujícím jen sám pro sebe. Sloužíme v dobrém smyslu slova, neposluhujeme. Vždyť máme v sobě zakódovaný onen výše zmíněný imperativ nezpronevřit se svému poslání.

I. Personální podmínky archivu

Tabulka č. I

ODD.	ŘÍZENÍ	EKONOMIKA	SPRÁVA BUDOV	INFORMATIKA	KONZERVACE	REPROGRAFIE	BADATELSKÉ SLUŽBY	VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST	PŘEDARCHIVNÍ PÉČE KONTROLNÍ ČINNOST - INSPEKTOŘI	ARCHIVNÍ EVIDENCE A METODIKA	PÉČE O ARCHIVÁLIE, ZPRACOVÁNÍ ARCH.	ZAHRAANIČNÍ STYKY	SM
1	1						3		3		6		13,00
2	1								1		5		7,00
3	1								2		11		14,00
4	1								6		8		15,00
5	1			16					10	6			33,00
6	1								2		9		12,00
8	1	2				5	7	2	1		6		24,00
9	1						7						8,00
10	1				13				1				15,00
11	1	9	4										14,00
12	1	3										1	5,00
SUMA	11	14	4	16	13	5	17	2	26	3	45	1	159,00

Personální situaci v odděleních sice lze charakterizovat jednoduchým přehledem v předepsané tabulce (oficiální názvy oddělení viz organigram níže, zde jsou uváděna jen jejich pomocná číselná označení pro spisovou službu, číslo sedm není obsazeno), ale nepostihuje košatou realitu realizace zákona o státní službě a též setrvalou existenci míst s více činnostmi. Před lety předepsaná forma naprosto ignoruje nejpodstatnější funkci archivu jakožto správního úřadu. Přitom výkon správních agend činí více než padesát procent výkonu celého úřadu a ve dvou odděleních téměř osmdesát procent celoročního výkonu.

Archiv je samozřejmě strukturován do specializujících se dílčích jednotek, přesto existují činnosti, které jsou vykonávány více odděleními, a odlišení mezi nimi je dáno růzností svěřeného Národního archivního dědictví. Správa fondů a jejich odborné zpracování

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

a zpřístupnění v celé škále vědeckých produktů, se sjednocuje metodikou a rozlišuje specifiky chronologickými, věcnými, jazykovými, paleografickými, diplomatickými aj. Řada archivářů současně vykonává kontrolu, poskytuje podklady pro rozhodování ve veřejné správě i informace soukromému sektoru, vyhotovuje rešerše či zabíhá nejen do základního výzkumu v oblasti historie, dějin správy, pomocných věd historických, ale i stále více do informatiky nutné pro další vývoj oboru. U instituce naší velikosti dochází ke kumulaci rolí – zahraniční cesty připravuje asistentka ředitelky, archiváři a další kolegové ve studovnách se věnují i reprografickým činnostem (v tenčící se míře), fotografové též digitalizují, práce s veřejností se týká skoro všech. Snad jen restaurátoři pouze konzervují a restaurují. Ovšem v péči o fyzický stav archiválií existuje též masivní složka preventivní, a to s celostátním dopadem. Dále je potřeba zmínit práci odborníků v krizových situacích (práce v terénu s kontaminovaným materiálem) a činnosti ve vědeckém úseku. O propojení kontroly spisové služby a výběru archiválií se segmentem výzkumu a vývoje v oblasti elektronických archiválií, se standardizací a využitím podnětů z oblasti informatiky ani nemluvě.

Vykonávání více povinností jednou osobou se v posledních letech propojilo ještě s nutností vzájemné výpomoci mezi odděleními. Solidárnost ostatních a pochopení všemi je kvitována postiženými i ředitelkou s velkou vděčností. V oblasti zpracování a zpřístupnění nejžádanějších fondů nadále postupujeme formou projektového řízení, pomáhali jsme si nadále v agendách církevních restitucí a 3. odboje.

V personální práci stále citelně chybí další síla pro organizaci a personální zvládnutí výběrových řízení, pro totéž v oblasti vzdělávání a pro aktivity v oblasti řízení kvality ve služebním úřadě dle Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020 (usnesení vlády 680/2014, 1088/2016, Strategický cíl 1 Modernizace veřejné správy, Specifický cíl 1.3 Rozšíření řízení kvality a zlepšení strategického řízení ve veřejné správě). O zastupitelnosti funkcí personalistky a mzdové účetní pro případ dlouhodobé neschopnosti si můžeme nechat pouze zdát. Nekomfortní situaci s mnohaměsíční absencí obou rolí jsme prožili a prožíváme. Postupně jsme dorovnali třídy vysokoškolsky vzdělaných restaurátorů, které ustrnuly na úrovni středoškoláků 50. let 20. století. Pouze jeden byl z neznámého důvodu opomenut. Obdobně se neprosadilo zvýšení třídy jednoho zástupce vedoucí oddělení. V roce 2019 (pro rok 2020) žádná změna nenastala, žádný z návrhů nové systemizace nebyl akceptován ministerstvem financí. Návrhy zopakujeme pro rok 2021. Uplatníme požadavek na tři nová místa archivářů pro přebíraný Všeodborový archiv v celkovém rozsahu 5 běžných km a opakovaně doplnění míst pro Národní digitální archiv dle vládního usnesení č. 611 z roku 2013.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

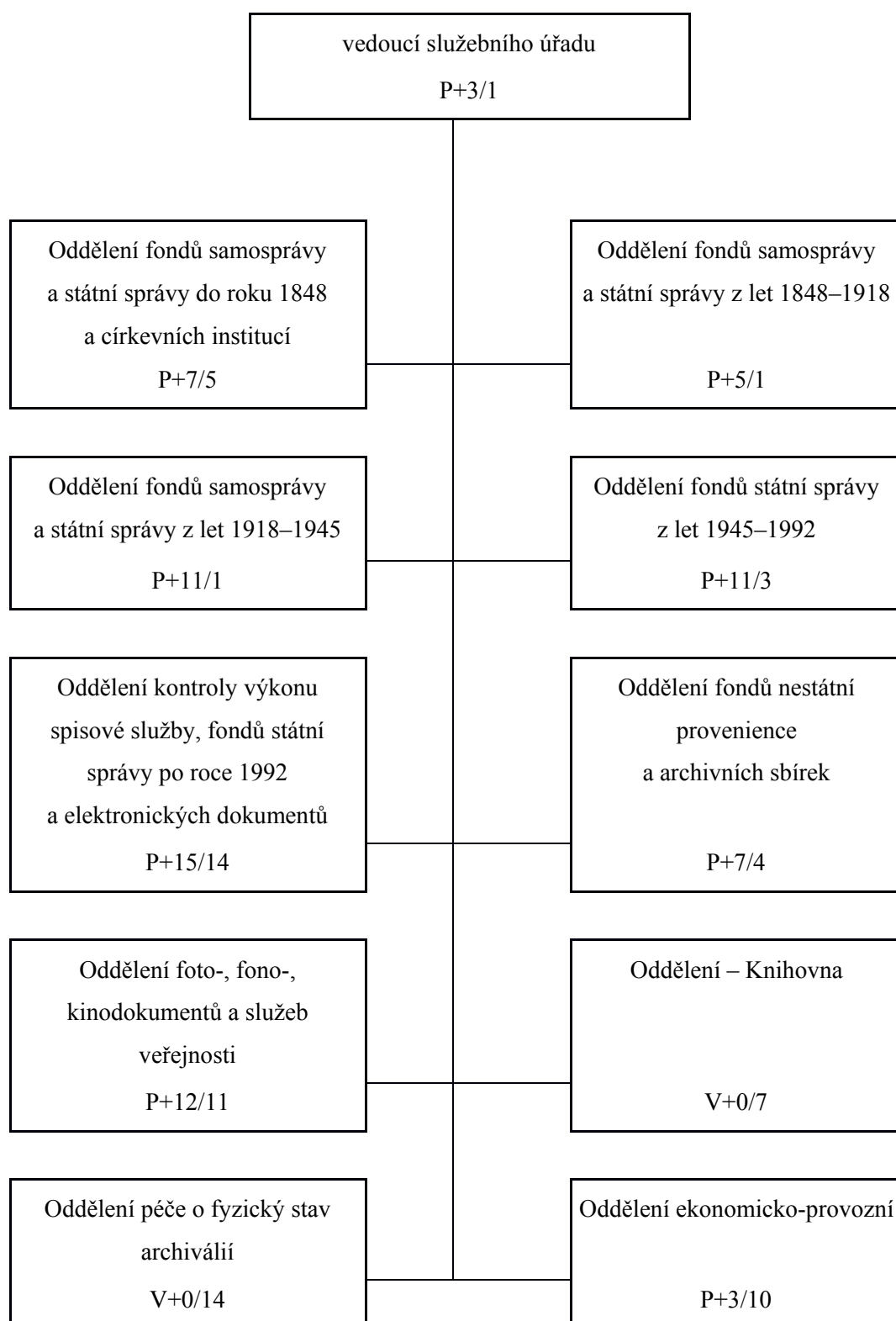
Pokračovat budou výběrová řízení na další pozice, jež se uvolňují běžnou fluktuací, ukončením služby z důvodu věku či končícími dobami určitými. Jde o administrativně velmi náročný proces v režimu správního řízení, tudíž složení služebního slibu či zařazení na služební místo do dvou měsíců ode dne vyhlášení konkursu je slušným výkonem. Navzdory ochotnému zapojení řady archivářů do výběrových komisí není v lidských silách v každém okamžiku udržet úplnou obsazenost všech míst. Je patrná postupná generační obměna dosud celkem stabilního personálního zázemí. Ovšem v oblasti IT a metodiky elektronických dokumentů je naprostý nedostatek kvalifikovaných lidí s praxí. Vedle finančního ohodnocení jsme již schopni nabídnout pracovníkům jiné benefity, umožnit částečně práci z domova dle kolektivní smlouvy a nového služebního předpisu v případě, že to náplň práce konkrétního pracovníka a konkrétní jemu svěřené úkoly umožňují. S ohledem na řadu specializovaných pracovníků pro oblast IT je dalším problémem nemožnost konkurovat komerční sféře a to zejména v situaci, kdy v České republice je stále nezaměstnanost na minimální úrovni a pracovní trh je z hlediska kvalitní pracovní síly prakticky vyprázdněn. Archiv nabízí relativně nízké platy pro programátory a analytiky. Je nutné prosadit nárokování mimořádných tarifů dle obecnějšího trendu ve státní správě. Tyto tarify, nebo možnost vysokého osobního hodnocení však musí být kryty reálnými mzdovými prostředky. Nově nabízíme benefit práce z domu, který ve formalizované podobě odzkoušíme zcela nově v roce 2020.

Proběhla výběrová řízení na celkem 8 systemizovaných míst ve státní službě, z toho 1 na místo představeného. Převážně šlo o aktivity druhé poloviny roku 2019 a k nástupům došlo k 1. lednu roku 2020, případně až k 1. únoru 2020.

Přehled složení zaměstnanců v jednotlivých organizačních jednotkách viz následující organigram. Číslice před lomítkem vyjadřuje počet zaměstnanců v režimu státní služby, číslice za lomítkem označuje počet zaměstnanců v režimu Zákoníku práce.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Národní archiv - organizační struktura ke dni 1. 1. 2019

Oblast vzdělávání musela projít výraznou proměnou v souvislosti se zákonem o státní službě. Příslušný služební předpis a zejména rámcový plán se připravoval náročným procesem tvorby „zdola“ od roku 2016, tudíž je více než akceptovatelný veškerým

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

osazenstvem archivu. Spoléháme povětšinou na sebe (školíme se navzájem – např. v archivní legislativě, k ochraně osobních údajů v archivní praxi), komerční školení s ohledem na zdroje omezujeme jen na nejnútnejší v oblasti ekonomiky, účtování a nových legislativních úprav této sféry. Jak vyplývá z příslušných ustanovení služebního zákona a dalších souvisejících právních předpisů, státní zaměstnanci ve služebním poměru (v oboru služby č. 27) i státní zaměstnanci v pracovním poměru absolvovali školení a workshopy, související přímo s předmětem jejich pracovní činnosti. Kromě toho se vybraní zaměstnanci účastnili na řadě mimoústavních workshopů, seminářů a konferencí z oblasti archivnictví, historiografie, péče o fyzický stav archiválií a dalších archivních disciplín. Většina vedoucích prošla v rámci měkkých projektů financovaných Evropskou unií dvěma manažerskými kursy k sebeřízení a time-managementu a dále k řízení a motivaci podřízených.

Pokračovalo individuální zvyšování kvalifikace. Oddělení péče o fyzický stav archiválií bylo v uplynulém roce posíleno o dvě restaurátorky, Anetu Vančatovou a Anetu Vyškovskou, z nichž jedna absolvovala a druhá studuje obor restaurování Vyšší odborné školy grafické v Praze. Bakalářskému studiu se věnovaly 3 osoby, magisterskému 6 osob a doktorandskému 9. Bakalářské obory se studují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – Katedra pomocných věd historických a archivnictví (Magdalena Benešová, Viktor Krásenský), tamtéž obor Veřejná správa a spisová služba (Jitka Prajzlerová). Jiří Jiráček dokončil dvouleté studium v rámci celoživotního vzdělávání v oboru Učitelství pro střední školy – didaktika dějepisu (Katedra psychologie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy) a získal pedagogické minimum.

Magisterské obory se studují na řadě univerzit. Markéta Hrdličková a Roman Štěr pokračovali v magisterském studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – Katedra pomocných věd historických a archivnictví. Magisterské studium na Katedře pomocných věd historických Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové studuje Lenka Neradová a Markéta Vacková. Jiří Bernas pokračoval studium na České zemědělské univerzitě, Provozně-ekonomické fakultě, obor Systémové inženýrství - informatika. Tereza Blažková studovala na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.

Doktorandi se připravují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy - Katedra českých dějin – doktorandské studium zde absolvuje Filip Paulus a Matěj Třepeš, Katedra pomocných věd historických a archivnictví (Kateřina Zenklová, Lenka Neužilová, Leoš Zich, Tereza Pluskalová). Lucie Vojtíšková z důvodu mateřské dovolené své doktorandské studium na téže katedře v roce 2019 přerušila. Doktorandské studium podstupuje na Ústavu hospodářských a sociálních dějin, obor Moderní hospodářské a sociální dějiny Pavel Vaško. Adam Zítek plnil

další povinnosti v postgraduálním studiu na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Ing. Anna Fialová dokončila doktorské studium na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze (studijní obor Makromolekulární chemie).

K prohloubení odborných znalostí přispělo i to, že všichni pracovníci se účastnili několika školení, seminářů a konferencí (zčásti s vlastními příspěvky) a mnozí se podíleli na výuce archivnictví a veřejné správy a spisové služby na filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Mj. i díky velké touze po dalším rozvoji a sebevzdělávání proběhlo i další služební hodnocení státních zaměstnanců zcela korektně. Přetrvávající vadou na kráse je ovšem nemožnost pracovat s osobními ohodnoceními v návaznosti na hodnocení. Existují zaměstnanci, kteří z rozpočtových důvodů mají minimální ohodnocení. Proběhlo již čtvrté hodnocení pracovníků podléhajících zákonu o státní službě ještě ve starém režimu tohoto zákona před novelizací. Přípravoval se služební předpis ředitelky pro roky následující, v němž se počítá s dvouletou periodou. Vzhledem k významu hodnocení a možným dopadům této činnosti chceme tuto zodpovědnou a časově náročnou záležitost rozložit do delšího úseku.

II. Celkové množství uložených archiválií

Přehled viz tabulky č. II/1,2 v závěru této Zprávy o činnosti.

K 31. 12. 2019 spravoval Národní archiv ve své základní evidenci celkem 2091 archivních souborů v rozsahu 131 051,83 bm (oproti stavu k 31. 12. 2018 se jedná o nárůst o 26 archivních souborů a 611,82 bm). Digitální velikost spravovaných souborů činila 4431876 MB. Z uvedených 2091 archivních souborů bylo celkem 2023 souborů (126 237,58 bm, 4381160 MB) evidováno jako soubory v přímé péči archivu, 64 souborů (4774,50 bm, 50715 MB) bylo v NA uloženo na základě depozitní smlouvy a 4 archivní soubory NA (39,75 bm) byly na základě smlouvy uloženy mimo archiv. V roce 2019 bylo provedeno celkem 822 aktualizací evidenčních listů NAD, které se týkaly 438 archivních souborů.

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2019 zapsáno celkem 10 nových archivních pomůcek, zrušena byla 1 archivní pomůcka.

Do evidence vnějších přírůstků a úbytků bylo v roce 2019 zapsáno celkem 253 vnějších změn (tj. o 20 více než v roce 2018). Celkem bylo evidováno 247 přírůstků (245 přírůstků výběrem a 2 přírůstky delimitací) a 6 úbytků (úbytek delimitací). Jedná se o největší počet přírůstků evidovaných v jednom roce od roku 2005, kdy je evidence vnějších změn vedena podle zákona č. 499/2004 Sb. Doposud nejvíce přírůstků (232) bylo evidováno v roce

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

2018. Nejvíce přírůstků (46) bylo zaznamenáno od Vězeňské služby ČR, nejvíce bm (204,42) a nejvíce evidenčních jednotek (1374) bylo převzato od Správy železniční dopravní cesty. Nejvíce přírůstků (39) se vztahovalo k fondu Vězeňská služba ČR, Praha (NAD 1588), nejvíce bm (163,6) bylo převzato k fondu Správa železniční dopravní cesty, s.o. – Stavební správa Praha (NAD 1633) a nejvíce evidenčních jednotek (1098) bylo převzato do fondu Kancelář veřejného ochránce práv, Brno (NAD 1817). Na přejímání archiválií se podílela všechna archivní oddělení Národního archivu (1. oddělení: 11 přírůstků / 8,47 bm, 2. oddělení: 4 přírůstky / 16,4 bm, 3. oddělení: 1 přírůstek / 0,15 bm, 4. oddělení: 3 přírůstky / 14,43 bm, 5. oddělení: 174 přírůstků / 525,88 bm, 6. oddělení: 52 přírůstků / 119,01 bm a 8. oddělení: 2 přírůstky / 43 bm). Nejčastějším druhem přírůstku uskutečněného výběrem byl přírůstek ve skartačním řízení - 170x, dále následovaly dar – 48x, koupě – 7x, depozitum jiného subjektu – 9x, nález – 1x a přírůstek mimo skartační řízení – 10x. Celkem bylo v roce 2019 zaevidováno 727,34 bm archiválií a 9674 evidenčních jednotek (tj. o 238,78 bm a o 7667 evidenčních jednotek méně než v roce 2018). Celkový úbytek archiválií činil v roce 2019 3,57 bm archiválií a 42 evidenčních jednotek.

Z 247 přírůstků evidovaných v roce 2019 obsahovalo 21 přírůstků rovněž archiválie v elektronické podobě, jejichž celková digitální velikost činila 137682 MB (v roce 2018 to bylo 9 přírůstků a velikost převzatých archiválií činila 6157 MB). Nejvíce digitálních archiválií (90298,56 MB) bylo v roce 2019 převzato do fondu Ministerstvo vnitra ČR, Praha (NAD 1285).

Do druhotné evidence NDA předalo Národnímu archivu v roce 2019 údaje ze své základní evidence celkem 24 archivů a 8 kulturně vědeckých institucí. Do centrální evidence Národního archivu bylo v roce 2018 předáno celkem 14 stejnopisů archivních pomůcek (vše Archiv hlavního města Prahy). Do evidence archivních pomůcek v programu PEvA bylo v roce 2019 zapsáno 23 stejnopisů archivních pomůcek.

K 31. 12. 2019 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 26 archivních kulturních památek. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 26. 11. a 4. 12. 2019, hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny proběhla ve dnech 4. - 6. 12. 2019.

Vedením evidence archiválií v Národním archivu se zabývaly dvě porady referentů NDA v NA konané ve dnech 18. 6. a 19. 11. 2019. Vedle běžných úkolů byla v roce 2019 zvýšená pozornost věnována úpravě a aktualizaci v programu PEvA (číselníky původců a lokalit) v souvislosti v připravovanou migrací dat do nového systému PEvA II.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

V roce 2019 nebyly provedeny žádné kontroly evidence NAD u akreditovaných archivů spadajících do působnosti Národního archivu.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Přehled viz tabulky č. III/1, 2, 3, 4, 5 v závěru této Zprávy o činnosti.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ VE SKARTAČNÍM ŘÍZENÍ

V roce 2019 vykonával Národní archiv předarchivní péči u 171 veřejnoprávních původců. V roce 2019 přibyl jeden nový původce – Národní sportovní agentura, která od roku 2020 převezme sportovní agendu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. K 30. 6. 2019 zanikl Fond dalšího vzdělávání – veškerou agendu tohoto původce převzalo Ministerstvo práce a sociálních věcí. Odbor archivní správy a spisové služby MV dokončil letité přenesení předarchivní péče (trvajících od roku 2015) regionálních pracovišť některých původců Národního archivu na oblastní archivy.

Archiváři 5. oddělení provedli v roce 2018 výběr ve skartačním a mimo skartační řízení celkem u 84 veřejnoprávních původců. Při těchto řízeních sepsali 190 protokolů (179 skartačním řízení a 11 v mimo skartačním řízení). Tyto ukazatele jsou statisticky sledovány od roku 2005. Poměříme-li tyto výkony s výsledky z minulých let, můžeme konstatovat, že počet skartujících původců byl historicky druhý nejvyšší (shodný s rokem 2018), počet vyhotovených protokolů ve skartačním řízení byl opět velmi vysoký. Celkově bylo ve skartačním řízení posouzeno 8 884 bm dokumentů a vybráno z nich bylo 366 bm archiválií. Poměr vybraných archiválií k navrženým by byl 4,1%, což je o polovinu více než předchozím roce, ale z menšího množství. Mimo skartační řízení bylo navrženo pouze 30 bm a bylo vybráno 27 bm. Institut mimo skartačního řízení byl na rozdíl od uplynulých let využit k akvizici archiválií nikoli k masivní skartaci u původce. V roce 2019 se oproti roku 2018 výrazně zvýšil počet skartačních řízení analogových dokumentů prostřednictvím systémů elektronických spisových služeb a Národního archivního portálu. Provedení elektronického skartačního řízení (formou SIP balíčků) prostřednictvím Národního archivního portálu dosud využilo 205 původců (testovací portál využilo 551 původců) spadajících do péče státních archivů. Z původců Národního archivu 28, konkrétně: Ministerstvo vnitra, Ministerstvo kultury, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo spravedlnosti, Český telekomunikační úřad, Drážní úřad, Český báňský úřad, Úřad na ochranu

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

osobních údajů, Správa základních registrů, Nejvyšší kontrolní úřad, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Státní fond životního prostředí, Kancelář veřejného ochránce práv, Rada pro veřejný dohled nad auditem, Zařízení služeb MV, Zdravotnické zařízení MV, Muzeum policie, Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, Czechinvest, Státní fond rozvoje bydlení, Generální finanční ředitelství a Nejvyšší správní soud, Česká obchodní inspekce, ÚZSVM, Státní veterinární správa, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Česká správa sociálního zabezpečení.

V roce 2019 bylo prostřednictvím portálu podáno 361 skartačních návrhů, z nichž archiváři dokončili 319. Na tato řízení navázalo 64 přejímek, v jejichž rámci byla uložena data v podobě AIP o celkové velikosti cca 43 GB. Viz příloha *Přehled přejímek elektronických archiválií do Národního digitálního archivu 2019*.

Ačkoli absolutní čísla nejsou vysoká, porovnání s předchozími léty ukazuje zásadní nárůst jak skartujících původců, tak počtu skartací. Samozřejmě i počtu a objemu převzatých elektronických archiválií. Dá se předpokládat, že v dalších letech bude tento exponenciální trend pokračovat.

V průběhu celého roku probíhala rozsáhlá skartační řízení u těchto původců:

Vězeňská služba ČR, od dubna do konce září bylo podáno 36 skartačních návrhů z jednotlivých organizačních jednotek VS ČR, celkem bylo navrženo 995 bm, jako archiválie vybráno 16,2 bm (tj. 1,6%).

Ministerstvo průmyslu a obchodu, skartační řízení probíhalo od března do listopadu 2019, kde byly navrženy neevidované dokumenty z let 1991–2012 (v rozsahu 22,6 bm), které vznikly z činnosti kanceláře ministra. Bylo nutné eliminovat možnost tvorby duplicit, neboť stejná agenda prošla skartačním řízením již v minulých letech, z tohoto důvodu se skartační řízení značně protahovalo.

Ministerstvo financí, skartační řízení probíhá od ledna 2019, byly navrženy dokumenty 3 odborů ministerstva (financování územních rozpočtů a programové financování; státní rozpočet a financování kapitol státního rozpočtu) z let 1989–2007 v rozsahu 40 bm. Vzhledem k významu navržených dokumentů a dominance skartačního znaku A, se skartační řízení značně protáhlo, neboť každý spis bylo nutné individuálně posoudit.

Ministerstvo kultury, probíhá dlouhodobé a rozsáhlé skartační řízení ročníku 2003, navrženy byly dokumenty v rozsahu 94 bm z celého ministerstva.

Ministerstvo zdravotnictví, rozsáhlé skartační řízení u Českého inspektorátu lázní – celkem navrženo cca 84 bm, zatím ukončeny tři skartace – dvě skartační řízení z dokumentů

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

uložených ve spisovně MZDR v Praze, jedno skartační řízení z dokumentů uložených ve spisovně v Karlových Varech. Založen nový fond, původce nikdy před tím neskartoval.

Czechtourism, probíhalo dlouhodobé skartační řízení – navrženo 110 bm, vybráno 9 bm.

Český statistický úřad, celkem ve dvou skartačních řízeních bylo navrženo 68,1 bm/vybráno 7,1 bm, dále byla řešena otázka předání databáze Registru ekonomických subjektů ve spolupráci se SOA, která souhlasí se skartováním dokumentů, pokud budou údaje předány exportem z databáze – zatím negativní postoj ze strany ČSÚ.

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, rozsáhlé skartační řízení – cca 130 bm.

Ministerstvo zemědělství, rozsáhlé skartační řízení (navrženo cca 90 bm) ve spolupráci se 4. oddělením NA.

Nejvyšší státní zastupitelství, Nejvyšší soud, u brněnských justičních původců probíhá výběr průběžně.

Ministerstvo životního prostředí, dlouhodobé skartační řízení, jedná se o průřezové skartační řízení. Byly navrženy dokumenty většiny útvarů původce.

Ministerstvo spravedlnosti, rozsáhlé a náročné skartační řízení, náročnost je dána kombinací množství navrhovaného materiálu, provenience i množství předložených skartačních návrhů za jednotlivé útvary MSP.

Státní pozemkový úřad, probíhalo skartační řízení od roku 2018, kdy bylo navrženo cca 300 bm, v roce 2019 navrženo dalších 60 bm, skartační řízení bylo dokončeno v říjnu 2019. Další návrhy budou záhy následovat.

Vrchní soud v Praze, ve spolupráci dvou oddělení archivu probíhá náročné skartační řízení od roku 2018, kdy bylo navrženo 135 bm, soudní rejstříky z let 1972–2007. Všechny dokumenty navrženy ve skupině „V“, další návrh podán v roce 2019 – soudní rejstříky z let 1998–2008 (58 bm).

Ministerstvo vnitra, probíhá každoročně rozsáhlé skartační řízení z dokumentů bývalé Inspekce PČR, které jsou uloženy ve správním archivu MV v Kamýku n/Vltavou, dále z dokumentů jednotlivých útvarů MV.

FN Motol, skartační řízení probíhalo od února do květen 2019 - skartace z let 1957–2013 v rozsahu 1 561bm.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, rozsáhlé skartační řízení několika ročníků za celé ministerstvo v rozsahu cca 200 bm.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Trvalé skartační souhlasy byly uděleny Českému statistickému úřadu, Vězeňské službě, Ministerstvu vnitra a Úřadu pro civilní letectví. Jedné žádosti o udělení trvalého skartačního souhlasu nebylo vzhledem k přestupkovému řízení probíhajícímu od února 2018 do prosince 2019 prozatím vyhověno.

Proběhla dvě, již ukončená přestupková řízení, třetí nebylo dosud ukončeno z důvodu odvolání a došetřování.

Kontroly spisové služby a správní řízení

V roce 2019 provedl Národní archiv 2 kontroly výkonu spisové služby v elektronických systémech spisové služby – řádnou kontrolu u *Ministerstva financí* (únor - září 2019) a mimořádnou kontrolu u *Ředitelství vodních cest* (květen – červen 2019). V žádném případě nebyla udělena pokuta.

Řádná kontrola u *Vrchního státního zastupitelství (VSZ)* v Praze, která byla Národním archivem zahájena v říjnu 2017, byla následně zastavena z důvodu sporu o příslušnost k výkonu kontroly, resp. výkonu předarchivní péče, který otevřelo Vrchní státní zastupitelství v Praze. Od listopadu 2017 doposud se řešením věci zabývá Ministerstvo vnitra (MV), které rozhodnutím ze dne 2. 7. 2019 čj. MV-147625-11/AS-2018 rozhodlo o přenesení předarchivní péče u VSZ na Národní archiv. VSZ nesouhlasilo se způsobem, jakým byly procesně řešeny jeho námítky k řešení příslušnosti archivu a provedení kontroly odvolacím orgánem, kterým je Ministerstvo vnitra a podalo žalobu k Městskému soudu, kterou se domáhá ochrany proti nečinnosti Ministerstva vnitra. Městský soud usnesením č. j. 8 A 138/2019- 43 nařídil Národnímu archivu zdržet se kontroly do doby, než se o věci mezi žalobcem (VSZ v Praze) a žalovaným (MV) rozhodne.

Kontroly kladou na zúčastněné archiváře vysoké časové, a hlavně odborné nároky. Vzhledem ke komplexnímu zaměření kontrol získává NA cenné poznatky o výkonu spisové služby a jeho poruchách u původců a jejich výsledky by se měly odrazit také ve zkvalitnění předarchivní péče u těchto ministerstev, popř. i u jim podřízených organizací. Jde o následující problémy:

smluvně ošetřený provoz eSSL formou outsourcingu, který umožňuje výpověď bez jakéhokoli řešení způsobu nakládání s daty včetně elektronických dokumentů,

špatná praxe vnitřního oběhu elektronických dokumentů (rozdělování doručených dokumentů na průvodní dopisy a přílohy – oddělování příloh, které nejsou evidovány),

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

eSSL převádí dokumenty do nevalidního PDF/A (díky použití „viditelného“ elektronického podpisu),
neexistuje uživatelská dokumentace ke eSSI ve smyslu ustanovení 10.1 NSESSS,
v spisovém řádu chybí výčet samostatných evidencí dokumentů a struktura evidenčního čísla v samostatných evidencích, dále neobsahuje specifické podmínky osobních údajů, podrobnosti výkonu spisové služby v mimořádných situacích a postup spisové rozluky, část dokumentů v digitální podobě je ukládána mimo eSSL, neexistují metadata – počty listů/příloh, fyzické uložení listinných dokumentů, eSSL neumí vést typové spisy, které však původce používá a uvádí je i ve svém spisovém řádu, v transakčním protokolu chybí hashe dokumentů (jejich komponent),
u původce neproběhlo dosud žádné skartační řízení,
nebyly předloženy SIP balíčky, export spisového plánu ani export dokumentů mezi systémy,
oběh a schvalování dokumentů probíhá v papírové podobě formou listinných referátů, které jsou i fyzicky podepsány příslušnými vedoucími pracovníky, digitální dokumenty původce tiskne a obíhájí a podepisují se fyzicky,
v eSSL nejsou vyznačovány věcně související dokumenty/spisy, čímž dochází k fiktivním ztrátám dokumentů.

Pracovníci 5. oddělení průběžně vedou nad rámec zákonných povinností náročné individuální konzultace pro původce k elektronické spisové službě a ke spisovým normám. Nejčastějším tématem byl výkon spisové služby v elektronickém systému spisové služby, správa dokumentů v samostatných elektronických evidencích (různé informační systémy, databáze apod.) a skartační řízení z nich. U *Státního fondu kinematografie* proběhla poučení pro zaměstnance k výkonu spisové služby v elektronických systémech spisové služby, dále připomínky ke spisovému řádu a spisovému a skartačnímu plánu. Konzultace ke skartačním znakům u akreditace kvalifikačních kurzů a dalším otázkám výkonu spisové služby se realizovaly na *Ministerstvu zdravotnictví*. Ohledně nového spisového řádu, elektronických skartací se jednalo na *Úřadu průmyslového vlastnictví*. Náročné konzultace k elektronickému systému spisové služby, migrace dat z ukončeného systému, spisový řád a především spisový plán byly vedeny u *Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva*. S *Kanceláří finančního arbitra* proběhly pohovory k otázkám výkonu spisové služby v eSSI a k přípravě prvního

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

skartačního řízení, ke kterému následně v průběhu roku došlo. S *Nejvyšším státním zastupitelstvím*, ve spolupráci s kolegy z jednotlivých oblastních archivů, se připravoval skartační řád, týkající se celé soustavy státních zastupitelství. U *Ústavního soudu* byly projednány výsledky vládní analýzy eSSL a příprava akčního plánu, nový eSSL, e-skartace, příprava listinného skartačního řízení, nepředané dokumenty vybrané archivem ve skartačním řízení v roce 2011, předání audiokazet a fotografické dokumentace.

Další jednání k výkonu spisové služby v elektronických systémech proběhla na *Státním zdravotním ústavu, Zařízení služeb pro MV, Zdravotnickém zařízení MV, Rejstříku trestů, Generálním ředitelství Vězeňské služby, Ministerstvu pro místní rozvoj, Státním úřadu pro jadernou bezpečnost, Nejvyšším kontrolním úřadu, Národním úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Radě pro rozhlasové a televizní vysílání*. V rámci spisové rozluky proběhly konzultace k převedení agendy *Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky z Úřadu vlády na Ministerstvo průmyslu a obchodu*.

Problematika předávání digitálních dokumentů včetně databází byla konzultována s *Ministerstvem financí*, kde byl vytipován jako pilotní *informační systém IS ARIS (Automatizovaný rozpočtový informační systém)* s daty z let 1993–2009, otestován a připraven k převzetí. V roce 2019 proběhlo testování formátu SIARD ve verzích 1.0, 2.0 a 2.1 příslušných aplikací k archivaci digitálních dat uložených v informačních systémech (SIARD Suite, Database Preservation Toolkit a SIARDGui). Převzaty byly na základě předchozích jednání *první exporty databází Správy uprchlických zařízení. Přebírání digitální stavební dokumentace ze Správy železniční dopravní cesty, s.o. a dat Celostátního informačního systému jízdních řádů* na základě jednání započatých v minulých letech nebylo zatím realizováno.

Samostatnou agendu představovaly průběžné konzultace s dodavateli eSSL, zejména na téma příprava elektronických skartačních řízení, tvorba a nastavení struktury SIP balíčků podle národního standardu pro elektronické systémy spisové služby (mj. M.I.T., Gordic, ICZ atd.). Náročné bylo zejména poskytování podpory při testování SIP balíčků, konzultace k workflow elektronických skartačních řízení či použití datových formátů pro ukládání v eSSL a předávání do archivu jak pro původce v předarchivní péči Národního archivu, veřejné archivy i jednotlivé dodavatelské firmy. Nedílnou součástí této činnosti je poskytování, podpora a kontinuální vývoj *validátoru SIP balíčků*, který je využíván jak v rámci Národního archivního portálu, tak ve formě veřejně on-line přístupného nástroje umožňujícího původcům a dodavatelům provedení strojové kontroly souborů.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

V rámci provozu Národního archivního portálu byla prostřednictvím platformy Redmine a zejména pomocí *helpdesku* (dostupný pro vnější uživatele na e-mailové adrese helpnda@nacr.cz) zajišťována průběžná metodická a technická podpora všech zúčastněných (původců, archivářů, dodavatelů) a kontinuálně byly řešeny případné provozní problémy.

Dále jsme se ve spolupráci s odborem archivní správy a spisové služby a dalšími útvary Ministerstva vnitra připomínkovali a vytvářeli návrhy a novelizace právních předpisů souvisejících s archivnictvím a s výkonem spisové služby (mj. implementace e-IDAS a GDPR do zákona 499/2004 Sb. a vyhlášky 259/2012 Sb., přípravě právní úpravy sčítání lidu 2021, věcnému záměru zákona o stavebním řízení, návrhu zákona a souvisejících předpisů o digitalizaci zdravotnictví, návrhu zákona o právu na digitální služby a dalším). Metodická stanoviska a konzultace eSSI a eGov byla projednávána s Ministerstvem vnitra.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ MIMO SKARTAČNÍ ŘÍZENÍ

V roce 2019 se pracovníci oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek aktivně zapojili do přípravy nového právního řešení archivnictví. V rámci přípravy nového zákona o archivnictví a spisové službě jsme se ve třech pracovních skupinách (předarchivní péče/spisová služba, vlastnictví archiválií a akreditace soukromých archivů) věnovali především analýze zákonem stanovených povinností soukromoprávních původců, typologii soukromoprávních původců, otázce vlastnictví archiválií a problematice vymezení pojmu předarchivní péče. Těmto otázkám budeme věnovat zvýšenou pozornost i v roce 2020.

Rok 2019 přinesl Národnímu archivu zásluhou pracovníků oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek 58 přírůstků (138,53 bm a 1538 evidenčních jednotek), z toho 26 přírůstků (38,86 bm, 281 evidenčních jednotek) se vztahovalo k osobním fondům nebo rodinným archivům (22 archivních souborů).

V oblasti předarchivní péče u soukromých právnických osob se nadále dařilo úspěšně naplňovat dlouhodobou koncepci spolupráce s našimi původci z řad politických stran a hnutí, spolků, odborových organizací, profesních komor, nadací, obecně prospěšných společností a vybraných zřizovatelů soukromých archivů. Uskutečnila se řada jednání, mimo jiné u České unie sportu, Českého svazu orientačních sportů, Českého volejbalového svazu, Česko - ruské společnosti, Českého červeného kříže, Českého svazu bojovníků za svobodu, Československé obce legionářské, Klubu dr. Milady Horákové, Konfederace politických vězňů České republiky, Naděje, Polského klubu v Praze, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Slovanského výboru, Společnosti Jana Masaryka, Společnosti Ludvíka Svobody, Svazu českých filatelistů, Syndikátu novinářů, Všekožáckého svazu Českých zemí a Slovenska a dalších. Vzhledem ke sporům ve vedení Konfederace politických vězňů a ke složité situaci, která panuje v tomto spolku, jsme iniciovali jednání se statutárním zástupcem Konfederace politických vězňů, opatrovníkem spolku jmenovaným dne 25. 6. 2019 Městským soudem Praha, panem Otakarem Tulačkou. Panu Tulačkovi a jeho spolupracovníkům jsme poskytli informace o archiváliích spolku uložených v Národním archivu, o možnostech přístupu k těmto archiváliím a domluvili jsme se také na převímce dalších písemností, které již spolek nepotřebuje ke své činnosti. V uplynulém roce jsme nově navázali kontakt se spolkem Exulant. Spolek, který v roce 1995 založili potomci pobělohorských evangelických emigrantů, předal jako depozitum do Národního archivu první část písemností, které vznikly z jeho činnosti.

K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří převímky dalších částí archivů dvou organizací s mezinárodním prvem, sídlících před rokem 1989 v Praze: Mezinárodní organizace novinářů a Mezinárodního svazu studentstva. Písemnosti Mezinárodní organizace novinářů postupně přebíráme od roku 2018 od bývalého předsedy organizace, profesora Kaarle Nordenstrenga a PhDr. Markéty Ševčíkové. Poslední část převímky je naplánována na rok 2020. Archiválie Mezinárodního svazu studentstva jsme převzali od JUDr. Josefa Komárka, někdejšího pracovníka této organizace. Připravovali jsme se také na převzetí další části dokumentů z norského Fondu na podporu Charty 77 (Støttefondet for Charta 77) a dánského Dialogu s Chartou 77 (Dialog med Charta 77). Obě organizace se před rokem 1989 podílely na shromažďování finančních prostředků na podporu československého disentu, informovaly o represích ze strany tehdejšího československého režimu a působily na západoevropské politiky a veřejně činné osobnosti. Pokračovali jsme také v jednáních o převzetí písemností Mezinárodního vydavatelství „Mír a socialismus“. Dokumenty této organizace, které uchovává její poslední šéfredaktor, Ing. Lubomír Molnár, převezmeme v průběhu roku 2020.

Archivní fondy právnických osob byly v loňském roce obohaceny mj. o archiválie Archivu Národního divadla, České stomatologické komory, České unie sportu, Českého svazu žen, Českého volejbalového svazu, Hospodářské komory, Konfederace politických vězňů ČR, Mezinárodní organizace novinářů, Mezinárodního svazu studentstva aj. Ve dvou případech se uskutečnila převímka archiválií již zaniklých subjektů: Československého svazu žen a Svazu československo-sovětského přátelství.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

V roce 2019 jsme byli úspěšní v rozvíjení spolupráce s politickými stranami. Byla mj. podepsána darovací smlouva, na jejímž základě bude předávat své písemnosti do Národního archivu Česká pirátská strana. Přejímka písemností tohoto politického subjektu bude realizována v roce 2020. V loňském roce jsme také navázali kontakt s představiteli Hnutí ANO 2011, konkrétně se senátorkou Parlamentu ČR za tento politický subjekt, Zdeňkou Hamousovou. Na rok 2020 je naplánováno setkání s prvním místopředsedou hnutí ANO 2011 a poslancem Poslanecké sněmovny PČR, Jaroslavem Faltýnkem, s nímž bychom v průběhu příštího roku měli jednat o možnostech spolupráce. Pokračovali jsme rovněž ve spolupráci s politickými stranami, se kterými jsme dlouhodobě v pravidelném kontaktu – ČSSD, KDU-ČSL, ODS, KSČM. Na úzké spolupráci jsme se domluvili také s ODS. Budeme na základě výsledků jednání poskytovat metodickou pomoc ODS při aktualizaci spisové normy tohoto politického subjektu. V příštím roce je u ODS rovněž avizováno skartační řízení. V konzultacích v otázce přípravy nové spisové normy jsme pokračovali u KDU-ČSL. Jednání pokračovala rovněž u Klubu angažovaných nestraníků, Starostů a nezávislých, Strany svobodných občanů, Strany zelených. V roce 2019 jsme se rovněž připravovali na navázání kontaktů s novějšími politickými subjekty, které na české politické scéně působí relativně „krátce.“

Úspěšně se v loňském roce rozvíjela také spolupráce s profesními komorami zřízenými zákonem. U České stomatologické komory proběhlo jako každoročně skartační řízení, archiválie byly předány do Národního archivu. Skartační řízení se uskutečnilo také u Hospodářské komory, Česká unie sportu. Zástupcům Agrární komory, České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) a Hospodářské komory jsme poskytovali metodickou pomoc při tvorbě spisových norem.

Během uplynulého roku se úspěšně rozvíjely naše kontakty s krajany. Pro krajany z Bratislavy a ze Švýcarska jsme připravili exkurze v Národním archivu, které se setkaly s velmi příznivou odezvou. Převzali jsme další části osobních archivů PhDr. Blanky Karlsson, Ph.D. či zakladatele kulturního, sociálního a pastoračního střediska Velehrad v Londýně, Otce Jana Langa.

Od svého vzniku v roce 1996 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek systematicky zaměřuje na získávání osobních fondů významných představitelů politického a společenského života. Tento úkol se nám daří naplňovat i díky trpělivě budovaným vztahům s původci a držiteli archiválií osobní a rodinné provenience založených na vzájemné důvěře a spolupráci. Můžeme tak Národní archivní dědictví obohacovat o stále rozmanitější kolekci osobních fondů. Z archivů čelných politiků, které byly získány

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

v uplynulém roce, představují cenné přírůstky rovněž dodatky k osobním archivům Ing. Karla Hoffmanna, CSc., prof. JUDr. Zdeňka Jičínského, DrSc., či prof. JUDr. Zdeňka Mlynáře, CSc. V loňském roce jsme vedli jednání o převzetí osobních archivů (nebo jejich dodatků) mj. historičky Evy Hahn, politika a diplomata, někdejšího ministra školství a ministra zahraničních věcí, mluvčího Charty 77 prof. Jiřího Hájka, bývalého generálního tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše, jaderného fyzika a zakladatele Nadace Charty 77 prof. RNDr. Františka Janoucha, CSc., ekonomky a překladatelky prof. Ing. Zoe Klusákové-Svobodové, CSc., skladatele, textaře, básníka a hlavního představitele československého protestsongu v letech 1963–1989 Karla Kryla (jednalo se o složitá jednání o darovací smlouvě, vyčíslení hodnoty daru, autorských právech ad.), bývalého ředitele Národní galerie v Praze a rektora Akademie výtvarných umění profesora Milana Knížáka, někdejšího ministra financí Ing. Leopolda Léra, CSc., bývalého ministra vlád ČSR a vědce prof. Ing. Karla Löbla, DrSc., právníka a předsedy Hlávkovy nadace prof. JUDr. Václava Pavlíčka, CSc., bývalého předsedy české vlády v rámci federace a bývalého předsedy a dlouholetého místopředsedy Senátu Parlamentu ČR doc. JUDr. Petra Pitharta, dr. h. c. (jednáno v součinnosti s LA PNP), političky KSČ Jarmily Taussigové-Potůčkové, politika KSČM, poslance Evropského parlamentu, filozofa a historika PhDr. Miloslava Ransdorfa, CSc. (jednání v součinnosti s Muzeem dělnického hnutí), politika, novináře a právníka prof. JUDr. Jaroslava Stránského, bývalého ministra zahraničních věcí PhDr. Jaroslava Šedivého, CSc., politika a předsedy agrární strany Antonína Švehly (jednání o převzetí peněžního daru Antonína Švehly ml., který bude využit na nákup archiválií a na restaurátorské práce) ad.

Z nových přírůstků, které byly získány v loňském roce, je možno konkrétně upozornit rovněž na osobní archiv historika, pedagoga a filozofa, účastníka protinacistického domácího odboje a účastníka protikomunistického odboje, člena poradního kolegia ředitele Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, PhDr. Lubomíra Boháče a na osobní fond novináře, účastníka čs. domácího protinacistického odboje, mediálního teoretika, který v roce 1968 zastával funkci vedoucího úseku tisku, rozhlasu a televize ÚV KSČ a poté působil v exilu, dlouholetého spolupracovníka Listů, Dušana Havlíčka.

K významným přírůstkům patří také osobní archiv Ing. Lubomíra Molnára, CSc., čs. diplomata, který od roku 1988 zastával funkci asistenta generálního tajemníka ÚV KSČ pro zahraniční politiku a v letech 1990–1992 byl ředitelem Mezinárodního vydavatelství Mír a socialismus. V uplynulém roce také naše archivní fondy obohatil osobní fond osobní archiv generálporučíka Ing. Vlastislava Raichla, účastníka čs. protinacistického zahraničního odboje,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

příslušníka 1. československého armádního sboru v SSSR, který se účastnil bojů u Sokolova a na Dukle a v letech 1973–1975 působil ve funkci náčelníka Kanceláře prezidenta republiky.

Pokračovali jsme také v získávání osobních archivů českých archivářů a historiků: převzali jsme písemnosti dvou významných archivářek, které byly celou svojí profesionální kariérou spjaté se Státním ústředním archivem: prom. hist. Ireny Malé a Mgr. Marie Stupkové. K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří osobní archiv prof. PhDr. Zdeňky Hledíkové, CSc. významné české archivářky a historičky specializující se na dějiny středověké církevní správy a paleografii, která působila na katedře pomocných věd historických a archivního studia FF UK a v letech 1993–2006 byla ředitelkou Českého historického ústavu v Římě. Jednání jsme vedli o převzetí písemností historika prof. PhDr. Miroslava Hrocha, DrSc., PhDr. Oldřicha Janečka, CSc., PhDr. Karla Richtra, CSc.

Naše archivní fondy také významně obohatily přejímky dodatků k osobním fondům příslušníků československého zahraničního protinacistického odboje - Jana Jelínka a Jana Martince.

Cenné přírůstky představují rovněž další části osobních archivů novináře Petra Broda, koncertní pěvkyně, hudební pedagožky a spisovatelky Olgy Anny Markowitz či významného českého herce Vladimíra Menšíka.

S potěšením můžeme konstatovat, že jsme upozorňováni na archiválie osobní provenience některými historiky a archiváři (např. PhDr. Július Baláž, PhDr. Veronika Beranská, PhDr. Vojtech Čelko, RSDr. Libuše Eliášová, PhDr. Petr Hofman, PhDr. Stanislav Kokoška, PhD., Mgr. Anastázie Kopřivová, doc. PhDr. Martin Kučera, CSc., doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc., Mgr. Pavel Paleček, PhDr. Michal Pehr, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Pernes, Ph.D., PhDr. Zdeněk Pousta, prof. PhDr. Vilém Prečan, Mgr. Světlana Ptáčníková, PhDr. Karel Richter, CSc., prof. PhDr. Jan Rychlík, PhDr. Magdaléna Rychlíková, DrSc., Mgr. Libor Svoboda, Ph.D., Mgr. Vojtěch Šustek, Ph.D., Mgr. Prokop Tomek, PhDr. Josef Tomeš, Ph.D., PhDr. Oldřich Tůma, Ph.D., JUDr. Věra Valterová, Ph.D., doc. PhDr. Zlatica Zudová-Lešková, CSc., Karel Žrout a další) a také představiteli spolupracujících spolků (např. Tomáš Lukavský z Česko-ruské společnosti) a přáteli Národního archivu (např. Vladimír Jouda, Jan Ungár) i původci samotnými (např. Ing. Lubomír Molnár, CSc. či Olga Anna Markowitz). Neocenitelnou pomoc nám dlouhodobě poskytují pracovníci Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

Koordinace činnosti s jinými pracovišti, zabývajícími se shromažďováním archiválií soukromoprávní provenience, pokračovala úspěšně i v loňském roce. Je třeba jmenovitě zmínit spolupráci s Literárním archivem Památníku národního písemnictví (jednání s vedením

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

PNP o pozůstalosti básníka a zpěváka Karla Kryla, Archivem bezpečnostních složek (jednání s ředitelkou ABS Světlanou Ptáčnickovou o delimitaci písemností Charty 77, deponovaných po roce 1990 v ÚSD AV ČR, do Archivu Bezpečnostních složek), dále s Archivem ČVUT, Archivem Českého rozhlasu, Archivem hl. m. Prahy, Archivem KSČM, Archivem Národního muzea, Archivem Národního technického muzea (jednání o delimitaci archiválií z Archivu NTM), Archivem Univerzity Karlovy v Praze, Archivem Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR, Archivem Židovského muzea v Praze, Československým dokumentačním střediskem, Etnologickým ústavem AV ČR, Knihovnou Václava Havla, Knihovnou Bohumíra Šmerala, Knihovnou Miloslava Ransdorfa, Masarykovou demokratickou akademií (předání pozůstalosti významného novináře Dušana Havlíčka do NA bylo zajištěno Patrikem Eichlerem, tajemníkem Masarykovy demokratické akademie), Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd ČR, Moravským zemským archivem v Brně (zprostředkování předání písemností Aleny Ovčáčikové, poslankyně HSD-SMS, písemnosti předal prof. Jan Rychlík), Muzeem dělnického hnutí (mj. předání písemností Československého svazu žen), Národním zemědělským muzeem, Slovanskou knihovnou, Státním oblastním archivem v Praze, Střediskem pro exilová studia při FF UJEP Olomouc, Tereziánskou iniciativou, Ústavem pro studium totalitních režimů, Vojenským historickým archivem, Vojenským historickým ústavem a dalšími.

Spolupráce s akreditovanými archivy a péče o archiválie uložené mimo archiv

V roce 2018 jsme úzce spolupracovali také s akreditovanými archivy – Archivem České strany sociálně demokratické (AČSSD) a Všeodborovým archivem Českomoravské konfederace odborových svazů (VOA ČMKOS).

V případě prvně jmenovaného archivu jsme poskytovali konzultace při plánovaném skartačním řízení a pokračovali jsme v poskytování metodické pomoci původci při aktualizaci spisové normy ČSSD. Metodickou pomoc jsme kolegům z AČSSD poskytovali rovněž v oblasti evidence a zpracování archiválií.

V roce 2018 jsme intenzivně rozvíjeli také spolupráci s Všeodborovým archivem Českomoravské konfederace odborových svazů (dále VOA ČMKOS), a to především vzhledem k situaci, k níž došlo v souvislosti s prodejem budovy, v níž VOA sídlí. V roce 2019 byl dokončen prodej budovy dosavadním majitelem budovy (Majetkovou, správní a delimitační unií odborových svazů) soukromému investorovi. Zřizovatel VOA, Českomoravská konfederace odborových svazů, nemá od nového majitele garanci dlouhodobého zajištění podmínek další existence VOA. Smlouva s novým majitelem údajně

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

garantuje zachování stávajících podmínek po dobu 6 let, ale hned po předání budovy byla zahájena rekonstrukce, jež komplikuje provoz archivu. Je tedy více než pravděpodobné, že vedení ČMKOS požádá MV o odnětí akreditace archivu a archiválie předá Národnímu archivu. Bylo by nám předáno více než 1 800 bm archiválií a rozsáhlá knihovna (130 – 140 000 svazků, tj. asi 3 bkm). Depozitáře pro knihovnu budou v letech 2020-2021 připravovány v dislokovaném depozitáři v jižních Čechách, pro přejímku archiválií je k dispozici depotní sál v podzemí na Chodovci. Spolupracovali jsme také na průzkumu fyzického stavu archiválií. Byly provedeny stěry z archiválií a výsledek mikrobiologických zkoušek ukázal, že některé archiválie jsou napadené plísněmi. Na základě výsledků mikrobiologických stěrů byla kolegům doporučena dezinfekce napadených archiválií.

V roce 2019 průběžně probíhala předarchivní péče v Ústředním archivu Českobratrské církve evangelické, v Benediktinském arcidiakonátu v Břevnově, Královské kanonii premonstrátů na Strahově, Arcibiskupství pražském a v dalších církevních institucích. Proběhla předběžná jednání s paní Slávkou Švehlovou, tajemnicí Historické komise Bratrské jednoty baptistů, o plánovaném uzavření depozitní smlouvy a uložení archivu baptistů v Národním archivu. Ze strany baptistů bylo dokončení jednání přesunuto na rok 2020. V roce 2019 se na 1. oddělení obrátila také Konference vyšších představených ženských řeholí s žádostí o výběr dokumentů týkajících se zrušených ženských řeholí. Během příštího roku by měla jednání pokračovat, současná generální představená sr. Krista Chládková uvažuje o uložení archivních dokumentů vzniklých z činnosti konference v Národním archivu na depozitní smlouvu. V rámci spolupráce s Benediktinským arcidiakonátem sv. Markéty v Praze na Břevnově byl také proveden výběr archiválií Broumovského kláštera. 1. oddělení provádí také předarchivní péči v akreditovaném Archivu Židovského muzea v Praze. Výběr archiválií Židovského muzea ve skartačním řízení probíhá každoročně, vždy na přímou žádost.

ZPRACOVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ A ANOTACE NOVÝCH ARCHIVNÍCH POMŮCEK

Přehled zpracování viz tabulka č. III/4 v závěru této Zprávy o činnosti

Mezi jednotlivými zpracovatelskými odděleními existují rozdíly dané podstatou spravovaného Národního archivního dědictví. Sjednocení se děje na metodické bázi spočívající na základních principech a metodách historických věd. Kvantitativní ukazatel zpracovanosti fondů dle oddělení vystihuje následující tabulka, byť do jisté míry zkreslená

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

přísnými kritérii posledních let pro zpřístupnění fondů. V souladu s tabulkou se pak jeví volba priorit a zaměření úkolů napříč celým archivem. Zpřístupňování pokulhá za obrovskou poptávkou po nejnovějších retrospektivních informacích. Vždyť permanentně čtyřicet šest procent našich fondů není zpracováno ani základním způsobem, a jde právě o fondy z období po roce 1945. S ohledem na jiné úkoly, zejména rozsáhlé potřeby státní správy, digitalizační projekty vedoucí ke komfortnímu zpřístupnění, pracné zavedení dvou nových softwarů, přípravu akcí ke třicátému výročí sametové revoluce i nároky předarchivní péče a získávání archiválií, byla oblast zpracování archiválií v roce 2019 sice méně dominantní, ale již ne tak upozaděná jako v minulých letech. Výsledky jsou slušné, dokonce došlo k dalšímu ukončování dlouhodobých zpracování a otestovalo se na různorodých archiváliích nasazení nového pořádacího systému, který odpovídá novým základním pravidlům pro zpracování archiválií. V druhé polovině roku probíhala zejména intenzivní kontrola stávajících dat migrovaných z dosavadního prostředí do nového SW nástroje: ProArchiv u rozpracovaných fondů a Vademecum u dokončených fondů.

Rok 2019 (PEvA, stav vykazovaný k 31. 12. 2019)

oddělení	celkem bm	nezpracováno bm v %	počet archivních souborů
1.	13013,67	8,07%	205
2.	15156,05	3,00%	119
3.	26702,46	12,92%	163
4.	50917,41	73,02%	371
5.	8380,74	97,51%	205
6.	15904,36	58,79%	956
8.	977,14	90,28%	72
NA	131051,83	46,20%	2091

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2019 zapsáno celkem 10 nových archivních pomůcek, zrušena byla 1 archivní pomůcka. Jeden nový inventář byl anotován již za rok 2018.

V oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí byla věnována pozornost pokračování zpracování fondů církevní provenience. Do fondu *Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát* byly formou dodatku zpracovány tzv. *pozůstalosti Kašpar a Beran* (8 kn., 38 kart., 4,7 bm). Z fondu byly vyříděny a přeřazeny do fondu *Archiv pražského arcibiskupství IV spisy – rezoluce věřících z roku 1949* (6 kart.). Do budoucna se počítá se jejich uspořádáním v rámci pořádání celého fondu Archiv pražského arcibiskupství IV. Práce na pořádání a inventarizaci fondu *Českobratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov* byly dokončeny (47 knih, 5 kart., 2 bm), inventář byl připraven zatím v souboru excel a v roce 2020 se počítá s převodem a dokončením inventáře v nové databázi ProArchiv II. Fond byl dán do péče archivu na základě depozitní smlouvy v roce 2017. Pokračovalo průběžné inventarizování fondu *Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické* (část Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku) ve spolupráci s pracovníci tohoto archivu Evou Fialovou (40 kart., 5 bm). Pokračovalo se v hrubém pořádání dodatků do fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha* (112 kart., 14 bm). V příštím roce se počítá s inventarizací a se zapracováním všech dodatků do stávajícího inventáře fondu. V roce 2019 byla znovu obnovena revize a inventarizace nových přírůstků do fondu *Premonstráti – klášter Strahov, Praha*, a to velkostatku *Velká Chyška* (18 kart., 2 bm, ve spolupráci s H. Kuchařovou ze Strahovské knihovny).

V roce 2019 byl schválen a zpřístupněn inventář fondu *Genealogické sbírky různé* (viz anotace). Pokračovaly práce na inventáři k fondu *Židovské kontrolní matriky*. Nový inventář *soupisu listin přejetých z Vojenského historického ústavu* (100 listin, 0,5 bm) je připraven pro zapsání do nové databáze ProArchiv II, tento úkol by tedy měl být definitivně ukončen v roce 2020. Pokračoval průzkum fondu, hrubé třídění a soupis signatur v rámci revize dřívějšího uspořádání a třídění fondu *Valdštejniana, Jičín* (28 kart., 3 bm). Za pomoci externího pracovníka pod vedením kmenové pracovnice pokračovala revize inventarizace a konverze inventáře fondu *Nová manipulace* do databáze Janus (177 kart., 22 bm). Koncem roku byl vznikající inventář převeden do databáze ProArchiv II, s pokračováním tohoto úkolu tedy počítáme již v nové databázi.

Nově začaly práce na *Katalogu nobilitačních spisů fondu České dvorské kanceláře*, který bude rozšířením Evidence dochovaných vyobrazení šlechtických erbů v nobilitačních spisech České dvorské kanceláře (10 kart., 1 bm). V roce 2019 začala probíhat revize a nová

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

adjustace *Sbírky typářů* (zrevidováno 200 inv. č.). Zapracovány a nově uloženy byly dodatky (31 inv. č.). Revize bude pokračovat v dalších letech, nový obalový materiál a způsob ukládání je řešen ve spolupráci s Oddělením péče o fyzický stav archiválií.

V souvislosti s digitalizací se pracovalo na zpřístupnění listin po roce 1526 fondů *České gubernium – listiny* a *Archivy českých klášterů zrušených za Josefa II.* na českém národním portálu v rámci virtuálního archivu *Monasterium* (mezinárodní spolupráce s centrem ICARUS). Dokončen byl *Soupis pečeti Archivu České koruny*. Databáze obsahuje celkem 5884 záznamů, z nichž bylo v roce 2019 zhotoveno 1102 záznamů. Po dokončení kontroly databáze, která byla v roce 2019 částečně přerušena kvůli pracím na projektu HOME, se počítá se zpřístupněním databáze se snímky pečeti na webové stránce virtuálního archivu *Monasterium*. Souběžná digitalizace pečeti probíhala ve spolupráci s Mezinárodním centrem pro archivní výzkum (ICARUS). Nadále se zhotovovala metadata ke zdigitalizovanému fondu *Archiv českých stavů – Reversy kzemi* (300 záznamů). Pokračovala tvorba metadat pro matriční listiny (prohlášení za mrtva) fondu *Matriky židovských náboženských obcí v českých krajích* (4723 záznamů z 8 kart.). Pokračuje zveřejňování matričních zápisů z let 1912–1917.

V rámci revitalizace mapového depozitáře byla prováděna revize a nové ukládání map *Sbírky map a plánů* (500 i.č.), probíhala revize a nové ukládání map fondu *Reambulované mapy* (100 i.č.). Přemístěny a zatím provizorně uloženy musely být i *Staré katastrální mapy A*. Zrevidována a uložena do nových obalů byla také *Sbírka grafických listů* (500 i.č.).

Zpracování archiválií tvořilo stejně jako v minulých letech páteř činnosti *oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918*. Dle schváleného plánu práce pokračovali pracovníci oddělení v několika dlouhodobých úkolech. Nejdůležitějším z úkolů zůstává analytické zpřístupnění rozsáhlého fondu *České místodržitelství – všeobecné* probíhající po jednotlivých signaturách (v podstatě katalogizačním způsobem). Toto zpracování probíhá dle schválené metodiky kodifikované metodickou komisí v roce 2009 a nově upřesněné na speciální poradě oddělení v listopadu 2015. V roce 2019 se pracovalo pouze na signatuře 27 (technické školství), které bylo dokončeno. Zároveň byl dokončen rozpis registraturních pomůcek (indexů) pro signaturu 20 (vystěhovalectví) a byl vytvořen v podstatě soupis všech osob registrovaných v těchto pomůckách. Jeho zveřejnění bude jistě uvítáno zejména badateli z oblasti občanské genealogie. Pro onemocnění zpracovatele byly práce na *sign. 13 (obecní záležitosti)* nadále přerušeny. Intenzivně se pracovalo na kontrole a vytvoření nové pomůcky pro fond *Policejní ředitelství Praha I – prezidium 1916–1920*, zahájené původně z potřeby rozdělení inventáře společného pro fond dvou archivních oddělení. Pomůcka vytvářená zatím

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

v programu excel podchycuje údaje o všech signaturách, ke kterým byly dochovány ve fondu písemnosti. Tento způsob podrobnějšího zpracování bude do budoucna aplikován rovněž pro další manipulační období. Dokončen byl inventář menšího fondu *Zemský pomologický ústav Praha Troja* (viz anotace).

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 pracovalo na prohloubeném inventáři fondu *Prezidium ministerstva vnitra (dříve fond SÚ MV ČR č. 225)*. Bylo dokončeno období 1918–1924, provedena redakce textu, dokončují se opravy a připravuje se úvodní text k této části pomůcky. Paralelně probíhalo zpracování 2. manipulačního období (1925–1930), z něhož je v současné době hotovo celkem 118 kartonů. Pokračováno bylo v inventarizaci a bylo zpracováno dalších 10 kartonů fondu *Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě (dř. fond SÚ MV ČR č. 114)*. V témže fondu, v části nazvané *Pověřenec pro nadace* (v souvislosti s likvidací nadací za nacistické okupace) byl sepsán obsah kartonů 1545–1549, tj. originály a opisy nadačních listin a stanov. U vzniklé pomůcky je dokončována úvodní část a bude zpřístupněna jako samostatný segment badatelské veřejnosti. Reinventarizoval se fond *Okupační vězeňské spisy*. V průběhu roku 2019 bylo zrevidováno dalších 53 kartonů a přes nalezení dalších 12 kartonů nezpracovaných dodatků se práce blíží k závěru.

Vysokoškolským studentům – brigádníkům, praktikantům či stipendistům – jsme v minulém roce opět svěřili především prohlubování pomůcky k fondu *Ministerstvo zemědělství, Praha I (1935–1951)*. Zrevidovali další signatury, a to o celkovém rozsahu 108 kartonů, tj. 13,5 bm. V průběhu revize bylo zjištěno několik skutečností, které ztěžují pořádání fondu. Pomocné úřední knihy nejsou zřejmě zachovány v plném rozsahu a při reorganizacích rezortu přecházely (či nepřecházely) agendy v nich vedené do příslušných oddělení buď zcela náhodně, nebo podle dosud neodhaleného schématu, přičemž původní značky uváděné na hřbetech knih byly měněny rovněž zcela náhodně, resp. nebyly změněny vůbec. Ve fondu bylo dále nalezeno mnoho svazků pomocných úředních knih již uspořádaných fondů – a to Státní pozemkový úřad – vlastnické soubory majitelů velkostatků, Ministerstvo zemědělství I – IX. odbor a také pomocné úřední knihy fondu Ministerstvo zemědělství II.

Týmiž posilami se inventarizoval fond *Policejní ředitelství, Praha – evidence obyvatelstva, část domovní archy*. Archy byly nově adjustovány do 46 kartonů. Revizí prošla také další část fondu *Policejní ředitelství Praha II – prezidium*, k němuž lze použít pouze nevhodnou archivní pomůcku z roku 1958 (zrušena v roce 2017). Revidováno bylo manipulační období 1921–1930, přičemž bylo prohlédnuto 388 kartonů (48,5 bm).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Vysokoškolští studenti rovněž pomáhali prohlubovat části některých inventářů, jejichž popis byl pro potřeby častého využívání příliš stručný. Revidovali *Ministerstvo školství I, Praha*, signaturu 30 PAM, které obsahují informace o památkách v ČSR v letech 1918-1948 (24 kartonů – Mimoň až Rossbach u Aše, tj. 4 bm). Dalším důležitým úkolem studentů bylo zpracovat část fondu *Ministerstvo spravedlnosti I, Praha*, která proběhla v souvislosti s řešením projektu meziválečná justice. Další studenti – nearchiváři pomáhají především s adjustací fondu Sčítání obyvatelstva Republiky československé v roce 1930.

Oddělení státních fondů z let 1945–1992 rozvinulo slušně zpracování fondů navzdory dalším úkolům (správní agendy a badatelské žádosti, probíhající digitalizační projekty a kmenová výstava k výročí sametové revoluce). Dodrželi harmonogram z minulých let s prioritami. Bylo vypracováno pět nových archivních pomůcek: inventář fondu *Státní úřad plánovací I 1945–1949 (1950)*, (schválen), dílčí inventář fondu *Ministerstvo dopravy I, Praha – Výstřižkový archiv* (schváleno), inventář fondu *Státní úřad plánovací I 1945–1949 (1950)*, (schváleno), dílčí inventář fondu *KSČ-ÚV (1945–1989)-Antonín Novotný-tajné, Praha* (schváleno), o dílčí inventář fondu *KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Kancelář tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše 1977-1989* (dokončen koncem roku 2019, probíhá lektorace), inventář fondu *Československé závody sklářské, n. p. Praha 1946-1951* (dokončen koncem roku 2019, probíhá lektorace).

K fondu *Ministerstvo financí II* bylo vyhotoveno 155 rejstříkových hesel k 8 kartonům. Nadále se inventarizoval fond *Státní úřad plánovací II* (60 kartonů). Ve fondu *Ministerstvo vnitra ČSR/ČR, Praha – CSÚ* se třídilo a adjustovalo (120 kartonů, 15 bm). Ve fondu *Ministerstvo vnitra II* se opět vyhotovovaly *jmenné rejstříky ke státoobčanským spisům* (celkem 12 755 záznamů). Pokračovaly práce ve fondu *Ministerstvo zemědělství II – 9. odbor*. Revidovalo se dřívějšího uspořádání, adjustovalo se 40 kartonů (4,8 bm). V části *konfiskace* bylo utřídění 10 kartoték. V části *JZD* proběhla též revize dřívějšího uspořádání a krabicování (7 kartonů, 0,9 bm). Další revize se uskutečnila ve fondu *Československá akademie zemědělská – federální*.

Ve stadiu třídění a adjustování se nachází fondy *Ministerstvo školství a kultury, Praha – Ústřední likvidační správa, Ministerstvo zdravotnictví ČSR, Ústav vědeckých lékařských informací, Lesprojekt - ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem, DAREX, organizace zahraničního obchodu, TUZEX, organizace zahraničního obchodu, Rozhodčí soud při Československé obchodní komoře, organizace zahraničního obchodu, Československá námořní plavba, a. s., Čechofracht, a. s., Polytechna, organizace zahraničního obchodu,*

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Dále se zpracovávaly *dílčí fondy KSČ – Ústřední výbor z období 1945–1989*: zpracování dílčího fondu *KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Antonín Novotný – zahraniční* došlo do finální verze inventáře, bude předáno k schválení počátkem roku 2020 (230 kartonů, 33 bm), v části *politické byro 1954–1962* se kontrolovaly digitalizátů ke 400 kartonům. U části *generální sekretariát* se digitalizace připravuje. V nezpracovaném dílčím fondu *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha* se třídily a popisovaly mikrofilmy nalezené společně s filmovými a zvukovými záznamy z procesu s R. Slánským. Celkem oddělení převinulo, opatřilo cívkou a popsalo celkem 448 kotoučů mikrofilmů původně zasažených plísněmi a na trvalo octovým syndromem.

Ve fondu *Státní soud Praha* nadále probíhala i za pomoci brigádníků příprava k digitalizaci, tvorba soupisu (soupis obsahuje podrobné údaje o odsouzených včetně délky trestu, složení senátu, souvisejících prokurátorech, 49 kartonů). Pro potřeby nahlédací agendy podle zákona č. 262/2011 Sb. (3. odboj) je převáděna do soupisu v elektronické podobě část kartotéky vězněných fondu *Správa Sboru nápravné výchovy, Praha*. V roce 2019 bylo převedeno 2190 ev. j.

Fond *Národní sčítání lidu 1950, Praha* byl podroben revizi dřívějšího uspořádání a adjustováno bylo 83 kartonů.

V oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů byly přemanipulována přejímka z Ústavu pro informace ve vzdělávání do archivních kartonů, proběhlo hrubé pořádní fondu Ministerstvo zdravotnictví - Český inspektorát lázní, Karlovy Vary, fondu Centrum kupónové privatizace, fondu Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, fondu Středisko cenných papírů, fondu Vězeňská služba ČR. Adjustace spolu s vypracováním podrobnějších seznamů pak proběhla ve fondech CzechTrade, Úřad předsednictva vlády, Generální ředitelství cel, Vrchní státní zastupitelství v Praze,

V oddělení fondů nestátní proveniencí a archivních sbírek pokračovalo zpřístupnění několika částí složitěho fondu *Rodinný archiv toskánských Habsburků*, na kterých se vedle správkyně fondu podíleli rovněž dva pracovníci oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918. Práce vyvrcholily schválením dvou inventářů: RAT – Listiny a RAT - Josef Ferdinand. Ve fondové části *Leopold II. /2 část*, dosud jen uspořádané, obsahující především různé typy archivní dokumentace, pokračovala inventarizace. Dokud nebude provedeno fyzické roztřídění dodatků, není možno dokončit inventarizaci této fondové části a vyhotovit pomůcku. Poslední část, *Leopold II. – Dodatky* o rozsahu 21 kartonu byla sepsána v provizorním seznamu již v roce 2018 a byl připraven přehled rozdělení dokumentace

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

do fondových částí RAT, a to *Ferdinanda III., Leopolda II. /1 a Ferdinanda IV. /2*. Zbývající dokumenty po rozřídění do jmenovaných částí RAT budou zařazeny po uspořádání do souboru RAT-Leopold II. /2. Fyzické rozřídění dokumentů probíhalo po celý rok 2019 a pokračuje i v roce 2020.

U *Sbírky map a plánů* a ve *Sbírce montánních map* v roce 2020 dojde ke konverzi stávajících pomůcek do nového pořádacího softwaru ProArchiv a bude nutná kontrola migrace dat. Z personálních důvodů musely být bohužel přerušeny práce na inventáři *Československý svaz mládeže – ústřední výbor*. Vnitřní oponenturou v rámci oddělení prošly dokončené inventáře: *Český svaz protifašistických bojovníků – soutěž historických, vzpomínkových a dokumentačních prací, Spolek pro chemickou a hutní výrobu (části Technický sekretariát, Výrobní postupy a Výzkumné zprávy), Stavební družstvo zaměstnanců státních lesů a statků*. Probíhá zapracování připomínek. Inventář *Sudetoněmecká strana – dodatky II* je odevzdán a probíhá lektorace. V roce 2019 byly schváleny inventáře k fondům *Špiritová Alexandra a Czernin Ottokar*, jež sestavili pracovníci 2. oddělení v rámci výpomoci mezi jednotlivými útvary. Na fondu Czernin byl zároveň testován nový pořádací software ProArchiv, který bude používán od roku 2020 jako technický nástroj pro zpracování archiválií s aplikací nových základních pravidel. Pokud to umožní personální situace, chtěli bychom v roce 2020 zahájit pořádání v software ProArchiv také u souborů *Clementis Vladimír, Heidler Alexander, Kocourek František, RAT - Grafika, kresby, tisky, Švorcová Jiřina a Taaffe Eduard*.

Zpracování probíhalo i u foto-, fono- a kinodokumentů. V roce 2019 byla schválena archivní pomůcka k souboru *Bruner-Dvořák Rudolf* (AP 1823, viz anotace níže).

Zpracování fotografií fondu *Druhá světová válka* představuje dlouhodobý úkol. Soubor je vzhledem k nevyhovující původní pomůcce nově databázově zpracováván. Dokončena je necelá polovina fondu, ke zpracovaným záznamům jsou zároveň připojeny náhledy. Byl proveden export do databáze ProArchiv. Souběžně probíhající digitalizace byla dokončena v létě roku 2018. V současné době pokračuje hodnocení fyzického stavu fotografií konzervátory. Pořádací resp. inventarizační práce na souboru nitrocelulózových kinofilmů s reportážemi z různých akcí SdP a NSDAP v Sudetech fondu *Henlein Konrád* o rozsahu více než 48 tisíc polí probíhají narázově vzhledem k tomu, že jsou zcela závislé na výstupech z digitalizace (náhledy). Pořádání velmi komplikuje skutečnost, že nastříhané pásy kinofilmů zachycující stejnou událost se mnohdy nacházejí na různých místech fondu a v tomto stavu jim byla archivem ÚML, odkud byl soubor převzat, přidělena inventární čísla. Část reportáží je podchycena stručnými dobovými německými popiskami (pojmenování akce, datum a místo

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

konání). Práce na zpracování a digitalizaci tohoto souboru jsou dlouhodobé a budou pokračovat i v dalších letech. Počátkem roku 2018 bylo dokončeno vytváření archivní pomůcky fondu *Pluhař Josef*. Fotografický archivní soubor, obsahující 1 286 archiválií, byl databázově zpracován do 1 113 evidenčních jednotek. Vzhledem k zaneprázdnění pracovníků 5. oddělení se až v prosinci letošního roku podařilo vytvořit šablonu tiskové sestavy, jejíž výsledná podoba se ladí. V roce 2018 byla dokončena digitalizace fotografií, zahájena kontrola digitalizovaných reprodukcí a označení fotografií ukládacím číslem u dílčího fondu *Kriegel František, MUDr. – fotografie*. V roce 2019 pokračoval podrobnější popis evidenčních jednotek včetně třídění do věcných skupin (zatím MS Word). Byla zahájena práce na úvodu (životopisu) původce, který bude dokončen po zpracování v pořádací aplikaci ProArchiv. Jedná se o dlouhodobý projekt. Ke konci roku 2019 je evidováno 3 532 jednotek popisu na úrovni složek i jednotlivostí (13 307 ks fotografických archiválií, 2 fotoalba). Soubor *Sbírka Klement Gottwald* o rozsahu 9,69 bm obsahuje 1 277 negativů různých formátů uložených v šanonech a 14 439 náhledových fotografií vylepených v 15 albech. Jedná se o snímky vztahující se k osobě Klementa Gottwalda jako předsedy vlády, prezidenta republiky, k jeho stranické činnosti aj. Přes existenci soupisu, vytvořeného v Archivu Ústavu dějin Komunistické strany Československa v roce 1958, se fakticky jedná o nezpracované archiválie. Negativy ve sbírce pocházejí z činnosti ČTK, ale jde i o duplikátní negativy, pořízené zpětně z fotografií. Digitalizace a zpracování sbírky v databázi Janus započaly v roce 2014, byly však z důvodu onemocnění zaměstnankyně přerušeny. Po změně správkyne sbírky v dubnu 2018 byla provedena revize dosavadních záznamů již podle nových Základních pravidel pro zpracování archiválií. Zároveň jsou k nim vytvářeny rejstříky a připojovány digitalizáty (digitalizace alb je již dokončena). Jedná se též o dlouhodobé zpracování. S ohledem na Základní pravidla byly doplňovány ve sbírce *Fotodokumentace 1897–1981* chybějící datace u jednotlivých záznamů, včetně rejstříků. Vzhledem k různému původu fotografií byly doplněny do obsahového pole instituce i jednotlivci (pokud to bylo uvedeno na reversu fotografií). Zároveň byl uveden do poznámky záznam o případném poškození fotografií. Dále byl připraven koncept úvodu a soupisu informačních pramenů. Doplňování záznamů bude probíhat i v roce 2020. V roce 2019 byly zpracovány fotografické archiválie fondu *Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a fotografie, Praha* (převážně barevné diapozitivy a negativy, v menším počtu i fotografie na papírové podložce). Fotografické archiválie byly digitalizovány a následně popsány na úrovni sérií, složek a jednotlivostí v MS Excel (187 jednotek popisu, 821 ks). Tematicky fotografie zahrnují produktové a propagační fotografie výrobků textilního průmyslu a otevření kavárny

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Slavia po rekonstrukci v roce 1997, jejímž investorem byl Centrotex, a. s. Soubor je připraven ke konečnému zpracování v pořádací aplikaci ProArchiv. Jako typ pomůcky je předpokládán manipulační seznam 2. typu. Po přejímce a nevhodném uložení fotografií fondu *Slovenské listy – redakce – fotografie, Praha* v 1 balíku byl dílčí archivní soubor nově uložen do patnácti fotokartonů (845 fotografií). Tematicky fotografie zahrnují činnost slovenských a českých politiků, mezinárodní vztahy, kulturní akce, sport, krajinu, církev a další. Byl vytvořen stručný popis obsahu jednotlivých kartonů.

Fotografická pozůstalost vysokoškolského pedagoga (ČVUT, FAMU) a fotografa *doc. Ing. Jiřího Všetěčky* o rozsahu 37 bm byla předána archivu na jaře 2019 na základě darovací smlouvy. Obsahuje velké množství pozitivů, diapozitivů a negativů (v řádu stovek tisíc kusů) v různých formách, formátech a způsobech uložení, dále autorovy publikace a jejich makety, účty, korespondence, kompaktní disky, audiokazety, několik trojrozměrných předmětů aj. Autor fotograficky zachytil řadu divadelních představení v první polovině 60. let, natáčení filmů (Markéta Lazarová, Komedie s klikou aj.), koncerty České filharmonie (70. léta), akce Svazarmu (80. léta), události let 1968/1969, 1989, systematicky fotografoval Prahu a její obyvatele, produkoval výukové filmy pro ČVUT. Po převzetí tohoto obsáhlého archivního souboru probíhalo jeho třídění, a to především z důvodu badatelských požadavků a využití pro výstavy.

Zpracování *kinematografických filmů* (inventarizace, katalogizace) a jejich následné poskytování badatelům je odvislé od jejich fyzického stavu a od finančních možností archivu. V roce 2019 byly obsahově zpracovány archivní soubory obsahující kinematografické filmy, které byly předtím digitalizovány. Jedná se o *Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha*. Během dokončené digitalizace videokazet bylo v průběhu tohoto roku stručně popsáno 99 audiovizuálních záznamů. Celkem je popsáno 1 116 ks VHS. Nebylo možné digitalizovat a je tedy nepopsáno celkem 108 ks (VHS 61 ks, video 2000 47 ks). Videokazet je celkem 1 224 ks. Bylo zahájeno jednání se Správou programových fondů České televize o spolupráci a zpracování tohoto dílčího souboru, zatím bez výsledku.

Dílčí archivní soubor *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha* obsahuje celkem 188 ukládacích jednotek, obsahující kinematografické filmové pásy (duplikační kopie, kombinované kopie, negativy obrazu, negativy zvuku) se záznamem z politického procesu s Rudolfem Slánským a spol., který vyrobilo Studio zpravodajských filmů Praha v roce 1952. V druhé polovině roku 2018 došlo k průběžné externí digitalizaci filmů (Kinoservis, s. r. o., Zlín) a souběžně s tím i k třídění a obsahovému zpracování na úrovni složek v MS Word, které pokračovalo i na počátku roku 2019, kdy byly

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

takto zpracovány negativy obrazu a zvuku (celkem 96 jednotek popisu). Vše bylo zpracováno pro fond *Slánský Rudolf – obrazové záznamy*. Obsahuje dva filmové záznamy z rodinného prostředí Rudolfa Slánského a skupiny mladších osob odjíždějících z Prahy na venkov.

V roce 2019 proběhlo po digitalizaci videokazet VHS obsahové zpracování kinematografických filmů z dílčího archivního souboru *Ministerstvo vnitra ČR – obrazové a zvukové záznamy*, část videokazety (10 kza). Kinematografické záznamy obsahují rekonstrukci krádeže zbraní, krádež Picassových obrazů a činnost volebních komisí z let 2000–2009. V tomto dílčím archivním souboru je v současné době evidováno 195 videokazet VHS (přejímky probíhají průběžně dle skartací). Zbývá obsahově zpracovat 185 VHS. Pokračovalo se ve zpracování obsahu kinematografických filmů, část videokazety VHS (3 kza) fondu *Ministerstvo životního prostředí ČR – obrazové a zvukové záznamy*. Kinematografické filmy obsahují záznam z akce Den Země 1991 a program revitalizace říčních systémů. Zbývá cca 46 ks videokazet různých formátů (U-Matic, Betacam), pro které nemáme přehrávací zařízení, a v budoucnu budeme přepisy řešit externě. Ve fondu se nachází ještě 8 ks audiokazet. Byly popsány dokumentární a vzdělávací filmy z oblasti zemědělství a k 25. výročí odborové organizace (6 kza) dílčí části fondu *Ministerstvo zemědělství II – fotografie*.

Z nezpracovaného archivního souboru *Mezinárodní organizace novinářů, Kodaň, Praha* byly vybrány kinematografické filmové pásy, magnetofonová páska a videokazeta. Ty byly po kontrole a ošetření (ve spolupráci s restaurátory) seříděny a popsány v MS Word. Jedná se celkem o 17 jednotek popisu.

Další zpracování probíhalo ve fondu *Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – kinematografické filmy, Kusý Jaroslav, Sviták Ivan, Centrotex, Strojimport*.

Při zpracování *zvukových archiválií* je prioritně věnována pozornost především konverzi do digitální podoby, a to především z důvodu nestability původního nosiče. Z dílčího souboru záznamů ze zasedání předsednictva vlády republiky (*Úřad předsednictva vlády ČSSR/ČSFR – zvukové záznamy*) byly v roce 2019 popisovány nahrávky z období dubna a května 1990. V rámci testování pořádací aplikace ProArchiv pokračovalo zpracování dílčího souboru zvukových archiválií Domu slovenské kultury, a to jeho dvou programových cyklů – pořad „Slova na strunách“ a literárně-dramatický pořad rozhovorů s umělci „Herecké zastavenie“.

Tematické soupisy

Soupis pečeti

Při *Soupisu pečeti* bylo pořízeno 1102 záznamů pečeti listin fondu *Archiv České koruny*. Celkem databáze obsahuje 5884 záznamů. Práce jsou ukončeny.

Anotace nových archivních pomůcek

Sbírky genealogické – různé 1556–2007.

Inventář, 2019, 52 s., Věra Beránková – Rastislav Luz – Petr Mareš, 130 jednotek popisu [17 listin do roku 1850, 7 listin po roce 1850, 14 kartonů, 19 rolí, 32 grafických listů, 106 samostatných pečeti].

Archivní fond obsahuje materiál genealogické a heraldické povahy, který získával někdejší Archiv země České jako jednotliviny. Jednalo se převážně o dary badatelů zkoumajících dějiny vlastního nebo jiných rodů, materiál získaný koupěmi nebo materiál vytříděný při pořádání jiných fondů. Původci tedy byly různé osoby, častokrát dnes již neznámé, nebo známé jen podle jména bez bližších osobních údajů. Sbírku tvoří 130 inventárních čísel, z čehož téměř 100 inventárních čísel obsahuje genealogický materiál (rodokmeny, rozrody, vývody) a více než 50 inventárních čísel heraldický materiál. První část tvoří listiny, uspořádané chronologicky, druhou část spisy, uspořádané abecedně podle příjmení jednotlivých rodů. Sbírka obsahuje celkem 24 listin (17 ks do roku 1850, 7 ks po roce 1850), 14 kartonů, 19 rolí a 32 grafických listů. Součástí spisů jsou kresby a malby rodových erbů, rodokmeny, vývody, diplomy, tisky, rukopisy, xerokopie, fotografie, knihy, články, osobní dokumenty a doklady a přivěšené a přitištěné pečeti. Samostatná heraldická a sfragistická sbírka obsahuje 106 kusů pečeti. Nejstarší písemností je grafický list vytištěný v Basileji v roce 1556, nejmladší jsou písemnosti z roku 2007. K prvnímu vytvoření scelené sbírky a zpracování inventáře došlo v roce 1977. Dalšími přírůstky byla narušena původní struktura sbírky a rovněž se narušilo abecední uspořádání spisů, proto se v roce 2013 přistoupilo k reinventarizaci sbírky, která byla dokončena v roce 2019. Celá sbírka nalezne využití především v oblasti bádání genealogických, heraldických a sfragistických, i když je třeba brát v úvahu, že kvalita, přesnost a obsažnost jednotlivých inv. č. je značně různorodá. Pro vyhledávání archiválií slouží rejstříky osob, věcný a institucí. Rejstřík osob zachycuje i rody a osoby, které nejsou ve sbírce zastoupené samostatně, ale o kterých je možné najít informace ve složkách jiných rodů.

Zemský pomologický ústav Praha Troja 1872–1952.

Inventář, 2019, 846 s., Jiřina Junčová, 156 jednotek popisu [152 úředních knih, 1 podací protokol, 1 karton].

Fond obsahuje písemnosti Zemského pomologického ústavu, vzdělávací instituce v oboru ovocnictví a vinařství založené původně v roce 1871 Vlastenecko-hospodářskou společností. Po jejím zrušení převzala dohled nad školou Zemědělská rada pro Čechy. Zemský pomologický ústav vykonával vedle výuky též vlastní vědeckou činnost v oblasti pěstování ovocných stromů, šlechtitelství atd. Fond obsahuje především úřední knihy, a to knihy zápisů profesorského sboru a především katalogy posluchačů za dlouhé období až do počátku 50. let 20. století. K inventáři byl vyhotoven věcný rejstřík.

Ministerstvo dopravy I, Praha – Výstřižkový archiv.

Inventář, 2019, 7 s., Vít Šebesta, 7 jednotek popisu [13 kartonů].

Archivní soubor vznikl z činnosti tiskového referátu ministerstva dopravy, Ústředního ředitelství ČSD a kabinetu ministra dopravy. Jedná se o výstřižky zpráv z tisku, týkající se dopravy, z let 1945-1952. Výstřižky jsou uspořádány chronologicky, jako inventární jednotka zde byl zvolen jeden rok. Převládajícím jazykem je čeština, nalezneme zde také výstřižky ze slovenského tisku a řidčeji články z tisku německého.

Státní úřad plánovací I 1945–1949 (1950).

Inventář, 2019, 137 s., Alena Nosková – Adam Zítek, 762 jednotek popisu [236 kartonů, 15 podacích protokolů, 1 index].

Archivní soubor obsahuje spisy vztahující se k problematice hospodářského plánování po druhé světové válce, především v souvislosti s dvouletým plánem, částečně pak též s prvním pětiletým plánem. Uložené dokumenty přibližují fungování jednotlivých odvětví československého hospodářství, např. hutní průmysl, chemický průmysl, zemědělství atd. V určité míře je reflektována též mezinárodní spolupráce, dovoz a vývoz, jakožto i vznik, organizace a fungování ústředního plánování v ČSR.

KSČ-ÚV (1945–1989)-Antonín Novotný-tajné, Praha.

Dílčí inventář, 2019, 252 s., Milena Marešová – František Štverák – Adam Zítek, 927 jednotek popisu [79 kartonů].

Archivní soubor obsahuje spisy, které byly uloženy v sekretariátu prvního tajemníka ÚV KSČ Antonína Novotného. Jedná se především o dokumenty vztahující se k činnosti

bezpečnostních složek, armády, Lidových milicí, Pohraniční strážé atd. Fond obsahuje rovněž dokumenty týkající se národního hospodářství, zemědělství, justice, školství atd. Nezanedbatelná část spisového materiálu reflektuje též mezinárodní politický vývoj a významné události a jednání. Samostatnou část pak představují dokumenty vztahující se k jednotlivým osobám uložené abecedně dle jmen.

Rodinný archiv toskánských Habsburků – Listiny 1606–1900.

Dílčí inventář, 2019, 17 s., Jan Kahuda, 40 jednotek popisu [25 listin do roku 1850, 15 listin po roce 1850].

Uměle vyčleněný soubor listin a diplomů je produktem pořádacích prací složitěho archivního fondu Rodinný archiv toskánských Habsburků. Obsahuje jak listiny týkající se celého rodu a jeho majetku, tak především osobní privilegia (například plukovnícké patenty, diplomy čestného členství významných institucí), a to zejména velkovévodů Ferdinanda III., Leopolda II. a Ferdinanda IV., dále jejich manželek, kolekci diplomů toskánského diplomata Jakoba Tanay de Nerli a další písemnosti. Písemnosti dochované v německém, francouzském, anglickém, italském, latinském a maďarském jazyce byly seřazeny chronologicky, opatřeny náhradními registry a kritickým aparátem. K inventáři byly vyhotoveny rejstříky osob, institucí a místní.

Rodinný archiv toskánských Habsburků – Josef Ferdinand 1891–1913.

Dílčí inventář, 2019, 14 s., Pavel Koblasa, 33 jednotek popisu [2 podací protokoly, 17 kartonů].

Dílčí část složitěho archivního fondu Rodinný archiv toskánských Habsburků obsahuje chronologicky nejmladší část písemností týkající se arcivévodě Josefa Ferdinanda (1872–1942), druhorozeného syna posledního toskánského velkovévodě Ferdinanda IV. a jeho manželky Alice Bourbonško-parmské. Jde o soubor osobní a úřední korespondence, účetních dokladů a dále písemností týkajících se arcivévodova osobního majetku, výhradně z období před první světovou válkou. Mladší písemnosti nejsou obsaženy. Při uspořádání fondu byl respektován původní systém manipulace písemností s využitím dochovaných registraturních pomůcek. K inventáři byl vyhotoven rejstřík osob a místní.

Czernin z Chudenic Ottokar 1903–1919.

Inventář, 2019, 21 s., Martin Klečacký, 162 jednotek popisu [2 kartony].

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Torzo písemné pozůstalosti Ottokara Czernina (1872–1932), významného diplomata a v letech 1916–1918 rakousko-uherského ministra zahraničních věcí obsahuje především část Czerninovy politické korespondence. S jeho zpracováním započala již v 80. letech 20. století ve Státním ústředním archivu v Praze Alena Sakařová, která rovněž vytvořila umělé pořádací schéma pro dochované písemnosti (18 skupin). Při revizi uspořádání došlo k prohloubení a upřesnění jednotlivých regestů, písemnosti byly nově adjustovány a vytvořen definitivní inventář. Ten je opatřen rovněž rejstříkem osob.

Špiritová Alexandra, Mgr. (1873) 1936–2013.

Inventář, 2019, 19 s., Jan Krlín, Jan Kahuda, 268 jednotek popisu [15 kartonů, 2 kartotéky, 7 tubusů, 9 fotoalb, 216 fotografií na papírové podložce, 2 předměty faleristické povahy].

Osobní archiv Alexandry Špiritové (1936–2013), významné archivářky působící v letech 1959–2004 ve Státním ústředním archivu v Praze obsahuje především podklady k její odborné a pracovní činnosti. Kromě vlastních rukopisů (odborných i literárních) jde zejména o podklady k tématům, kterými se A. Špiritová zabývala (dějiny školství, poštovníctví a úřednictva ve 2. polovině 19. století). Součástí fondu jsou rovněž torza osobních pozůstalostí manžela Antonína a syna Zdeňka. Pro uspořádání fondu bylo použito schéma pro zpracování osobních fondů, písemnosti byly rozděleny do skupin Životopisný materiál, Korespondence, Doklady o odborné a pracovní činnosti, Doklady o veřejné činnosti, Ilustrační materiál a dále Písemnosti rodinných příslušníků. K inventáři byl vyhotoven rejstřík osob.

Bruner-Dvořák Rudolf.

Manipulační seznam 2. typu, 2019, 30s., Iveta Mrvíková, 191 jednotek popisu [27 fotografií na papírové podložce, 164 fotografických desek].

Soubor skleněných desek formátů 18 x 24 cm a fotografií na papírové podložce z období 1898–1914 zachycuje především události spojené s osobou Františka Ferdinanda d'Este během jeho působení na zámku Konopiště, ve Svatém Mořici, Miramare, Terstu a jinde. Fotografické desky byly předány Národnímu archivu k trvalému uložení v červnu 2004 Vojenským historickým archivem Praha. Fotografie na papírové podložce byly nalezeny při zpracování knižních fondů v knihovně Národního archivu kolem roku 2000. Archivní soubor byl uspořádán podle interních pravidel Národního archivu pro zpracování fotografických a kinematografických archiválií s přihlédnutím k Základním pravidlům pro zpracování archiválií z roku 2015. V roce 2004 byla provedena digitalizace všech

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

dochovaných fotografických archiválií z výše uvedeného archivního souboru. V roce 2011 byla provedena digitalizace skleněných desek bezdotykovou technologií na zařízení Sinarback a pořízeny kvalitní digitální reprodukce, dokumentující především fyzický stav skleněné podložky a světlocitlivé vrstvy. Digitální reprodukce byly přiřazeny k jednotlivým záznamům v databázi. Šest kusů skleněných negativů bylo z důvodu většího poškození restaurováno v roce 2004. Poškození spočívalo především v rozlomení skleněné desky. Restaurované desky byly vyčištěny a zpevněny podložením skla. U většiny skleněných desek jsou patrné především degradační vlivy. Stav zachování fotografií na papírové podložce je z fyzického hlediska dobrý.

VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ VEŘEJNOSTÍ

Přehled viz též tabulka č. III/5 v závěru zprávy.

Z celkového objemu odpracovaných pracovních dní v odděleních zabírala nahlédací a badatelská agenda všeho druhu více než polovinu, lépe řečeno téměř dvě třetiny.

Badatelny

V uplynulém roce studovalo ve studovně oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí 482 badatelů (454 domácích, 28 cizinců), kteří zde vykonali 2144 badatelských návštěv (2029 návštěv domácích badatelů, 115 návštěv cizinců). Návštěvnosti odpovídá i pohyb archiválií: 6230 zapůjčených evidenčních jednotek; 45 evidenčních jednotek bylo zapůjčeno na základě reversů. Celkový počet zapůjčených evidenčních jednotek v roce 2019 tedy byl 6 275. Vypůjčených evidenčních jednotek bylo 45. Dle potřeby vyhotovovala studovna badatelské zakázky za úplat. Lze konstatovat, že počet badatelů i badatelských návštěv oproti minulému roku opět mírně poklesl. Díky povolování zhotovování reprodukcí dokumentů vlastními digitálními fotoaparáty poklesl počet badatelských žádostí o vyhotovení elektrografických kopií a fotokopií archivních dokumentů. Podobně došlo i k poklesu počtu žádanek o archiválie v důsledku zveřejnění židovských a židovských kontrolních matrik, knih Desek zemských a dalších drobných fondů na webu NA, indikačních skic na webu ČÚZK a listin na webových stránkách virtuálního archivu www.monasterium.net.

V roce 2019 bylo zaregistrováno v centrální badatelně NA v Praze na Chodovci celkem 1663 badatelů. Z celkového počtu badatelů bylo 249 cizinců. Badatelé uskutečnili

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

celkem 5509 badatelských návštěv (z toho 753 zahraničních). Průměrná denní návštěvnost se standardně pohybovala okolo 31 badatelů/den. Badatelna byla nejnavštěvovanější v měsících březen (494 osob) a listopad (469 osob). Jde o další pozvolné snížení poptávky ve srovnání s předchozími lety. V rámci mezivýpůjční služby se v roce 2019 uskutečnilo 1 zápůjček a 3 výpůjčky.

V Informačním systému Badatelna bylo zaevidováno celkem 26 373 objednávek. Nejvíce vytěžovaným archivním souborem bylo Policejní ředitelství v Praze – 5745 objednávek ze všech částí fondu. Následuje archivní soubor ÚV KSČ – 3478 objednávek a Ministerstvo školství 614 objednávek. Badatelům bylo předloženo velké množství studijních mikrofilmů a zpřístupněny již digitalizované fondy na PC stanicích v badatelně. Tímto způsobem bylo vyřízeno 1 800 objednávek (Politické byro ÚV KSČ, Komitét pro umožnění studia ruských a ukrajinských studentů a Kulturně propagační komise ÚV KSČ).

V roce 2019 bylo v badatelně pořízeno celkem 14 471 reprodukcí archiválií pro badatele i pro služební potřebu.

V rámci předkládání archiválií prováděla obsluha badatelny kontrolu osobních údajů, které byly anonymizovány. Dále z důvodu ochrany archiválií se prováděla foliace. Takto bylo kontrolováno nejméně 5 000 objednávek. Koncem roku 2016 rozhodl Ústavního soudu v otázce ustanovení § 37 odst. 11 archivního zákona těsným poměrem hlasů o zachování ustanovení § 37 odst. 11 zákona č. 499/2004 Sb. v nezměněné podobě. S ohledem na účinnost evropského nařízení k osobním údajům od května roku 2018 je nutná nadále obezřetnost. V souvislosti s přípravou novely archivního zákona v tomto ohledu bude třeba v této opatrnosti pokračovat.

V roce 2019 stejně jako roky předchozí připravovalo oddělení fondů státní správy z let 1945 - 1992 velkou část archiválií pro badatelnu samo, a to z důvodu ochrany osobních údajů. Předkládání archiválií z období po roce 1945 do studovny předcházela dále nezbytná technická úprava dříve utajovaných písemností. Přípravě badatelské agendy, odtajňování a komunikaci s badateli se věnovalo téměř celé oddělení a řada brigádníků. Pro badatele bylo připraveno z archivních souborů ve správě tohoto oddělení celkem 2271 kartonů a 3 358 jednotlivin. Ze složitého fondu ÚV KSČ bylo připraveno přímo oddělením (nikoliv badatelnou NA) 1785 archivních jednotek. Na žádost Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR a rodin vězněných, Ústavu pro studium totalitních režimů, Archivu bezpečnostních složek, Vězeňské služby, Ministerstva obrany a dalších zde vyhledali a připravili ke studiu archiválie z nezpracovaných fondů, které obsahují osobní citlivé údaje a jejichž fyzický stav neumožňuje jejich předložení v badatelně. V rámci badatelské agendy

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

pak trvale spolupracujeme s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR, Ústavem pro studium totalitních režimů, Archivem bezpečnostních složek, Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a dalšími. Vysoké školy včetně zahraničních zadávaly i v roce 2019 témata diplomových a dalších vědeckých prací z období totality a studenti přicházeli s požadavky na odbornou pomoc pracovníků zmíněného oddělení.

Správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany, veřejnou správu, soudy, rešerše

V elektronickém systému spisové služby GINIS bylo v roce 2019 zaevidováno celkem 4705 jednotlivých žádostí. Datovou schránkou bylo přijato 2149 a odesláno 2299 datových zpráv. Z celkového počtu 4 554 spisů bylo 2135 č.j. spisů vyřízeno v režimu správní nahlédací agendy: 675 spisů se týkalo státního občanství a sčítání lidu (o cca 100 méně než v loňském roce, kdy klesla agenda o 200 kusů); 288 č.j. spisů se týkalo agendy 3. odboje dle zákona č. 262/2012 Sb. (opět malý pokles oproti roku předchozímu) a 633 č.j. – majetkových záležitostí (z toho zákon č. 428/2012 Sb. – 11 č.j., což je nárůst o více než sto žádostí); 261 spisů bylo vyřízeno v rámci agendy badatelské, 274 spisů se týkalo poskytnutí souhlasu s jednorázovým užitím reprodukcí archiválií. Dokumenty je vždy nutno nejprve identifikovat a poté zkontrolovat, resp. opravit citaci zdrojů. V režimu zákona č. 106/1999 Sb. byla podána 4 č.j., ale ve skutečnosti se jednalo o žádosti o kopie archiválií v režimu archivního zákona. Skutečná podání v režimu zákona o informacích nebyla žádná. Zbývajících 2 419 ostatních žádostí veřejnosti nebo šlo o vlastní spisy NA.

Rešerše a reprodukce archiválií byly zpracovány pro 659 domácích a 272 zahraničních žadatelů. Ve srovnání s minulými lety je patrné kolísání poptávky – v r. 2014 celkem 667, v r. 2015 celkem 1121, v r. 2016 1413, v r. 2017 celkem 1130 a v roce 2018 1053 čj.

Správní agendy vyplňují většinu pracovního času ve dvou odděleních Národního archivu – oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 (1857 č. j., malý pokles) a oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 (1 151 č.j. a 1000 žádostí v dílčích záležitostech komunikace s žadatelem, setrvalý stav). Kromě toho vyhotovují i rešerše pro badatele, tak jako ostatní oddělení.

Největší zátěž znamenaly zejména žádosti týkající se nemovitého majetku, resp. zjištění bývalých majitelů. Dotazují se zejména regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Pozemkového úřadu, dále krajské úřady, katastrální pracoviště apod. Zatímco před několika lety byly tyto typy žádostí ojedinělé, po pochopení významu historických sčítacích operátů v jednotlivých institucích, začal jejich počet výrazně narůstat. Časově náročné bývají různé žádosti veřejné správy i soukromých osob o zjištění

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

majetkových údajů v oblasti zemědělství a lesnictví (45 ks žádostí). Žadatelé se zajímají o problematiku zpravidla komplexně a jsou jim poskytovány často desítky stran ověřených kopií (jedná se zejména o regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Pozemkového úřadu apod.).

Žádosti ukrajinských občanů, kteří potřebují doložit československé občanství svých předků, postupně klesají na loňských 232 žádostí. Čerpají z údajů uvedených ve sčítacích operátech RČS z roku 1930 pro Zemi podkarpatoruskou. Agenda z 201 ks v roce 2014 stoupla na 620 v roce 2015, 842 žádostí v roce 2016 a v roce 2017 činila 547 žádostí, v roce 2018 začala zvolna klesat na 333 žádostí.

Množství státoobčanských žádostí se zdá být v posledních letech stabilní, s klesající tendencí v naprosté většině se jedná o žádosti státních úřadů či orgánů samosprávy. Samostatnou skupinu však tvoří dotazy na údaje z pražské pobytové evidence a spisů policejního ředitelství, velkou většinou rovněž z důvodu zjištění rodinných vazeb. Jednalo se o 90 žádostí.

Agenda dle zákona č. 262/2011 Sb. je již setrvalá a váže poměrně velkou část pracovních sil. Rešerše probíhaly zaběhlým systémem ve shodě s dohodnutými požadavky Ministerstva obrany ČR a ve spolupráci s dalšími institucemi. Pracovníci oddělení ze základní informace o osobě (jméno, příjmení, datum narození) prováděli rozsáhlou rešerši v řadě archivních fondů, šlo zejména o fondy justice, ÚV KSČ a další. Po soustředění všech podkladů byly vybrány dokumenty relevantního charakteru, dokazující odboj, případně odpor proti komunismu u konkrétní osoby. Průběžně probíhaly konzultace v této agendě mezi Národním archivem, Ministerstvem obrany, Ústavem pro studium totalitních režimů a Archivem bezpečnostních složek k řešení odborných problémů souvisejících s touto agendou a hodnocením, přípravou a posuzováním archivních zdrojů při jejím řešení. Alena Šimánková je členkou pracovní skupiny při Ústavu pro studium totalitních režimů pro III. odboj.

Kromě zmíněných agend se prováděly různé rešerše ke specifickým politickým, hospodářským, justičním i kulturním problémům z období, k němuž spravujeme archivní fondy. V některých případech pracovníci řešili problémy spojené s vyřizováním dotazů formou konzultací s žadateli a předkládáním archivních dokumentů do studovny.

VÝSTAVY

Archiválie Národního archivu jsou velmi často požadovány různými institucemi k zapůjčení na výstavy. Proto je do výstavní činnosti zahrnován nejen výběr archiválií,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

kontrola fyzického stavu archivních dokumentů a výstavních prostor, ale i příprava návrhů smluv o výpůjčce včetně zajištění záznamů o ocenění, protokolů o stavu archiválií apod. V následující tabulce je shrnuto množství pracovních dnů potřebných pro kontrolu fyzického stavu archiválií a zajištění výstav v roce 2019. Extrém spojený s výročí vzniku republiky se již neopakoval, byť jsme prošli oslavami 30. výročí sametové revoluce.

Příprava archiválií pro výstavy a zápůjčky	dny	45
Instalace výstav	dny	29
Měření klimatických a světelných parametrů	dny	12

Vlastní – příprava výstavních exponátů a výstavních panelů a vlastní instalace

Originály dokumentů:

V roce 2019 věnoval Národní archiv značné úsilí přípravě vlastní výstavy realizované u příležitosti třicátého výročí přelomových událostí roku 1989. Výstava představila bohatství archivních fondů a sbírek Národního archivu odborné i laické veřejnosti se zájmem o historii našeho státu. Výstavu navštívilo celkem 1327 návštěvníků (průměrná denní návštěvnost cca 32 osob) z ČR, Slovenska, Polska, Francie, Německa, Švýcarska a Jižní Koreje. Výstava se setkala i se zájmem ze strany škol a byla přijata veřejností velmi kladně. O výstavě referovala řada českých deníků a Český rozhlas, reportáž z výstavy přinesla i Česká televize.

Havel na Hrad. Příběh roku 1989, Národní archiv, Praha; 6. listopadu – 15. prosince 2019, autorka Zora Machková, archivní spolupracovníci Hušek, Krásenský, Miler, Nosková, Šimánková, Štverák, Zítek. Restaurátoři - posouzení fyzického stavu exponátů, konzervace (60 ks), instalace a adjustace exponátů, deinstalace exponátů:

Fotografie v rezidenci USA, 1986, Uhl Petr

Fotografie Václava Havla, 80. léta 20. stol, Uhl Petr

Strojopis eseje Václava Havla Šifra socialismus, 1988, SSD

Stížnost Václava Havla na zabavení počítače, 1988, ÚPV ČSSR/ČSFR

Zasedací pořádek jednání Françoise Mitterranda s Ladislavem Adamcem na

Pražském hradě dne 8. 12. 1988, ÚPV ČSSR/ČSFR

Opis manifestu Demokracie pro všechny, 15. 10. 1988, Charta 77

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Přehled zadržených osob na Václavském náměstí dne 28. 10. 1988 podle základních údajů, 1988, KSČ-ÚV

Závěrečná řeč Václava Havla u odvolacího soudu, 21. 3. 1989, SSD

Informace pro ministra spravedlnosti ČSR Antonína Kašpara o ostržení odsouzeného Václava Havla, 27. 4. 1989, SSNV

Informace pro ministra spravedlnosti ČSR Antonína Kašpara o průběhu výkonu trestu u odsouzeného Václava Havla, 24. 5. 1989, SSNV

Situační plánec cely Václava Havla, 24. 5. 1989, SSNV

Žádost Václava Havla o stažení žádosti o podmíněčné propuštění, 11.5.1989, SSNV

Zatýkáni účastníků demonstrace během tzv. Palachova týdne, 15. 1. 1989, SSD

Příslušníci SNB zasahují proti demonstrantům shromážděným na Václavském náměstí k výročí smrti Jana Palacha, 15. 1. 1989, SSD

Provolání účastníků Palachova týdne s názvem Všem (hlas svědomí), 22.1.1989, SSD

Titulní strana samizdatových Lidových novin s článkem Václava Havla Pravda a perzekuce, leden 1989, Jičínský Zdeněk

Informace o protispolečenských akcích antisocialistických elementů ve dnech 15.–22. ledna 1989 v Praze a ve Všetatech, okres Mělník, a o průběhu bezpečnostních opatření k zajištění klidu a veřejného pořádku, 25. 1. 1989, ÚPV ČSSR/ČSFR

Telefonát Václava Havla BBC o shromáždění na Václavském náměstí, 16. 1. 1989, Sbirka Monitor

Informace Solidarita s Václavem Havlem, Informace o Chartě, 1989, Jičínský Zdeněk

Petice za propuštění Václava Havla adresovaná předsedovi vlády ČSSR Ladislavu Adamcovi, 2. 2. 1989, ÚPV ČSSR/ČSFR

Oznámení občanky ČSSR o zahájení hladovky za propuštění politických vězňů, 2. 5. 1989, GP ČSSR

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Prohlášení Pokusného nehudebního sdružení o akci na podporu vězněných aktivistů, 25. 3. 1989, SSD

Seznam opozičních skupin podle údajů západních rozhlasových stanic, 13. 4. 1989, FÚTI

Petice Několik vět, 1989, SSD

Dopis signatářů petice Několik vět předsedovi vlády ČSSR Ladislavu Adamcovi s podpisy, 15. 9. 1989, ÚPV ČSSR/ČSFR

Petice občanské důslednosti, 1989, SSD

Informace o bezpečnostní situaci a dalších úkolech v boji proti vnitřním nepřátelům, 1989, KSČ-ÚV

Usnesení 123. schůze předsednictva ÚV KSČ k bodu 20, Akce nelegálních skupin „Několik vět“, 30. 6. 1989, KSČ-ÚV

Vyjádření zakládajících a předválečných členů strany severomoravské krajské stranické organizace z aktivu dne 8. března 1989, KSČ-ÚV

Přetisk inzerátu z Rudého práva ze 7. 10. 1989, Sbíрка Dokumentace

Dopis ze SSSR na obranu Václava Havla, Informace o Chartě 77 č. 7, 1989, Jičínský Zdeněk

Dopis Mezinárodního výboru na podporu zásad Charty 77 zvoucí na manifestaci v Paříži na podporu Václava Havla, duben 1989, Tigris Pavel

Výstřižek z novin New York City Tribune informující o uvěznění dvou Maďarů za účast na demonstraci v Praze, 30. 8. 1989, Sbíрка pro soudobou dokumentaci

Počet zajištěných cizích státních příslušníků podle zákona o SNB v souvislosti s událostmi 21. 8. 1989 v hl. m. Praze, 1989, KSČ-ÚV

*Vnitrostranická informace o politické situaci v krajích k 21. 8. 1989, KSČ-ÚV
Článek „Opět hovoří Václav Havel“ z Amerických listů, 23. 6. 1989, Pecháček František*

Telefonát Václava Havla Rádiu Svobodná Evropa o vývoji v Československu, 19. 11. 1989, Sbíрка Monitor

Protokol o výslechu svědka Martina Šmída, 20. 11. 1989, GP ČSSR

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Diář Zdeňka Jičínského s poznámkou o průvodu na Albertově, 1989, Jičínský Zdeněk

Organizační struktura Občanského fóra a jeho komisí, 1989, Jičínský Zdeněk

Provolání Občanského fóra, 19. 11. 1989, Sbirka Dokumentace

Prohlášení Občanského fóra, 25. 11. 1989, Sbirka Dokumentace

Leták zvoucí na mítink na Malostranském náměstí, 1989, Sbirka Dokumentace

Výzva stávkujících studentů ke spoluobčanům, 27. 11. 1989, Sbirka Dokumentace

Prohlášení iniciativy Verejnost' proti násiliu, 2. 12. 1989, Sbirka Dokumentace

Co chceme. Programové zásady Občanského fóra, 26. 11. 1989, Sbirka Dokumentace

Zápis z mimořádného zasedání Ústředního výboru Komunistické strany Československa dne 24. 11. 1989, KSČ-ÚV

Dopis Miloše Jakeše Michailu Gorbačovovi, 29. 11. 1989, KSČ-ÚV

Telegram o realizaci rozhodnutí prezidenta ČSSR o amnestii z 8. 12. 1989, SSNV

Rudé právo, 26. 11. 1989, Hoffman Karel

Usnesení vlády Československé socialistické republiky o schválení návrhu ústavního zákona, kterým se mění Ústava ČSSR (vypuštění článku 4 ústavy o vedoucí úloze KSČ), 28. 11. 1989, ÚPV ČSSR/ČSFR

Zpráva o jednání Václava Havla se zástupci režimu, 20. 11. 1989, Sbirka Monitor

Návrh nové ústavy předložený Koordinačním centrem Občanského fóra Federálnímu shromáždění ČSSR, 5. 12. 1989, Jičínský Zdeněk

Prohlášení Koordinačního centra Občanského fóra a Koordinačního výboru Verejnosti proti násiliu, 7. 12. 1989, Sbirka Dokumentace

Projev Václava Havla na Václavském náměstí, 10. 12. 1989, SSD

Návrh stanoviska pro Václava Havla v souvislosti s vyhlášením nové vlády, 1989, Jičínský Zdeněk

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Provolání Občanského fóra za zvolení Václava Havla prezidentem republiky, 10. 12. 1989, SSD

Petice občanů Federálnímu shromáždění za zvolení Václava Havla prezidentem republiky, 14. 12. 1989, SSD

Otevřený dopis Zdeňka Jičínského šéfredaktorovi Rudého práva, 13. 12. 1989, SSD

Osobní prohlášení Čestmíra Císaře ke kandidatuře na prezidenta, 11. 12. 1989, Císař Čestmír

Plakát Havel na Hrad, 1989, Sbíрка Dokumentace

Reportáž Michala Horáčka o volbě Václava Havla prezidentem uveřejněná v Mladém světě č. 3, 1989, Sbíрка Dokumentace

Pozvánka na volbu prezidenta republiky zaslaná Pavlu Tigridovi, 1989, Tigríd Pavel

Organizační zajištění volby prezidenta ČSSR na Pražském hradě dne 29. 12. 1989, Tigríd Pavel

Komuniké zástupců politických stran v souvislosti s volbou prezidenta ČSSR ze dne 22. 12. 1989, Jičínský Zdeněk

Připravované výstavy:

Translokační plány židovských obydlí v 18. století. Národní archiv, zpracován scénář výstavy, plánováno září – říjen 2020 v budově Chodovec.

Kopie dokumentů:

Ad mandatum domini Regis: Z královské kanceláře a knihovny Václava IV. Národní archiv ve spolupráci s Oddělením rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR k výročí 600 let od úmrtí římského a českého krále Václava IV. Vernisáž 3. září 2019. Výstava probíhala v prostorách archivu v budově Milady Horákové ve dnech 3. – 20. září a 19. listopadu – 20. prosince 2019 a v Klementinu 24. září – 16. listopadu 2019 (asistence při instalaci výstavy, příprava faksimilí 4 listin a 8 pečetí). V roce 2020 bude přeneseno do budovy Chodovec.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Pavel Tigríd. Hlas svobody, Národní archiv a Národní muzeum, přenesena panelová část výstavy do vestibulu Národního archivu, spoluautor Zora Machková, 8. dubna až 31. května 2019

Strážce státu. Rezort vnitra a vznik Československa, bannerová výstava vznikla na žádost státního tajemníka na Ministerstvu vnitra Mgr. Jiřího Kauckého pro příležitost zpřístupnění části historické budovy Ministerstva vnitra na Letné o státním svátku 28. 10. 2018, a to v souvislosti s jubileem Československé republiky. Autor David Hubený, v roce 2019 putovní výstava v budovách Ministerstva vnitra a v dalších institucích v rámci rezortu.

Handel im Herzen Europas: deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918–1992, 5. prosince 2018 až 4. února 2019 putovní výstava v Bavorském hlavním státním archivu v Mnichově. Při příležitosti konání 23. setkání bohemistů, které pořádalo 1. března 2019 Collegium Carolinum, byla vystavena i v prostorách mnichovské Ludvíko-Maxmiliánovy univerzity. Česká verze této výstavy, tj. *Obchodování v srdci Evropy – československo-německé hospodářské vztahy 1918–1992*, od 7. října do 1. listopadu 2019 v prostorách Moravského zemského archivu v Brně. Na podzim roku 2019 bylo dojednáno s Muzeem města Ústí nad Labem představení obou jazykových verzí výstavy v jeho prostorách, a to od ledna do března 2020. Byla také zahájena jednání o představení německé verze výstavy v Düsseldorfu v prostorách centra Gerharta Hauptmanna (Gerhart-Hauptmann-Hauss) s předpokládaným termínem podzim 2020.

Připravované výstavy

Bílá hora v českých dějinách (pracovní název). Pořadatel: 1. oddělení Národního archivu a Opatství Venio– klášter benediktinek Praha – Bílá Hora. Předpokládaná doba výstavy: 9. září – 29. listopadu 2020, v poutním areálu P. Marie Vítězné na Bílé Hoře. Paralelní výstava v prostorách budovy archivu Milady Horákové.

Výstava k výročí bitvy na Bílé hoře pořádaná Archivem hlavního města Prahy, další výstava připravovaná Národním muzeem

Spolupráce na výstavách a zápůjčky

Originály dokumentů:

Kláster Svatého Kříže v městě Písku od lidí zlých, kacířských zkažen jest. Pořadatel Prácheňské muzeum v Písku, 14. srpna – 29. září 2019.

Převor a konvent píseckého kláštera se zavazují sloužit bohoslužby za bratry Jaroše a Racka ze Štěkna, 1375, Archivy českých klášterů zrušených za Josefa II., inv. č. 1195.

Český a římský král Václav IV. Gotické umění krásného slohu kolem roku 1400. Pořadatel Správa Pražského hradu, 16. srpna – 3. listopadu 2019.

Václav IV., král římský a český, vynáší jako přátelský úmluvce výrok na ukončení sporů korunského kláštera s proboštem vyšehradské kapituly o statky. 21. říjen 1396, Karlštejn, AZK, inv. č. 1026, faksimile-

Litoměřický biskup Emanuel Arnošt z Valdštejna a jeho svět. Pořadatel Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, 6. prosince 2019 – 8. března 2020.

Sebastian Furck(?), Jezdecký portrét Albrechta z Valdštejna. 1627, Valdštejniána, sign. VL, rytiny, inv. č. 13

Matthäus Merian – dílna, Zavraždění Albrechta z Valdštejna a jeho důstojníků,

Valdštejniána, sign. VL, rytiny, inv. č. 116

Soupis pozůstalosti po E. A. Valdštejnovi. Zemský soud, sign. ZP V 83.

Neoklasicismus mezi technikou a krásou: Pietro Nobile (1776–1854) v Čechách. Západočeská galerie v Plzni, 19. listopadu 2019 – 9. února 2020.

Pietro Nobile, Návrh průčelí Koňské brány v Praze [Progetto N. 1, Tav. II], kolem 1830. Sbírká map a plánů, sign. 60, inv. č. A III/20/3 a A III/20/4.

Sametová revoluce. Historická budova Národního muzea, Praha; 17. prosince 2019 – 30. března 2020.

Zpravodaj Sdružení katolických duchovních Pacem in Terris, číslo 5, Praha 1987, Pacem in Terris, nezpracováno, kart. 11.

Zpravodaj Sdružení katolických duchovních Pacem in Terris, číslo 1, Praha 1986, Pacem in Terris, nezpracováno, kart. 11.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Dopis adresovaný oddělení pro zbrojení Organizace spojených národů, Praha 9. 5. 1988, Pacem in Terris, nezpracováno, kart. 23.

Kopie dokumentů:

Zahraniční:

European Digital Treasures. Mezinárodní multimediální výstava. Spolupořadatel ICARUS. Vybráno 6 digitalizátů z fndů Archiv České koruny, Benediktini – klášter Břevnov, Staré manipulace, České gubernium – dvorské dekrety, České gubernium – prezidium tajné, Ministerstvo sociální věcí.

Restless Youth“/ Neklidné mládí. Dům evropských dějin při Evropském parlamentu v Bruselu European Parliament - House of European history, Brussel, zahájení duben 2019, rešeršní práce a poskytnutí digitalizátů.

Domáci:

Pavel Aretin z Ehrenfeldu: mapa mezi defenestrací a Bílou horou. Přírodovědecká fakulta UK. 15. května – 30. září 2019. Poskytnuty skeny z fondu SMP. Panelová výstava bude v lednu – únoru 2020 přenesena do budovy Národního archivu Chodovec.

Pravda vítězí (Československo 1918–1992). Děkanát Technické univerzity v Liberci, připraveno Národním archivem ve spolupráci s Historickým ústavem Akademie věd České republiky, v. v. i.

Praha ve službách Československého červeného kříže. Muzeum hl. m. Prahy. Venkovní panelová výstava umístěna před hlavní budovou muzea na Florenci. Vernisáž 19. března 2019. Poskytnuty konzultace a skeny z fondu ČSČK.

Zdeněk Nejedlý známý? Neznámý? Svědectví fotografií. Vestibul Národního archivu, 21. února – 5. dubna 2019. Putovní výstava připravena ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd České republiky v. v. i.. Odborný garant Jiří Křest'an.

Advokáti proti totalitě, Česká advokátní komora, rešeršní práce a poskytnutí digitalizátů Výstava zahájena 5. 11. 2019.

Rytíři nebes – 311 stíhací perut', výstava zahájena 15. 10. 2019 v Brně, rešeršní práce a poskytnutí digitalizátů. Pokračuje i v roce 2020.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Kancléř Metternich a jeho vize míru. Vestibul Národního archivu; 7. června – 31. července 2019. připraveno ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, spoluautor Jan Kahuda.

Přeneseno a doplněno:

Velký malý muž – Milan Rastislav Štefánik. Vestibul Národního archivu; 11. září – 30. října 2019, připravil Slovenský národný archiv (SNA) u příležitosti 100. výročí úmrtí generála Štefánika. Jednalo se o výběr z nejvýznamnějších dokumentů a fotografií, které jsou ve správě SNA, konkrétně z osobního fondu generála Štefánika, a dále z fondů blízkého přítele, lékaře a politika Vavro Šrobára, či architekta Dušana Jurkoviče. Slovenská část prezentovala cca 220 archivních dokumentů a sestávala se celkem z 18 velkých panelů a sedmi malých, které v datech uvozovala jednotlivé důležité etapy života Milana R. Štefánika. Slovenskou část výstavy doplňovaly dva panely archivních dokumentů a fotografií vybraných z fondů Národního archivu (fondy Předsednictvo ministerské rady, Presidium ministerstva vnitra, Ministerstvo spravodlnosti, Ministerstvo železnic, Fotoarchiv Československé tiskové kanceláře, Archiv Československé strany národně socialistické), které připravil Jan Kouřimský a Helena Nováčková.

SPOLUPRÁCE S MÉDIÍ

V roce 2019, stejně jako v předchozích letech, spolupracoval Národní archiv s médii. O kmenové výstavě Národního archivu připravené k třicátému výročí událostí listopadu 1989 *Havel na Hrad. Příběh roku 1989* referovala řada českých deníků (MF Dnes, Právo, Blesk) a Český rozhlas, reportáž z výstavy přinesla i Česká televize v rámci zpravodajského bloku Studio 6. Informace o výstavě a doprovodných přednáškách přinesly také některé internetové portály.

Znovu otevřený případ *úmrtí Jana Masaryka* přinesl zvýšený zájem o natáčení souvisejících dokumentů uložených v Národním archivu Česká televize a internetová televize Seznam. Česká televize rovněž natáčela reportáž o převzetí archiválií *Association Olga Havel Branche helvétique* ze Švýcarska. S Českým rozhlasem jsme spolupracovali na přípravě rozhlasového seriálu o *historii Dálnice D1*. Drobné vstupy se pak objevovaly aktuálně i k jiným tématům. Dne 14. září 2019 probíhalo natáčení České televize Ostrava pro cyklus *Osudová setkání (Metternich – Zaháňská)*. Jan Kahuda poskytl komentář k předkládaným archiváliím. Jan Kahuda rovněž vystoupil dne 17. června 2019 v Radiu Praha v rozhovoru

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

s redaktorkou Milenou Štráfěldovou týkajícím se metternichovského výročí. Miroslav Kunt pokračoval v přípravě komentovaných historických filmů s železniční tematikou pro pořad *Pozor vlak!* (společnost AŽD, Jiří Dlabaja), který je k dispozici na Youtube a vysílán na televizní stanici Sport5TV.

Značné časové nároky si vyžádala spolupráce Jiřího Křesťana na dokumentárním filmu České televize o Zdeňku Nejedlém „*Rudý dědek. Muž s peřím ve vlasech*“ (režisér Josef Císařovský). Jmenovaný pracovník se podílel jako odborný konzultant a komentátor-moderátor na filmu, který bude mít premiéru 26. února 2020 na ČT art. Jmenovaný vystoupil rovněž 17. května 2019 v pořadu ČT 1 a ČT 24 Studio 6 po udělení 3. ceny Gloria musaealis litomyšlské výstavě Já jsem... Zdeněk Nejedlý (viz kapitola o výstavách). Týž rovněž spolupracoval jako konzultant a zajistil rešerši ve fondech archivu pro PR oddělení fotbalového klubu AC Sparta pro osvětovou kampaň proti antisemitismu a rasismu. Šárka Steinová, Filip Paulus a někteří restaurátoři se podíleli jako konzultanti na přípravě pořadu Věda 24, věnovanému na ČT 24 dne 2. června 2019 problematice restaurování plánů z 18. století.

V listopadu 2019 proběhlo v České televizi natáčení rozhovoru s Alenou Šimánkovou pro dokumentární film Martina Vadase o procesu s Rudolfem Slánským.

Koncem roku se na nás obrátila francouzská produkce Constance films, Paris s obnovenou žádostí o povolení natáčet film v prostorách Národního archivu, při kterém by byly použity dokumenty z fondu ÚV KSČ a pohovořeno o roli Národního archivu. Naše oddělení bylo pověřeno organizačně technickým zajištěním a komunikací s francouzskou produkcí. V prosinci 2019 se uskutečnila předběžná schůzka s režisérem Karlem Prokopem v prostorách badatelny Národního archivu.

EXKURZNÍ ČINNOST

V oddělení nejstarších fondů se v roce 2019 uskutečnilo 18 exkurzí, jichž se zúčastnilo celkem 214 návštěvníků, z nichž lze zmínit kromě vysokoškolských a středoškolských studentů především zahraniční hosty z univerzit v Amiens, v Strassbourghu, Upsale, senátory bezpečnostního výboru Senátu ČR či zástupce Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru.

Na Chodovci se uskutečnilo celkem 28 exkurzí s celkovým počtem 463 účastníků. Mezi zájemci převažovali studenti vysokých škol. Kromě organizovaných exkurzí jsme

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

umožnili celou řadu návštěv Národního archivu pro zahraniční delegáty různých akcí pořádaných zejména odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR i pro zaměstnance některých odborů MV ČR a dalších institucí. Tyto návštěvy v sobě zahrnovaly nejen exkurzi/návštěvu na pracovištích NA, ale také odborné debaty vždy na předem dané téma – digitalizace, archivace fotografií, zvukových záznamů a filmů; Národní digitální archiv atd. Navštívili nás např. účastníci výročního setkání IROP pořádaného Centrem pro regionální rozvoj České republiky, Slováký kroužek, Bratislava, Polský klub v Praze. Nejvíce zájemců si prohlédlo prostory archivu během konferencí. Dalšími častými návštěvníky byli studenti především vysokých, ale i jiných typů škol.

Soupis akcí a využívání přednáškového sálu a kinosálu NA v roce 2019

Měsíc	Seznam akcí a využívání sálů	počet dnů
LEDEN	Pracovní skupina k zákonu – předarchivní péče	1
	Skupina pro využívání archiválií	1
	Gremiální porada	1
ÚNOR	Modrý štít	1
	Metodická skupina pro archivní zpracování při odboru archivní správy a spisové služby MV	1
	Výroční schůze ČIS	1
	Skupina pro využívání archiválií	1
	Porada 8. odd.	1
	Křest edice dokumentů S projevem nejhlubší úcty. Dopisy, zprávy a depeše Huberta Ripky Edvardu Benešovi (1922–1948)	1
	Gremiální porada	1
	Webové stránky – jednání	1
	Komise FKSP	1
BŘEZEN	Mezinárodní konference AUdS	2
	Výroční setkání IROP	1
	Valná hromada ČAS	1
	Jednání s Ředitelstvím silnic a dálnic	1
	Pracovní skupina k zákonu – předarchivní péče	1
	Vědecká rada NA	1
	Gremiální porada	1
	Redakční rada PH	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

	Školení BOZP	1
DUBEN	Archivní kurz	1
	Gremiální porada	1
	Jednání kolegia CAM	1
	Exkurze TU Liberec	1
	Školení systému Kramerius	1
KVĚTEN	Archivní kurz	2
	Gremiální porada	1
	Kulatý stůl CNZ	1
	Školení systému Kramerius	2
	Exkurze – Institut mezinárodních studií – Fakulta sociálních věd UK	1
ČERVEN	Podvody, korupce a násilí při parlamentních volbách v 19. a 20. století – konference	1
	Archivní kurz	1
	Gremiální porada	1
	Kancléř Metternich na své poslední cestě – doprovodná přednáška k výstavě	1
	Politický profil kancléře Metternicha – doprovodná přednáška k výstavě	1
	Školení systému Kramerius	2
	Jednání kolegia CAM	1
	Den otevřených dveří	2
	Redakční rada HF	1
	Projekt PEvA 2	1
	Pracovní skupina k zákonu	1
ČERVENEC	Projekt PEvA 2	1
	Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích	2
SRPEN	Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích	3
	Jednání komisí	1
ZÁŘÍ	Revize politických procesů a soudní rehabilitace jejich obětí v komunistickém Československu – politické, společenské a mezinárodní souvislosti – vědecká konference	1
	Revoluce 1989 v regionech. Cesta ke zhroutilí starého a počátky nového režimu v krajích a okresech Československa 1985–1990 – konference	2
	Česká agentura pro standardizaci – workshop digitální archivnictví	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

	Projekt PEvA 2	1
	Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích	1
	Exkurze Slovácký kroužek, Bratislava	1
	Ediční rada	1
ŘÍJEN	Kominterna jako nástroj zahraniční politiky Sovětského svazu. Strategie vztahů k Československu a střední Evropě – mezinárodní konference	1
	Konference CNZ	2
	Gremiální porada	1
	Česká agentura pro standardizaci – Představení výstupů a dalších plánů Koncepce BIM agentury ČAS	1
	Archivní kurz	1
	Výuka archivnictví	2
	Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích	1
	Ústav filmu a audiovizuální kultury Masarykovy univerzity v Brně – studenti 1. ročníku – exkurze s přednáškou	1
	Jednání 5. odd.	1
	Univerzita Komenského v Bratislavě, Filozofická fakulta, Katedra archivnictva a PVH – exkurze	1
LISTOPAD	Setkání uživatelů systému Verbis	1
	Doména diletantství? – konference Katedry pomocných věd historických a archivního studia ve spolupráci s Národním archivem u příležitosti 100. výročí založení Státní archivní školy	2
	Gremiální porada	1
	Výuka archivnictví	2
	Školení – Vedral	1
	Efektivní správa dokumentů kulturních institucí	1
	Vernisáž výstavy: Havel na Hrad. Příběh roku 1989	1
	SIARD workshop	1
	Školení systému Kramerius	1
	Střední škola designu a umění, knižní kultury a ekonomiky Náhorní – exkurze	1
	Podzimní setkání seniorů NA	1
	Doprovodné akce k výstavě Havel na Hrad. Příběh roku 1989	7
	Výběrové řízení	1
	Porada 8. oddělení	1
PROSINEC	Archivy, muzea, knihovny v digitálním světě 2019	3

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

	Gremiální porada	1
	Výuka archivnictví	1
	Mikulášská besídka	1
	Doprovodné akce k výstavě Havel na Hrad. Příběh roku 1989	5
	StB a opozice v regionech v letech 1988–1989 – přednáška Mgr. Libora Svobody, Ph.D. – doprovodná akce k výstavě Havel na Hrad. Příběh roku 1989	1
	Školení – ochrana osobních údajů v archivnictví	1
	Školení – archivní legislativa	1
	Celkem	110

KNIHOVNA

V uplynulém roce knihovna fungovala v základních činnostech a službách na takové úrovni, aby opět dostála rozsahu služeb uživatelům, daném a vyplývajícím z jejího postavení základní knihovny se specializovaným fondem dle §13 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb a splnit nebo pokračovat v řadě úkolů specifického, dlouhodobého a mimořádného charakteru. V konkrétní podobě toto představuje širokou škálu úkolů a činností v oblasti péče o historické knihovní fondy a sbírky, které jí byly v procesu minulých let svěřeny do péče, úkolů v oblasti tvorby a zpřístupňování oborově zaměřeného knihovního fondu archivní knihovny, tvorby a zpřístupňování informačního oborového fondu, ať již v podobě oborových dokumentačních databází nebo v podobě sestavování a vydávání oborových bibliografií, úkolů a činností v oblasti využívání těchto fondů formou poskytování nejrozličnějších služeb výpůjčních, referenčních a řady specifických služeb knihovny) – při využití nových technologií – širokému okruhu uživatelů knihovny. Jde o pracovníky a badatele Národního archivu a ostatních archivů ČR, o uživatele z okruhu vysokých a středních škol nebo o další odborné a zájmově odborně zaměřené uživatele z řad široké veřejnosti. Knihovna Národního archivu je veřejná knihovna. S více jak půl milionem svazků je největší archivní knihovnou v České republice. Zpřístupňuje domácí a zahraniční knihovní dokumenty, především z oborů archivnictví, dějin správy a práva, historie a pomocných věd historických.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Služby

Statistika čtenářů a výpůjček			Celkem
Počet čtenářů	aktivní čtenáři	298	298
Počet výpůjček včetně prolongací	zaměstnanci	22 213	23 595
	odborná veřejnost	168	
	veřejnost	1 214	
Meziknihovní výpůjční služby	MVS - uživatelům knihovny	16	49
	MMVS - uživatelům knihovny	7	
	MVS - vyžádané z venku	21	
	elektronické MVS (skeny) – vyžádané z venku	5	

Automatizace

V závěru roku proběhla reinstalace a upgrade (verze 5.4.2) systému Kramerius. V ostatních knihovních systémech docházelo pouze k standardním úpravám.

Knihovna pokračuje ve spolupráci se Souborným katalogem ČR (dále jen SK ČR), kam pravidelně zasílá záznamy monografií. Od roku 2019 se do SK ČR dávkově zasílají i nové záznamy seriálů. Celkem bylo do SK ČR zasláno 24 524 záznamů monografií a 826 záznamů seriálů (údaje k 31. 12. 2019). Zapojení knihovny do kooperativního vytváření jmenných národních autorit a předávání nových záznamů již běží v rutinním provozu v modulu pro dodávání národních autorit.

Digitalizace

Na adrese <https://kramerius.nacr.cz/> zpřístupňuje knihovna především výsledky projektu Digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru v podprogramu VISK7 (Kramerius). Druhá etapa projektu digitalizace rozsáhlých vládních novin *Prager Zeitung* pokračovala částí leden 1830 až březen 1839 (celkem 37 svazků, tzn. 38 392 stran včetně metadat). V průběhu prosince 2019 byla podána žádost o poskytnutí dotace na pokračování projektu digitalizace tohoto deníku v roce 2020.

Mimo projekt VISK7 pak knihovna digitalizovala 41 svazků titulu *Výroční zpráva Ministerstva dopravy za rok ... pro léta 1954–1989* a 1 svazek *Statistická ročenka republiky Československé 1948*.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Přírůstky fondu

V roce 2019 hospodařila knihovna s rozpočtem na nákup knih a časopisů v celkové částce 578 000,- Kč. Z toho 278 000,- Kč bylo určeno na nákup odborné literatury financované z prostředků institucionální podpory vědy. Další knihovní jednotky byly zakoupeny z grantů jiných oddělení NA (20 017,- Kč). Kromě nákupu knih a zajištění kontinuací periodických publikací se knihovna podílela na rozšíření archivního fondu Sběrka map a plánů Národního archivu. Do knihovny bylo nakoupeno 612 knihovních jednotek. Svázaná periodika byla zapsána v počtu 117 nových jednotek a 52 svazků novin. 598 publikací bylo získáno zdarma formou darů, výměn, povinných výtisků badatelů, přejímek a z produkce Národního archivu. Knihovna odebírala 356 titulů (398 exemplářů) časopisů. Celkem bylo do knihovního systému zaevidováno 1 327 knihovních jednotek, další přírůstky zůstávají v pomocných evidencích.

Do depozita Maltéžská knihovna, resp. Knihovna Frà Horkého byl začleněn 1 starý tisk, 17 svazků tisků 19. a 1. poloviny 20. století a 15 svazků moderních řádových tisků předaných Českým velkopřevorstvím maltéžského řádu. Také se uskutečnila přejímka 625 publikací vyčleněných z osobního fondu Marie Kaplanové.

Zpracování knihovních fondů

Kromě zpracování ročních přírůstků se knihovna také věnovala zpětnému zpracování starších fondů. Z rozsáhlých celků byly retrokatalogizovány do elektronického knihovního systému svazky příručkové literatury (encyklopedie, slovníky atd.) signatury P1001 – P2000, U526 – U648, zákoníky signatury IL1001 – IL1357 a monografie signatury IM1001 – IM1296.

Pokračovalo doplňování volného výběru nově získanými publikacemi a aktualizace příručních knihoven. Ze studoven a badatelen byly do depozitářů staženy digitalizované tituly. Čtenáři také ocenili nově zavedenou výstavku aktuálních přírůstků.

Ochrana fondu

Z důvodu naplnění výrobní kapacity plotteru Národní knihovny byly individualizované ochranné obaly z nekyselého lepenky zajištěny v rámci zakázky na archivní obalový materiál v počtu 341 svazků. Systém se osvědčil, jen ještě plánujeme rozšířit počet typizovaných chlopňových obalů. Standardní vazbu časopisů a novin provedla knihovna v rozsahu 122 svazků.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

V rámci národního projektu VISK7 – Kramerius (na záchranu seriálových i monografických bohemikálních dokumentů 19. a 20. století ohrožených degradací kyselého papíru) knihovna prováděla průzkum fyzického stavu novodobých fondů. Za tímto účelem byl také pořízen laboratorní pH metr.

Bibliografická činnost a hlášení výsledků RIV

V roce sběru 2019 bylo celkem nahlášeno do Rejstříku informací o výsledcích (RIV) 37 výsledků vědy a výzkumu NA, z toho bylo předáno poskytovatelům:

Ministerstvo vnitra – 29 výsledků

Grantová agentura ČR – 7 výsledků

Ministerstvo kultury – 1 výsledek

Jako excelentní výsledek byla nahlášena publikace: ŠEPTÁK, Miroslav. *Mezi demokracií a autoritářstvím: rakouská vnitřní a zahraniční politika v letech 1931-1934*. Praha: Academia, 2018. ISBN 978-80-200-2806-8.

Publikační činnost pracovníků, kterou zpracovává knihovna v rámci bibliografických činností, je uvedena v závěru výroční zprávy.

Bibliografie českého archivnictví

Knihovna již čtvrtým rokem spolupracuje s Historickým ústavem AV ČR na vytváření mezinárodního projektu Souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie. Katalog vznikl jako výstup projektu velkých infrastruktur pro VaVaI Bibliografie dějin Českých zemí. Knihovna pomocí externistů zpracovává Bibliografii českého archivnictví, která zaznamenává českou vědeckou a odbornou knižní produkci v oblasti archivnictví a příbuzných oborů.

VĚDECKÝ VÝZKUM

Národní archiv, v souladu s předmětem činnosti stanoveným zákonem o archivnictví, dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumu a v neposlední řadě i historickou tradicí starou více než sto padesát let, pokračoval i v roce 2019 ve svých výzkumných aktivitách. Archiv provádí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti archivnictví, pomocných věd historických a v příbuzných vědních oborech; plní úkoly ústředního vědecko-výzkumného pracoviště na úseku preventivní péče o archiválie, konzervace a restaurování archiválií, uchovávání a zpřístupňování nových forem nosičů informací, včetně dokumentů v digitální podobě; v této oblasti vykonává funkci odborného, metodického a školicího centra. Základním posláním

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

archivů bylo a je uchovat a zpřístupnit informace pro současné a budoucí potřeby společnosti. Vědecké, výzkumné a inovační aktivity tedy oscilují kolem tohoto fundamentu a spolu s vývojem společnosti se proměňují reagující na informační poptávku a na vnější rámec existence a fungování archivů, přesněji na potenciální rizika, znemožňující plnit základní poslání. Národní archiv se stal i na tomto poli uznávanou výzkumnou kapacitou, potvrzenou výsledky a poměrně úspěšným získáváním dotací z nejrůznějších zdrojů na vědu a výzkum. Základní směr výzkumu je definován v dlouhodobé koncepci Národního archivu, nicméně tato koncepce podléhá operativní každoroční vnitřní evaluaci formou aktualizace pracovního plánu na příslušný rok a reaguje tak na aktuální stav oboru, rozvoj spolupráce s partnerskými institucemi v ČR i v zahraničí a v neposlední řadě rovněž na aktuální potřeby státní politiky a administrativy a její informační poptávku. Potvrzením správnosti našeho usilování bylo přiznání institucionální podpory vědy pro rok 2012, na základě výsledků vědecké činnosti, ve výši 5 501 tis. Kč, další podpora na rok 2013 činila 5 456 tis. Kč, 6 100 tis. Kč na rok 2014, 5 508 tis. Kč pro rok 2015, 5 745 tis. Kč na rok 2016, tatáž částka na rok 2017 i rok 2018 a k velkému skoku došlo pro právě hodnocený rok 2019 na 8 084 536 Kč.

Institucionální podpora vědy je využívána především v následujících oblastech: Budování vědecké infrastruktury (odborná knihovna, studovny, chemické, restaurátorské a fotografické ateliéry, ediční úsek, linka hromadného odkyselování archiválií a systém výpočetní techniky, v budoucnu výstavní sál) iniciace a systematická podpora vědeckých projektů (financování a kofinancování oborových a mezioborových vědeckých projektů základního a aplikovaného výzkumu, viz pasáž aktivity) vydávání vědeckých publikací (dle edičního plánu, schváleného ediční radou): periodika (a. *Paginae historiae*. Sborník Národního archivu – recenzovaný oborový časopis zaměřený na problematiku archivnictví, pomocných věd historických a dějin správy, zařazena monografická čísla k některým důležitým tématům: naposledy Československo – rakouské vztahy ve 20. století; b. *Historická fotografie* – recenzovaný specializovaný časopis zaměřený na dějiny fotografie a fotografických technik vědecké edice (edice listin Archivu České koruny, *Epistulae et acta nuntiorum apostolicorum apud imperatorem*, edice 1. českého katastru – tzv. berní ruly 1654, volná řada egodokumentů, nově ve spolupráci s Nakladatelstvím Lidové noviny) vědecké monografie zahraniční výzkumné cesty (realizované dle plánu zahraničních cest a úzce související s vědeckými úkoly archivu, s řadou zahraničních partnerů již systematická spolupráce, např. Slovensko (Slovenský národní archiv), Německo (Spolkový archiv Berlín, Saský hlavní státní archiv Drážďany, Generální ředitelství bavorských archivů Mnichov), Rakousko (Rakouský státní archiv), Itálie (Státní archiv ve Florencii), Slovinsko (Archiv Slovinské republiky), nově

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Polsko; dále mezinárodní archivní instituce a korporace, např. Archivní škola Marburg, Mezinárodní archivní spolek ICARUS, nově Time Machine; též mezinárodní instituce k IT technologiím ve státní správě a v archivnictví a též ve společenských vědách, např. iPRES, Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen, Archives in Digital Age (AIDA), DLM Forum. Zájem o spolupráci z jihoslovanských zemí, z Ruska, ale i z jižní Koreje posiluje sice naše sebevědomí, ale naráží na personální limity a vědomí hospodárnosti.

Základní výzkum

Historiografie, sociologie, statistika, dějiny správy a pomocné vědy historické

Zaměření

Národní archiv spravuje archiválie téměř ze všech oborů lidské činnosti v širokém časovém rozpětí od 12. století do současnosti. Organizačně musí být proto odpovídajícím způsobem strukturován a jeho vědečtí pracovníci specializováni. Cílem je získávat přiměřené množství excelentních grantů v pozici řešitelů nebo spoluřešitelů, tak, aby nedošlo k zahlcení malého počtu servisních pracovníků. Dále je třeba podporovat vědecký výzkum zpracováním a zpřístupňováním vlastních fondů, jejich odbornou fruktifikací v publikačních výstupech edičních, monografických i v podobě dílčích kapitol a statí. Nezanedbatelné je i mapování historie vlastního odboru. Přínosná je v přiměřené míře spolupráce s ostatními odbornými institucemi na jejich konkrétních projektech. Postupně pronikáme do renomovaných nakladatelství a vlastní aktivity usměrňujeme vědeckou radou a ediční radou s účastí významných externích vědeckých pracovníků.

Aktivity

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

Grantový projekt GA ČR, reg. č. 16-25192S: Ludvík Salvátor Toskánský 1847–1915. Život a dílo vědce a cestovatele, řešitelka Eva Gregorovičová. V roce 2019 dále probíhaly práce na závěrečné monografii Ludvík Salvátor Toskánský 1847–1915. Vědec a cestovatel. V souladu s pravidly GA ČR byla závěrečná zpráva projektu odložena o 1,5 roku, tedy do 30. 6. 2020.

17-02120S: Česko-německé vztahy v předvečer I. světové války, řešitelka Eva Drašarová. Společný projekt Národního archivu a Masarykova ústavu a archivu AV ČR, v. v. i. pokračoval třetím, tj. posledním rokem. Edice je v podstatě hotova, dokončují se korektury a rejstříky. Bude předáváno postupně dle jednotlivých dílů na předtiskovou přípravu. Celkem

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

půjde z technických důvodů ne o dva, ale o tři svazky. Pro vydání posledního svazku v roce 2021 se tedy použije institucionální podpora vědy. V souladu s pravidly GA ČR bude v závěrečné zprávě požádáno o odložení odevzdání výsledku o 1,5 roku, bude tedy vydáno v roce 2020 a 2021.

Grantový projekt GA ČR, reg. č. 17-01279S: Okresní hejtman jako představitel státní správy v regionu. Proměny výkonu státní moci v letech 1868–1945, řešitel Martin Klečacký. Projekt je systemizován v Masarykově ústavu a archivu AV ČR, v. v. i., autor je zaměstnancem archivu. Projekt sleduje činnost a působení šéfa okresního úřadu od znovuzavedení struktury okresních hejtmanství v roce 1868 do jejich zrušení v roce 1945, vliv modernizačních procesů (nacionalizace, industrializace, sociální hnutí) na chod státní správy a možnosti okresních hejtmanů ovlivnit veřejný život v daném okrese. Cílem projektu je monograficky zhodnotit význam okresního hejtmana jako základního článku státní správy v regionu v kontaktu s občanem, politickou stranou, samosprávou i dalšími administrativními složkami. V roce 2019 bude projekt ukončen. V souladu s pravidly GA ČR bude v závěrečné zprávě požádáno o odložení odevzdání výsledku o 1,5 roku, bude tedy vydáno v roce 2021.

Projekt DG18P02OVV044 programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI II 2018-2022: Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939-1989 na území České republiky, hlavní řešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. Šárka Steinová. Hlavním cílem projektu je vyhodnotit zahradně-architektonickou tvorbu v letech 1939–1989 na území České republiky, posoudit dochované dílo, ověřit, zda je dostatečně chráněno v rámci platných předpisů, případně navrhnout zjištěná díla k ochraně a vytvořit soubor nástrojů péče o tuto specifickou součást národního kulturního dědictví.

Projekt DG16P02R037 programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI II 2016-2020 Obory a bažantnice - opomíjená hodnota kulturního dědictví (spoluřešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. Šárka Steinová. Projekt představí získané výsledky formou specializovaných publikací, specializovaných map, výstavy, specificky zaměřeného softwaru.

Projekty nepodpořené dotací (spolupráce na projektech jiných příjemců)

Projekt NAKI, DG18P020VV025: Vývoj moderní parlamentní kultury v českých zemích a Československu (Národní muzeum, Masarykův ústav a archiv AV ČR, Ústav pro studium totalitních režimů). Martin Klečacký se podílel na řešení projektu jako koordinátor rešeršní činnosti k jednotlivým poslaneckým biogramům. S těmito úkoly pak souvisela jeho

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

vystoupení na konferencích – Na ochranu volební svobody. Volební nátlak, volební korupce a jejich trestání na příkladu zákona č. 18/1907 ř. z.; Podvody, korupce a násilí při parlamentních volbách v 19. a 20. století, 5. 6. 2019 Národní archiv, pořadatel Masarykův ústav a archiv AV ČR, Národní archiv, Technická univerzita v Liberci.

„Krvavá lázeň v Kraslicích“ v srpnu 1899. Tragické vyústění jedné demonstrace a její vliv na životy hlavních účastníků (Martin Klečacký); Politika ulice. Konflikty, identity a veřejný prostor v 19. století, 17. 9. 2019 Středisko společných činností AV ČR, pořadatel Historický ústav AV ČR

Projekt NAKI, DG18P020VV026: Mezinárodní korespondenční síť T. G. Masaryka a vznik ČSR v roce 1918 (Masarykův ústav a Archiv AV ČR, Středisko společných činností AV ČR). Jan Kahuda se podílel na části projektu - edici korespondence TGM – Rakousko.

Jakub Šlouf byl řešitelem projektu Převzetí, upevnění a proměny panství KSČ v Českých zemích 1945-1956, regionální komparace. Jednalo se o interní projekt č. 35 Ústavu pro studium totalitních režimů. Projekt byl úspěšně zakončen vydáním knihy *Nervová vlákna diktatury. Regionální elity a komunikace uvnitř KSČ v letech 1945-1956.*

Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938-1948, GAČR reg. č. 13-102795. Hlavním cílem projektu Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a Slezské univerzity v Opavě bylo vydat v letošním roce základní monografii o dějinách dělnictva v letech 1938 - 1948 a na ni navazující edici klíčových dokumentů. Na edici dokumentů se podíleli odborní pracovníci Národního archivu David Hubený, Zdeňka Kokošková a Monika Sedláková: Kokoška, Stanislav - Hlavienka, L.: *Průmyslové dělnictvo 1938-1948. Edice dokumentů.* Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i.: Opava: Slezská univerzita v Opavě / Fakulta veřejných politik v Opavě, 2019. 209 s. Jakub Šlouf byl rovněž součástí širšího týmu řešitelů.

Kolektiv pracovníků oddělení, jež spravuje fondy po roce 1945, se podílel na projektech *Proměny vězeňství v českých zemích v letech 1965-1992, Revize politických procesů a soudní rehabilitace jejich obětí v komunistickém Československu* (Ústav pro studium totalitních režimů), *Prosazování marxismu-leninismu ve společnosti* (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR). K těmto projektům poskytovali odbornou součinnost a vyhledávali archiválie.

Projekty podpořené jinou tematickou dotací, IP nebo vlastní výzkum

V roce 2019 pokračovala Alena Pazderová v ediční práci na *Korespondenci papežského nuncia na císařském dvoře v Praze Cesare Speciana 1592-98*, sv. 4-5 pro léta 1595–1596. Navazuje na výzkum podpořený před několika roky Grantovou agenturou České

republiky. Nadále se opírá o podporu Českého historického ústavu v Římě při Akademii věd ČR ve formě bezplatného ubytování v prostorách římské kolejie Nepomucenum. Zástupkyně Národního archivu jsou ostatně virilními členkami Komise tohoto ústavu z důvodu zakladatelských aktivit Archivu země České v době první republiky a díky spolupůsobení Státního ústředního archivu v Praze při obnově v devadesátých letech 20. století. Částečným výstupem výzkumu je studie Aleny Pazderové *Účast papežského vojenského kontingentu na válečné kampani v Uhrách roku 1595 a zdravotní péče o nemocné a raněné vojáky ve světle archivních pramenů*. (příspěvek pro sborník k životnímu jubileu Evy Čornejové a Marie-Elisabeth Ducreux, vyjde v nakladatelství Karolinum 2020).

V roce 2019 byl odevzdán do tisku svazek VI/1 edice *Archiv České koruny* (listiny z let 1419–1458, tj. listiny AČK inv. č. 1476–1613) a pracovalo se na svazku VI/2 (listiny z let 1459–1468, tj. listiny AČK inv. č. 1614–1735), který má být dokončen do konce roku 2020. Začaly také práce na posledním dílu faksimilové edice AČK VII/1 a VII/2 (AČK VII/1 – listiny z let 1471–1506, tj. listiny AČK inv. č. 1736 – 1850; AČK VII/2 – listiny z let 1507–1526, tj. listiny AČK inv. č. 1581–1971). Na přípravě textových svazků pracoval autorský kolektiv ve složení Věra Beránková, Denko Čumlivski, Alena Pazderová, Jan Vojtíšek a Lucie Vojtíšková.

Probíhala příprava dalších svazků edice *Berní rula 16, 17, Kraj Chrudimský sv. I., II.* (Iva Čadková ve spolupráci s Magdou Zahradníkovou), s jejichž dokončením se počítá v roce 2020.

Karel Kazbunda: Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923. (Jan Kahuda). Při ediční přípravě vzpomínek Karla Kazbundy, zásadní osobnosti spjaté se spisovou a archivní rozlukou s rakouským po roce 1918 a tudíž významné osobnosti českého archivnictví, byl v uplynulých letech realizován výzkum v Archivu MZV, Archivu Národního muzea v Praze, v Národním archivu a v Rakouském státním archivu ve Vídni. V roce 2019 proběhla ediční příprava rukopisu a předání k tisku. Edice bude vydána v roce 2020 jako společná publikace Národního archivu, Masarykova ústavu a archivu AV ČR a Nakladatelství Lidové noviny v ediční řadě EGO. Kromě významného přínosu k dějinám archivnictví je nutné vyzdvihnout i naplnění úsilí Národního archivu vydávat své publikace v renomovaném nakladatelském domě.

Sborník prací PhDr. Josefa Nožičky, CSc. (Jiřina Junčová, Jiří Šouša, Vladimír Waage). Projekt navazuje na dlouhodobý plán volné ediční řady věnované osobnostem a dílu představitelů zemědělského archivnictví a agrární historiografie. V roce 2019 probíhaly redakční práce a pro rok 2020 se plánuje vytvoření úvodní studie a vydání.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

U příležitosti 100. výročí založení Státní archivní školy pracovníci Katedry pomocných vědeckých historických a archivního studia AS FF UK a Národního archivu uspořádali ve dnech 7. – 8. listopadu 2019 mezinárodní konferenci. Za archiv vystoupili Jan Kahuda (Miloslav Volf a jeho archivní příručka) a Pavel Vaško (Profesor Václav Vojtíšek: Kontinuita kariéry jednoho archiváře).

Tato spolupráce se již osvědčila při realizaci workshopu a vydání sborníku *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III. Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945)*. Národní archiv reprezentovali Zdeňka Kokošková (Kartografická díla ve spisech ústředních okupačních úřadů Protektorátu Čechy a Morava) a Leoš Zich (Obraz krajiny v diplomatických pramenech 17. a počátku 18. století z fondu Archiv pražského arcibiskupství).

Ke svěřeným fondům se pojila i další odborná setkání, např. dne 14. února 2019 se Jitka Křečková a Kateřina Zenklová zúčastnily konference *Výzkum církevních a náboženských dějin - současný stav a desiderata*, kterou pořádal Historický ústav, Výzkumné centrum pro církevní a náboženské dějiny. Dne 10. září 2019 se též zúčastnily konference *Spoutané církve*, kterou pořádal Státní oblastní archiv v Praze s dalšími partnery v Olomouci. Jitka Křečková přednesla referát na téma perzekuce alžbětinek během totalitního období. Leoš Zich se zúčastnil workshopu o klášterní historiografii *Sebe prezentace, sebeobhajoba a uchování paměti*, konaném v Historickém ústavu AV ČR dne 7. listopadu 2019.

C. a k. soukromé a rodinné statky za vlády císaře Františka Josefa I. (Pavel Koblasa). Projekt využívající dlouholetý výzkum v českých, rakouských, slovenských a maďarských archivech a knihovnách vstoupil do závěrečné fáze již v roce 2018. Rok 2019 byl věnován přípravě publikačního výstupu. Kniha je vydána a pojednává především o majetkových poměrech vládnoucího rakouského císaře Františka Josefa I. v rámci celé habsburské říše, tj. nacházejícího se v českých, rakouských a uherských zemích. Jde o popis vývoje císařského majetku především po odstoupení rakouského císaře Ferdinanda I., a posléze po jeho smrti v roce 1875, kdy začalo dědické řízení a předání dalších majetků do rukou Františka Josefa I. Také je přiblížen proces konfiskace a zániku císařských enkláv na území Rakousko-Uherska. Kniha se rovněž zabývá celkovou správou císařských majetků, kde neschází přehled vrchních úředníků jednotlivých úřadů a statků. Současně nechybí přiblížení poměrů jednotlivých členů císařské rodiny a také vedlejších linií rodu Habsburků jako například toskánské či uherské. Pro lepší orientaci v tématu jsou připojena pojednání o nejvyšších dvorských úřadech, o erárních majetcích, které byly císařem a jeho rodinou jen užívány, ale nepatřily

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

k soukromému majetku, o státním, zemském a městském majetku v dědičných zemích. Publikace uzavírá dlouholetý autorův výzkum v domácích i zahraničních archivech. S problematikou volně souvisí konferenční vystoupení *Hospodaření, dluhy a pohledávky posledních sasko-lauenburských vévodů*, 27. – 28. září 2019 zámek Ostrov; pořadatel Město Ostrov.

Vytvoření databáze Rodinný archiv toskánských Habsburků – fotografie, Eva Gregorovičová. Projekt byl zahájen v r. 2014. Cílem je zpracování vědeckého katalogu fotografií z fondu RAT s identifikacemi reálií, osob i fotografických technik. Formou vědecké studie bude dále podrobně zpracován historický a obsahový rozbor fotoarchivu. V návaznosti na tuto fázi bude následovat kompletní digitalizace celku. Vzhledem k soustředění odborné garantky na dokončení odloženého výsledku projekt GA ČR databáze stagnovala.

Státní správa na Podkarpatské Rusi. Cílem projektu financovaného mj. z institucionální podpory vědy a řešeného Davidem Hubeným je přiblížit budování a fungování československé státní správy na Podkarpatské Rusi v meziválečném období, včetně její zamýšlené obnovy v letech druhé světové války a praktický pokus z let 1944 a 1945, jakož i otázka náhrad za odstoupení Podkarpatské Rusi. V rámci tohoto záměru byla letos sledována témata související s výstavbou československého četnictva v letech 1919 – 1924 a budování státní policie (zejména při zahraniční pracovní cestě do berehovské pobočky Státního archivu Zakarpatské oblasti), jakož i výstavby justice (během zahraniční pracovní cesty do Slovenského národního archivu). V červnu roku 2019 byl na *mezinárodní konferenci Podvody, korupce a násilí při parlamentních volbách v 19. a 20. století* připravené ve spolupráci Národního archivu s Masarykovým ústavem a archivem AV ČR přednesen referát *Volby do sněmu Karpatské Ukrajiny v roce 1939*. V září roku 2019 byla v kooperaci Národního archivu a Historického ústavu AV ČR připravena *mezinárodní konference Kominternu a střední Evropa. Nástroj zahraniční politiky Sovětského svazu*, kde zazněl příspěvek *Podkarpatská Rus a komunistické hnutí ve 30. letech*. V listopadu téhož roku byl na mezinárodní konferenci *Politická korupcia na území Slovenska a v strednej Európe v 19. a 20. storočí* přednesen referát nazvaný *Prověřování nestrannosti justice na Podkarpatské Rusi ze strany Vrchní soudu v Košicích*. V prosinci pak následovalo v Domě národnostních menšin v Praze na mezinárodním setkání vystoupení na téma *Archivní fondy k Podkarpatské Rusi a jednotlivým Rusínům v České republice*. Ze jmenovaných konferencí, s výjimkou poslední akce, jsou plánovány písemné výstupy. Díky studiu podkarpatoruské materie byla v zimním semestru 2019/2020 v rámci výukového programu Ústavu světových dějin FF UK realizována specializační přednáška *Podkarpatská Rus – objekt zájmu sousedů*.

Vývoj stavebnictví v padesátých letech 20. století. Šárka Steinová a Filip Paulus. Projekt se druhým rokem věnoval vývoji stavebnictví v daném období, kdy došlo k důsledné ideologizaci umění a architektury a k zestátnění stavebního průmyslu a vzniku Stavoprojektů. Konkrétně se jednalo o velké podniky, řízené bývalými levicovými avantgardisty Karlem Janů (Stavební závody) a Jiřím Voženílkem (Stavoprojekt), mající charakter průmyslových závodů, v nichž tvorba a kvalita rychle ustoupila ekonomické výhodnosti a kvantitě postavených domů a bytů. Zároveň vznikl Studijní a typizační ústav, který v roce 1951 vydal závazný typizační sborník, jenž zásadně podvázal svobodu a rozmanitost tvorby. Projekt mapuje následující okruhy: začlenění předchůdců (soukromých projektantů, projekčních oddělení jednotlivých firem) do Stavoprojektu; znárodnění projekčních prací ve stavebnictví; architektonické ateliéry pro úsek pozemních staveb; inženýrské kanceláře; typizační ústavy; normování plánování; výzkum ve stavebnictví. Do řešení projektu byli postupně zapojeni externí pracovníci (třídění a katalogizování projektových listů fondu Stavoprojekt z let 1948–1950 pro bývalé kraje Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Ústí nad Labem - zpracováno 1500 evidenčních jednotek, zkatalogizována odborná literatura (15 kart.). V další fázi budou dokončeny zbývající kraje a databáze.

Výstavnictví (1947–1990). Renata Kuprová. Hlavním cílem nového projektu je zmapovat a vyhodnotit vývoj národního podniku Výstavnictví (1947–1990), který měl zásadní vliv na vývoj muzeologie a příbuzných oborů. Plánovaný základní výstup, studie v časopise, bude analyzovat zejména vývoj podniku po organizační stránce, jeho postavení ve strukturách řízení, statutární otázky a změny v pracovní náplni podniku. V průběhu řešení projektu dojde rovněž k identifikaci archiválií ve f. Výstavnictví, včetně zmapování začlenění archiválií předchůdců. Bylo zahájeno odborné zpracování fondu s cílem jeho zpřístupnění veřejnosti. Podle výsledků výzkumu bude zvážena příprava vědecké edice základních dokumentů. Základní práce vykonává odborník s praxí v Národním muzeu v Praze.

Z prostředků institucionální podpory vědy byly podpořeny i některé práce menšího rozsahu, vyžadující v některých případech odbornou účast specialistů mimo archiv. Jde o práce související s identifikací, popisem a vhodným uložením trojrozměrných předmětů umělecké a připomínkové povahy z nově převzatých fondů (zejm. FÚV SČSP, práce vykonávala pracovnice Národního památkového ústavu) a pracemi souvisejícími s analýzou a popisem dokumentů ve fondu Archiv Syndikátu novinářů ČR (šlo především po podporu budování databáze redaktorů).

b) Aplikovaný výzkum

Archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, historie

Zaměření

V této oblasti Národní archiv navazuje na základní výzkum. Společenský i geografický dosah je však u aplikovaného výzkumu mnohem širší. Disponujeme širokou mezinárodní sítí spolupracovníků v řadě projektů financovaných z programů Evropské unie. Vědecké výsledky se snadněji využívají nejen ve vysokoškolské výuce, ale i pro osvětové účely díky jejich digitálnímu rozměru. Užitečná jsou i lexika připravovaná z originálních archiváliích správci fondů. Část výzkumné produkce u některých témat představují i výstavy. Jejich prezentace v podobě panelových výstav je snadněji přenositelná i do zahraničí, než u reprezentativnějších výstav z originálů. Čilá spolupráce se rozběhla i s partnerským Národním archivem v Bratislavě, a to nejen při výměně výstav a účasti na konferencích. Tzv. zasíťování se realizuje též v domácím rozměru nad řadou užitečných aktivit úřadů, vědeckých a paměťových institucí. I v tomto směru výzkumu se snažíme o přiměřenou tematickou dotační podporu. Významnou posilu představuje institucionální podpora vědy.

Evropské projekty

Také v roce 2019 se oddělení s nejstaršími fondy nadále aktivně podílelo na činnosti *mezinárodního centra pro archivní výzkum* (International Centre for Archival Research, *ICARUS*), jehož je Národní archiv zakládajícím členem. K založení došlo v roce 2004. Alena Pazderová a Jitka Křečková jsou členkami představenstva. ICARUS je v současné době neopominutelnou platformou na poli mezinárodního archivního výzkumu směrem k digitálním technologiím významným pro uchovávání a zpřístupňování celosvětového archivního kulturního dědictví. Je angažován v celé řadě propojujících a propojených projektů v tzv. digital humanities.

Národní archiv je od roku 2017 také asociovaným partnerem projektu *Time Machine*, z něhož v roce 2019 vznikla Time Machine Organisation (TMO) jako profesní organizace pro mezinárodní spolupráci v oblastech technologie, vědy a kulturního dědictví. Projekt byl původně připravován v rámci rámcového programu EU pro výzkum a inovace s názvem Horizont 2020 a programu financování FET Flagships (Future and Emerging Technologies). Na přípravě projektu se podílely týmy odborníků z mnoha evropských institucí. Projekt postoupil do 2. kola výběru, avšak nakonec vybrán nebyl a v současné době se hledají nové způsoby jeho prosazení v rámci EU. Cílem projektu je vytvoření celoevropské databáze archivních dokumentů, které bude umožněno vývojem nových technologií pro digitalizaci,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

analýzu, zpřístupňování a uchovávání kulturního dědictví. Databáze by měla poskytnout virtuální rekonstrukci historického vývoje evropských měst, zmapovat jejich ekonomickou, kulturní a migrační síť a tím vytvořit rozsáhlý historicko-geografický informační systém. V rámci poslední výzvy Culture Europe přistoupil Národní archiv k projektu *City Time Machine*, jehož hlavním řešitelem je Městský archiv v Budapešti a účastníky několik evropských výzkumných institucí; žádost EU byla podána k 27. listopadu 2019. Pokud bude projekt v roce 2020 přijat, na podzim t. r. začne probíhat jeho přípravná fáze. Hlavním tématem v projektu jsou pro českou část veřejné stavby první republiky. Na projektu pak budou pracovat dvě oddělení Národního archivu. Pokud by nedošlo k evropské finanční podpoře, díky synergii aktivit vložené úsilí nepřijde nazmar. Zúžitkuje se pro plánovanou výstavu v Národním technickém muzeu v roce 2023.

Povinností Národního archivu v rámci projektu *Community as opportunity, the creative archives' and users' network* (CO:OP), který skončil v listopadu roku 2018, byla spolupráce na virtuálním archivu *Topotéka*, který umožnil ukládání místních historicky relevantních materiálů pocházejících většinou ze soukromých rukou, které je možno zpřístupňovat veřejnosti. Do Topotéky byly zařazeny 3 obecní archivy, na nichž pod odbornou gescí pracovníků Národního archivu spolupracovali místní kronikáři společně s obyvateli obcí a vytvářeli tak své virtuální obecní archivy fotografií a dalších dokumentů. Dále byly založeny dvě Topotéky pro fotografické sbírky a další dokumenty Strahovského a Břevnovského kláštera. Projekt je nadále živý, aktivity koordinuje výše zmíněný ICARUS. Řešitelkami za Národní archiv jsou Jitka Křečková a Kateřina Zenklová.

Aktivita

Dne 1. září 2018 začal ze strany Národního archivu probíhat grantový projekt *HOME – History of Medieval Europe*, identifikační kód 8F18002, hlavní řešitelka za Národní archiv: Jitka Křečková. Hlavním realizátorem projektu je francouzský Institut de Recherche et d'Histoire des Textes (IRHT), který je provozován Národním výzkumným centrem (Centre national de la recherche scientifique). Projekt je zaměřen na zpracovávání textů naskenovaných dokumentů středověkých kancelářů. Institucionální podporu poskytuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na základě výzvy s názvem „Digitální dědictví“ (Digital Heritage) v rámci iniciativy společného programování „Kulturní dědictví“ (JPICH), do kterého se Česká republika zapojila. Pět vědeckých pracovníků oddělení nejstarších fondů archivu (Markéta Hrdličková, Jitka Křečková, Petr Mareš, Lucie Vojtíšková/Jan Vojtíšek, Kateřina Zenklová) připravují korpus listin v německém, latinském a českém jazyce, na nichž

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

je automatické rozpoznávání zkoušeno. Následně by mělo být automatické rozpoznávání textů aplikováno na portál projektu Monasterium (zprístupněné digitalizované evropské listiny). Na projektu pracovaly i dvě studentky. Během roku 2019 se uskutečnily dvě pracovní schůze partnerů projektu, 29. – 30. dubna 2019 v Paříži a 29. – 31. října 2019 ve Valencii, průběžně během roku probíhaly pracovní video konference. Jan Vojtíšek se zúčastnil mezinárodní konference *Spätmittelalter in landesherrlichen Kanzleien Mitteleuropas: neue Wege - alte Tradition*, konané 5. listopadu 2019 na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Projekt má být ze strany Národního archivu ukončen k 31. srpnu 2020.

Ve dnech 27. – 29. března 2019 se konalo zasedání ICARUS v Pule spojené s mezinárodní konferencí *Interactive Archives: Digital Challenges & Collaborative Networks*, a ve dnech 23. – 25. září 2019 v Bělehradě, spojené s mezinárodní konferencí *Archives and Archival Research in the Digital Environment*.

Ve dnech 10. – 11. října 2019 se Jitka Křečková a Kateřina Zenklová účastnily konference *Time Machine 2019*, která se konala v Německém muzeu hygieny v Drážďanech. Konference byla platformou pro sdílení zkušeností mezi společnostmi a firmami vyvíjejícími nové technologické programy pro humanitní obory a mezi akademickými, archivními a dalšími kulturními institucemi celé Evropy. Konferenci předcházela dne 9. října 2019 schůze *Time Machine CSA (Coordination and support actions)* v budově Chemického institutu Technické univerzity, v pořadí třetí po schůzích v Bruselu a Amsterdamu. Schůze byla zároveň ustavujícím generálním zasedáním nově založené Time Machine Organisation (TMO). Organizace TMO vznikla jako profesní spolek pro mezinárodní spolupráci v oblastech technologie, vědy a kulturního dědictví s hlavním sídlem ve Vídni.

V roce 2019 byla dokončena digitalizace pečeti Archivu České koruny a vytváření příslušné databáze *Soupisu pečeti Archivu České koruny*. Tyto práce v letech 2015–2018 probíhaly v rámci plnění závazků projektu *Community as opportunity, the creative archives' and users' network* (zkratka CO:OP). Po dokončení tvorby metadat obsahuje databáze pečeti celkem 5884 záznamů, v roce 2019 bylo zhotoveno 1102 záznamů. Byly popsány pečeti nejdůležitější části fondu, a to do roku 1755 (AČK, inv. č. 1–2737). Zároveň byla dokončena s tím související digitalizace pečeti, zhotoveno bylo 1476 snímků (AČK inv. č. 2345–2737, listiny z let 1538–1755), celkem bylo od roku 2015 do roku 2019 zhotoveno 6390 snímků. V roce 2019 začala probíhat kontrola celé databáze, která bude dokončena v následujícím roce. Ve spolupráci s týmem centra ICARUS se počítá se zpřístupněním databáze se snímky pečeti na webové stránce virtuálního archivu *Monasterium*. Na projektu se podíleli Markéta Hrdličková, Jitka Křečková, Petr Mareš, Kateřina Zenklová a externí fotograf.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Pokračovala průběžná práce na virtuálním archivu *Monasterium*, v roce 2019 byly zpřístupněny listiny Českého gubernia po roce 1526 a Archivu českých klášterů zrušených za Josefa II. po roce 1526. Ve dnech 14. – 15. listopadu 2019 se na Univerzitě ve Vídni konala konference *En Route to a Shared Identity – Tagung*, na které vystoupila Jitka Křečková společně s L. Holakovskou z Oddělení péče o fyzický stav archiválií s referátem týkajícím se koncepce péče Národního archivu o archivní dokumenty se zvláštním zřetelem k pergamenovým listinám a pečetím.

Projekty podpořené tematickou dotací – domácí, spoluřešitelé, v přípravě

Národní archiv připravil a podal ve spolupráci s Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v.v.i. žádost o podporu projektu v rámci 3. veřejné soutěže Programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA s názvem Geografické informační systémy a plnění povinností legislativy v oblasti archivnictví.

Projekty podpořené tematickou dotací – domácí, spoluřešitelé

Projekt Programu bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra ČR Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích, identifikační kód VI20192022125, hlavní řešitel Státní oblastní archiv v Praze. Projekt byl zahájen v červenci 2019 a bude ukončen v prosinci 2022. V tomto roce byly provedeny průzkumy v některých zahraničních archivech (Velká Británie, Německo) a po konzultaci s kolegy z Národního archivu a dalších zúčastněných archivů byly vytipovány archivní soubory, ve kterých bude provedena v roce 2020 analýza osobních údajů přítomných v archiváliích a procesů souvisejících se zpřístupnění uvedených archivních souborů. Byly připraveny dotazníky pro archivní soubory a pro tuzemské i zahraniční archivy, které mají zmapovat problematiku osobního údaje v archivních fondech. V rámci projektu se ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Praze uskutečnila ve dnech 20. – 25. října 2019 zahraniční služební cesta do britských archivů (Archiv Parlamentu UK, Archiv města Westminster, Národní archiv UK, Churchill Archives Centre College v Cambridge, Královský archiv, Metropolitní archiv Londýn), kde proběhla řada konzultací s cílem získání informací k vytipovaným tématům v oblasti ochrany osobních údajů v archivech z pohledu legislativy, dopadů do administrace archivu jako organizace, posuzování vlivu na ochranu osobních údajů, zpřístupňování archiválií a práce s badateli, postupů pseudonymizace, vztahů archivů a jejich původců, vlivu archivu na spisové služby či správu dokumentů. Výhodou osobních setkání byla i příležitost navázat kontakty

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

s významnými osobnostmi archivního světa, mezi nimiž byli např. Malcolm Todd, vedoucí oddělení informační politiky Národního archivu UK a zároveň prezident expertní skupiny pro právní záležitosti Mezinárodní archivní rady; Bill Stocking, vedoucí Královského archivu ve Windsoru a zároveň člen expertní skupiny pro archivní popis Mezinárodní archivní rady; Geoffrey Yeo, čestný člen a emeritní vědecký pracovník Ústavu Informačních studií University College of London; Allen Packwood, ředitel Churchill College Archives Centre. Účastníky cesty byli Pavlína Nimrichtrová za Národní archiv a kolegové ze Státního oblastního archivu v Praze Mikuláš Čtvrtník, Karel Koucký. Další služební cesta se konala ve dnech 25. – 27. listopadu 2019 do Berlína. Za laskavé spolupráce a vstřícnosti kolegů z Úřadu a archivu pro archiválie státní bezpečnosti bývalé NDR (Bundesbeauftragte für die Unterlagen des Staatssicherheitsdienstes der ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik) byly detailně konzultovány legislativní, procesní a technické detaily pseudonymizace osobních údajů v těchto specifických archivních souborech.

Projekty podpořené tematickou dotací - spolupráce

Výzkumný úkol Ministerstva spravedlnosti ČR a Vězeňské služby ČR Uložení ostatků popravených a vězňených politických vězňů, Tomuto projektu jsme poskytovali odbornou součinnost a vyhledávali jsme archiválie z fondů státní správy z období let 1945 - 1989.

Mezinárodní projekt proti totalitě Mene Tekel (Národní archiv, Univerzita Karlova, Ústav pro studium totalitních režimů, Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy). Tomuto projektu jsme poskytovali odbornou součinnost a vyhledávali jsme archiválie z fondů státní správy z období let 1945 - 1989.

Proměna venkovské architektury s důrazem na vývoj v 19. a 20. století. Projekt podporovaný MKČR v rámci Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity – NAKI (Ústav dějin umění Akademie věd, České republiky v. v. i. ve spolupráci s Českým vysokým učením technickým v Praze, Fakultou stavební), ID. kód projektu: DG16P02H02H023, koordinátorka projektu: Ludmila Hůrková. Účastní se Renata Kuprová.

Dokumentace historických staveb sloužících pro zpracování chmele. Financováno z programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity republiky (NAKI) financovaného Ministerstvem kultury České republiky. Kód projektu: DG16P02B021. Národní památkový ústav ve spolupráci s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Účastní se Renata Kuprová.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Mezinárodní výzkumný projekt COURAGE (Kulturní opozice – porozumění kulturnímu dědictví disentu v zemích bývalého socialistického bloku), financovaný z Horizont 2020, Rámcového programu pro výzkum a inovace EU, Jiří Křesťan, expert projektu.

Projekty podpořené tematickou dotací a částečně z institucionální podpory vědy

*Politické procesy. Projekt kompletního zpřístupnění materiálů z politických procesů formou internetového portálu (Národní archiv, Český rozhlas, Ústav pro studium totalitních režimů, vedoucí projektu Marek Janáč z Českého rozhlasu). Projekt byl dotován Ministerstvem vnitra ČR a z institucionální podpory vědy Národního archivu. Také v roce 2019 jsme věnovali maximální pozornost filmovým archiváliím, které byly nalezeny v březnu 2018 v Panenských Břežanech. Ihned po jejich převzetí jsme společně s restaurátory zahájili průzkum fyzického stavu a bylo zjištěno, že veškeré filmové záznamy byly zhotoveny na hořlavý materiál, který již vykazuje některé fáze rozkladu (počáteční i pokročilé). Digitalizace filmových pásek (Kinoservis s.r.o. ve Zlíně) byla dokončena v roce 2018 a průběžně jsme digitalizovaná data (celkem cca 150TB dat filmových záznamů) jak zvuková (digitalizoval AČRo), tak i filmová zpřístupňovali veřejnosti na webových stránkách NA. Vzhledem k tomu, že kromě digitálních dat, je potřeba zachovat také původní nalezené, hořlavé filmové pásy, byl pro tento účel zakoupen speciální mrazák. V roce 2019 byly filmové pásy (48ks) s negativním záznamem (originál) uloženy na bezpečnou filmovou podložku (Kinoservis). Potřeba digitalizace mikrofilmů nalezených v Panenských Břežanech prozatím není aktuální, probíhá jejich obsahový průzkum. Mikrofilmové skenery zakoupené v roce 2018 byly využity pro digitalizaci Alexandrijských mikrofilmů. V souvislosti se zpracováním filmových archiválií, jejichž množství rok od roku vzrůstá, byl zakoupen moderní *prohlížeč stůl* (35mm pásy). V roce 2019 proběhla též kompletace přepisů stenografických záznamů z procesu s Rudolfem Slánským. Proces bylo nutno rekonstruovat z dokumentů čtyř fondů (ÚV KSČ, Generální prokuratura, Nejvyšší soud, Správa sboru nápravné výchovy) uložených v oddělení fondů státní správy z let 1945 – 1992 Národního archivu. Tyto dokumenty byly následně digitalizovány a předány Markovi Janáčovi ke vložení do databáze. V průběhu celého roku 2019 probíhaly ve spolupráci s oddělením péče o fyzický stav archiválií zpřístupňovací práce na mikrofilmech nalezených v Panenských Břežanech. *Průzkum a identifikaci mikrofilmů*, které byly součástí nálezu filmových a zvukových dokumentů k procesu s Rudolfem Slánským v Panenských Břežanech, realizovali kmenoví pracovníci a řada brigádníků. Koncem roku byly na základě jmenného seznamu Marka Janáče dohledávány dokumenty pro identifikaci a popis všech osob zúčastněných na procesech.*

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Zároveň započala spolupráce s historiky Zdeňkem Homolou a Lubošem Kokešem. Práce na projektu budou pokračovat i v roce 2020.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, mezinárodní, částečně z institucionální podpory vědy

Pokračovaly přípravné práce na chystaném mezinárodním projektu *edice archivních materiálů k československo-polským vztahům z fondů komunistických stran v letech 1945–1989*. Byl ustanoven tým spolupracovníků z české strany a dále probíhala jednání s představiteli polské archivní správy (Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych) a s Archiwum Akt Nowych. V hrubých obrysech byla domluvena podoba edice a pokračovaly rešeršní práce.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – mezinárodní spolupráce

Výstava Domu evropských dějin při Evropském parlamentu v Bruselu/European Parliament - House of European history, Brussel nazvaná Restless Youth/ Neklidné mládí. K problematice protestních hnutí mladých v Evropě na konci šedesátých let 20. století byly provedeny rešeršní práce a poskytnuty digitalizáty.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – domácí spolupráce

Výstava Pavel Tigrid. Hlas svobody. Výstava realizovaná ve spolupráci s Národním muzeem. V roce 2019 byla přenesena panelová část výstavy do Národního archivu, kde ji bylo možno shlédnout ve dnech 8. dubna - 31. května 2019. Byly provedeny rešeršní práce a poskytnuty digitalizáty.

Výstava Advokáti proti totalitě České advokátní komory, výstava Rytíři nebes – 311 stíhací perut' - zahájena 15. října 2019 v Brně. I v těchto případech byly provedeny rešeršní práce a poskytnuty digitalizáty.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Navazujeme na starší tradici zpracování slovníků k dějinám správy. Jde o užitečné pomůcky nejen pro historiky. Dosud vydané publikace k dějinám politické, církevní či soudní správy do roku 1918 jsou beznadějně rozebrané a některé z nich vyžadují rozšíření a doplnění. K takovým činnostem mají archivy nejlepší, ba téměř monopolní podmínky.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Slovník představitelů politické správy v letech 1850–1918 (Martin Klečacký, Pavla Lutovská, Jan Kahuda, Pavel Koblasa). Slovník vedoucích představitelů politické správy v Čechách v letech 1849-1918 obsahuje cca 1100 strukturovaných biografických hesel mapujících jak služební dráhu vybraných konceptních úředníků okresních hejtmanství a českého místodržitelství v Praze, tak i sociální postavení rodiny a případný společenský vzestup spojený s jejich úředním postavením. Slovník je uvozen krátkým shrnutím správního vývoje a role politické správy v habsburské monarchii a doplněn přehledy vedoucích funkcionářů místodržitelství a okresních úřadů (hejtmanství). Podařilo se získat i fotografie aktérů. V roce 2018 byl slovník dokončen, v roce 2019 probíhaly závěrečné redakční práce a předtisková příprava. Vyjde na počátku roku 2020 jako společná publikace Národního archivu a Masarykova ústavu a archivu AV ČR.

Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé. Projekt se řeší za pomoci institucionální podpory vědy v Národním archivu od roku 2013 a podílejí se na něm Zdeňka Kokošková, Monika Sedláková a externě Jaroslav Pažout z Technické univerzity v Liberci. Jeho konečným výsledkem bude slovník představitelů německé okupační správy, a to vedoucích úředníků nejvyšších okupačních úřadů, tedy Úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě, od srpna 1943 Německého státního ministerstva pro Čechy a Moravu a dále všech úředníků stojících v čele oberlandrátů. V roce 2019 byl dokončen první samostatný výstup z projektu v podobě *publikace*, která nese název *Úřady oberlandrátů v systému okupační správy Protektorátu Čechy a Morava a jejich představitelé*. Knihu vydává Skriptorium, spolek pro nekomerční vydávání odborné literatury. Její základ tvoří lexikon s biogramey všech 53 vedoucích úředníků – oberlandrátů, vytvořenými na základě širokého pramenného výzkumu v českých i zahraničních archivech a také na základě studia tiskem vydaných pramenů a literatury. Doplněny jsou analýzou vývoje úřadů oberlandrátů v protektorátu i jejich vedoucích představitelů a dále edicí základních dokumentů k organizačnímu a personálnímu vývoji oberlandrátů. Součástí knihy je též rozsáhlá obrazová příloha a nechybí ani rozbor pramenů a literatury. Zdeňka Kokošková a Monika Sedláková představily uvedený projekt příspěvkem *Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé. Prameny a jejich využití při studiu struktur a hierarchií* 31. října 2019 v rámci pracovního workshopu „České země 1938 – 1945. Stav a perspektivy výzkumu“ pořádaného Archivem AV ČR a Ústavem pro studium totalitních režimů v budově Collegia Carolina na Starém Městě v Praze. Obě výzkumnice provedly v červenci a listopadu 2019 následné rešerše v Bundesarchivu v Berlíně, kde

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

pokračovaly ve studiu personálních spisů k dalším vyšším úředníkům protektorátní okupační správy.

Slovník představitelů československé meziválečné justice. V roce 2019 pokračoval výzkumný projekt zaměřený na představitele prvorepublikové československé justice. Členy řešitelské skupiny jsou Jan Kouřimský, Helena Nováčková a Alena Skipalová. Jako již předešlé tři roky i v letošním roce panoval zájem na tvorbě uceleného přehledu soudních úředníků, kteří působili ve službách první republiky. Primárním úkolem bylo dokončit seznam vyšších soudních úředníků pro Nejvyšší správní soud (NSS) se sídlem v Praze (cca 103 osob). V současné době můžeme konstatovat, že daný seznam úředníků je již téměř hotov, vyjma několika jmen, jejichž nositelé mají skrovný záznam v personálních spisech uložených ve fondu Předsednictvo ministerské rady (PMR) a neprocházejí ani fondem Policejní ředitelství Praha II. Během roku 2019 podnikl Jan Kouřimský dvě krátké pracovní návštěvy Slovenského národního archivu v Bratislavě (při příležitosti převozu zapůjčené výstavy Velký malý muž - Milan Rastislav Štefánik v archivních dokumentech), které přinesly nečekaný výsledek: ve fondu Nejvyšší správní soud se podařilo dohledat kompletní řadu všech personálních spisů soudních úředníků, kteří u daného soudu působili nejenom v období první republiky, ale též během rozdělení soudu na protektorátní a slovenskou část, a taktéž v období po roce 1945 až po zánik soudu, v té době již plně zakotveného v Bratislavě, v roce 1952. Dané personální spisy jsou dochované v perfektním stavu, překvapivě zahrnují kompletní soudní kariéru dotyčného od doby monarchie až po žádost o zproštění úřadu z důvodu nároku na penzi. Mají daleko větší informační impakt nežli personální spisy v pražském fondu PMR. V daném fondu je dochováno cca 42 kartonů personálií, bohužel z důvodu krátkého času pro badatelskou aktivitu bylo zatím zpracováno prvních 7 kartonů, tj. bylo nafotografováno 21 personálních spisů soudních úředníků. Bezesporu bude daný fond výrazným přínosem pro doplnění námi požadovaných informací k činovníkům u NSS. Vedle výše zmíněných soudních úředníků NSS jsou do dané databáze již postupně ukládáni i další představitelé justice, kteří jsou na seznamu, a kteří se často vyskytují v hromadných jmenováních a povyšováních. Záměrem pro rok 2020 ovšem zůstává primárně postupovat od soudců NSS k soudcům působícím u Nejvyššího soudu se sídlem v Brně. V roce 2019 rovněž pokračoval soupis dochovaných personálních spisů soudců a soudních úředníků, které byly jako neuspořádané předány Ministerstvem spravedlnosti ČR do Národního archivu v minulých letech (dané materiály se staly přírůstkem fondu Ministerstvo spravedlnosti, Praha). Přestože se většinou jedná o soudní kancelářské úředníky, i tak se ve vznikající abecední řadě objevuje

několik jmen soudců, která se vyskytují i v námi vypracovaném soupisu hlavních justičních představitelů, který byl vytvořen na začátku tohoto projektu.

Pokračovaly též práce na *biografickém slovníku železničářů* (pracovní název) zahrnující období 19. a 20. století (Miroslav Kunt).

V roce 2019 opět probíhaly práce související s revizí a zpřístupněním databáze obyvatel Prahy (1850–1918). Navazují na grant GA ČR, *Databáze obyvatel Prahy 1850–1918. Demografická analýza vznikajícího velkoměsta* (Milan Vojáček, GA ČR P410/10/0509) jehož nositelem byl Národní archiv. Na projektu se dále podíleli Pavel Koblasa, Pavla Lutovská a Martina Rašková. Pokračovala editace duplicit, opravy chybných údajů a normalizace dat.

Československo-německé hospodářské vztahy v dokumentech – výstava a doprovodná publikace (4-16-7072 - ČNFB). Na projekt, jehož řešiteli byli Pavel Dufek, František Frňka a David Hubený, který vyústil na podzim roku 2017 ve vernisáž výstavy *Obchodování v srdci Evropy* a vydání doprovodné publikace, navázal i mezinárodní odborný seminář. Od té doby česká i německá verze výstavy putuje po jednotlivých místech v ČR i v Německu. Od 5. prosince 2018 do 4. února 2019 byla putovní výstava *Handel im Herzen Europas: deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918–1992* představena v Bavorském hlavní státním archivu v Mnichově. Při příležitosti konání 23. setkání bohemistů, které pořádalo 1. března 2019 Collegium Carolinum, byla vystavena i v prostorách mnichovské Ludvík-Maxmiliánovy univerzity. Česká verze této výstavy, tj. *Obchodování v srdci Evropy – československo-německé hospodářské vztahy 1918–1992*, byla představena od 7. října do 1. listopadu 2019 v prostorách Moravského zemského archivu v Brně. V září roku 2019 byla Národním archivem vydána kolektivní monografie Pavel Dufek (ed.): *Obchodování v srdci Evropy – o dějinách a pramenech československo-německých hospodářských vztahů*, která přímo souvisí s výše uvedeným výstavním projektem: tvoří ji příspěvky uvedeného mezinárodního odborného semináře. V průběhu října až prosince 2019 byla připravována řešiteli Pavlem Dufkem a Františkem Frňkou ve spolupráci se Spolkovým archivem také *webová verze výstavy Obchodování v srdci Evropy*. Na podzim roku 2019 bylo dojednáno s Muzeem města Ústí nad Labem představení obou jazykových verzí výstavy *Obchodování v srdci Evropy/ Handel im Herzen Europas* v jeho prostorách, a to od ledna do března 2020. Byla také zahájena jednání o vystavení německé verze výstavy v Düsseldorfu v prostorách centra Gerharta Hauptmanna (Gerhart-Hauptmann-Hauss) na podzim roku 2020.

Výstava Havel na Hrad. Příběh roku 1989 realizovaná Národním archivem u příležitosti třicátého výročí přelomových událostí roku 1989 ve dnech 5. listopadu –

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

15. prosince 2019. Výstava představila výsledek výzkumné práce k tématu a představila bohatství archivních fondů a sbírek Národního archivu odborné i laické veřejnosti se zájmem o historii našeho státu. Výstavu navštívilo celkem 1327 návštěvníků (průměrná denní návštěvnost cca 32 osob) z České republiky, Slovenska, Polska, Francie, Německa, Švýcarska a Jižní Koreje. Výstava se setkala i se zájmem ze strany škol a byla přijata veřejností velmi kladně. O výstavě referovala řada českých deníků a Český rozhlas, reportáž z výstavy přinesla i Česká televize. Dalším výstupem průzkumu se stal *soupis pramenů k roku 1989 uložených v Národním archivu*. Výsledek prezentovala Zora Machková na vědecké mezinárodní konferenci pod záštitou prezidentky Slovenské republiky nazvané *Annus mirabilis. Rok 1989 a Slovensko. Od totality k demokracii*, příspěvkem *Rok 1989 ve fondech a sbírkách Národního archivu České republiky*. Bude publikován ve sborníku z konference v roce 2020.

Ve dnech 23. – 25. dubna 2019 se konala *18. celostátní archivní konference v Plzni*, které se aktivně zúčastnili pracovníci Národního archivu, a to nejen organizačně. Zajistili účast v hlavních diskusních blocích: Osobní údaje v archivnictví, GDPR a obecné trendy a překážky v akvizici a zpřístupňování archiválií s osobními údaji (Karolina Šimůnková, Miroslav Kunt), Ve víru bezradnosti. Archivní výběr dokumentů z informačních systémů veřejné správy (Milan Vojáček, Miroslav Kunt), Elektronická spisová služba – konec archivnictví? (Miroslav Kunt), Vzdělávání archivářů a specialistů pro správu dokumentů a záznamů ve 21. století (Zbyšek Stodůlka), Provenience a autenticita v postfaktickém věku: „Originály“ ve 21. století (Zbyšek Stodůlka). Jitka Křečková moderovala společně s Hedvikou Kuchařovou ze Strahovské knihovny sekci *Možnosti a limity spolupráce mezi církevními a státními archivy*. Sekce byla zaměřena na některé základní a aktuální problémy v oblasti péče o písemnosti vzniklé z činnosti církví a na možnosti spolupráce církevních archivářů v rámci sítě státních a církevních paměťových institucí. Byla rozdělena na dvě části: archivy římsko-katolické církve a archivy nekatolických církví. S příspěvkem týkajícím se problematiky péče o Archiv Arcibiskupství pražského vystoupila Jarmila Dubská, korespondentkou sekce byla Kateřina Zenklová. V sekci věnované pivovarnictví přednesl Pavel Dufek příspěvek *Vývoz československého pivovarnictví a lihovarnictví v období první republiky*.

V rámci Semináře západočeských archivářů (Nepomuk, 21. - 23. října 2019) vystoupil Matěj Trepes v rámci metodického bloku *Když dva dělají totéž... Výběr archiválií z hlediska obsahu* s příspěvkem *Výběr archiválií u původců Národního archivu*.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Informatika, dlouhodobé ukládání, zpracování a využívání dokumentů v digitální podobě

Zaměření

Jedná se o výzkumné povinnosti uložené zákonem o archivnictví včetně expertních služeb pro archivnictví a veřejnou správu. Souvisí s celkovým posláním archivnictví uchovat archiválie v jakékoliv materiální i nemateriální podobě. Vlajkovou lodí Národního archivu je projekt Národního digitálního archivu, jehož současný rozvoj je financován z prostředků státního rozpočtu a zejména z dotací Evropské unie. Kolem tohoto základního úkolu osciluje celá škála výzkumných směrů a nedořešených problematik, na nichž pracujeme s mnoha mezinárodními platformami. Jde o nejdynamičtější, nejvýznamnější a velmi společensky žádoucí výzkum a současně budování infrastruktury se značným potenciálem sdělování výsledků veřejnosti. Ve spojení s trendem digital humanities se nabízí PR dosah do nejširšího obecnstva.

Aktivita

Projekty podpořené tematickou dotací – řešitelé

V souvislosti s dlouhodobým ukládáním digitálních archiválií se archiv věnuje aplikovanému výzkumu v této oblasti. Národní archiv podal 4. července 2016 žádost o finanční podporu (cca 53 mil. Kč.) v rámci výzvy č. 17 v Integrovaném operačním programu (IROP) strukturálních fondů Evropské unie na projekt Národní digitální archiv (NDA) II. Tato žádost byla schválena a projekt v listopadu 2016 vstoupil do realizační fáze (číslo projektu CZ.06.3.05/0.0/0.0/15_019/0001523). V rámci Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014-2020, strategický cíl 3 – Zvýšení dostupnosti a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím nástrojů eGovernmentu se od listopadu 2016 realizuje projekt Národní digitální archiv II (NDA II). Je financován z Integrovaného operačního programu strukturálních fondů EU v hodnotě 53 mil. Kč. Ukončen měl být v září 2019. Z důvodu kybernetických bezpečnostních hrozeb byly přidány další aktivity, doplněny dvě veřejné zakázky a projekt byl prodloužen do dubna roku 2020. Jeho úkolem je zvýšit stabilitu a bezpečnost informačního systému NDA, rozšířit jeho funkcionality o Přístup (bezpečné poskytování informací a dokumentů z NDA) a badatelná. Má se rozšířit možnost přímé komunikace tohoto systému s elektronickými spisovými službami. Naplní se tak příslušné požadavky zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Provede se atestace shody informačního systému Archivní portál jako informačního systému veřejné správy.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Informační systém NDA bude po naplnění cílů projektu provozován na dostatečně dimenzovaném hardware. Infrastruktura bude obsahovat hardwarové i softwarové bezpečnostní prvky umožňující včasné odhalení bezpečnostních hrozeb. Uvedené umožní v NDA bezpečně ukládat digitální archiválie i digitální reprodukce tradičních archiválií (bezpečnostní i studijní). Na základě požadavku oprávněného uživatele pak bude možno relativně jednoduchým procesem k uloženým digitálním archiváliím či reprodukcím přistupovat. Výstupem projektu se stanou též nové funkcionality subsystému Archivní portál. Archivní portál se po naplnění cílů projektu stane uživatelsky komfortním místem, jež umožní oprávněnému uživateli formulovat požadavek na informace a data uložené v NDA a tyto informace a data mu poskytne a zobrazí. Zejména se jedná o možnost elektronického badatelského listu. V neposlední řadě též portál umožní automatizaci procesu skartačního řízení či žádosti o poskytnutí dokumentů. Činnost oprávněného pracovníka orgánu veřejné moci by se tak zredukovala na potvrzení požadavku, odmítnutí požadavku či jeho vzetí na vědomí.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, mezinárodní spolupráce, částečně z institucionální podpory vědy

Národní archiv uspořádal ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR ve dnech 12. – 13. března 2019 dvoudenní mezinárodní konferenci k digitální archivaci – 23. zasedání pracovní skupiny pro digitální dokumenty s názvem Archivierung der Unterlagen aus digitalen Systemen. Jednacími jazyky byla němčina a angličtina. Konference se zúčastnilo 157 osob (112 ze zahraničí). Zahraniční i domácí účastníci ocenili výběr témat a možnost diskusí v paralelních jednacích skupinách. Konference včetně společenského večera byla dobrou příležitostí pro navázání odborných kontaktů. Z konference vznikla kolektivní monografie, která je v tisku (předpoklad leden 2020). Konference měla pozitivní zahraniční ohlas (mj. časopis Der Archivar 72. ročník, sešit 02 květen 2019, <http://www.archive.nrw.de/archivar/hefte/2019/Ausgabe-2/Archivar-2-2019.pdf>; a dále v časopise Scrinium - Marta Riess: “Eine Tüte voller Wunder“ – Das jährliche Treffen des Arbeitskreises „Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen“ Prag, 12. – 1. März 2019, in: Scrinium. Zeitschrift des Verbandes Österreichischer Archivarinnen und Archivar, Band 73, 2019, str. 150 - 152).

Výzkum možností implementace formátu SIARD a využití SW SiardSuite pro ukládání databází. V roce 2019 pokračovalo testování formátu SIARD a příslušných aplikací k archivaci digitálních dat uložených v informačních systémech. Ve spolupráci s Archivem

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Republiky Slovinsko se podařilo uspořádat v Národním archivu *mezinárodní workshop o archivaci databází a možnostech jejich badatelského zpřístupnění*. Workshop byl veden v anglickém a českém jazyce a zúčastnilo se ho cca 20 osob z archivní sféry a z dalších paměťových institucí. Na přípravě se podílel ze slovinské strany Boris Domajnko a za Národní archiv Martin Rechterik.

Martin Rechterik je v úzkém kontaktu s vývojáři ze Slovinska, Švýcarska a Portugalska. Zároveň došlo k praktickému využití výsledků při akvizici u původců. *Ve spolupráci s Ministerstvem financí byl vytipován jako pilotní informační systém IS ARIS (Automatizovaný rozpočtový informační systém) s daty z let 1993–2009*, otestován a připraven k převzetí. Převzaty byly na základě předchozích jednání první exporty *databází Správy uprchlických zařízení* (Martin Šisler, Matěj Třepeš, Miroslav Kunt, Milan Vojáček). Přebírání digitální stavební dokumentace ze Správy železniční dopravní cesty, s.o. a dat Celostátního informačního systému jízdních řádů na základě jednání započatých v minulých letech nebylo zatím realizováno (Miroslav Kunt).

Pavlna Nimrichtrová a Martin Rechterik se ve dnech 6. – 7. května 2019 zúčastnili mezinárodní konference *CEF eArchiving Building Block Geopreservation Conference v Lublani*, kterou společně pořádali Archiv Republiky Slovinsko, Connecting Europe Facility (CEF) eArchiving Building Block Evropské komise včetně konsorcia E-ARK4ALL, DLM fórum a společnost Geoarh. Cílem konference bylo definovat klíčové faktory, které mají vliv na práci s geodaty, jejich vznik, životní cyklus a zejména návaznost na možnost jejich dlouhodobého uchování a využití. Setkání se účastnili zástupci z různých částí spektra komunity zabývající se prací s geodaty, tzn. původci geodat, dodavatelé softwaru a služeb, legislativci a tvůrci standardů, historici a archiváři.

Konference iPRES, která se konala v Amsterdamu ve dnech 16. – 20. září 2019, se účastnili Milan Vojáček a Zbyšek Stodůlka. Vedle prezentace aktuálních řešení v oblasti digitální archivace (např. projekty k archivaci e-mailů, emulaci, specifikaci úložišť atd.), jejichž případná implementace rozšíří schopnosti Národního archivu v těchto oblastech, se prohloubily kontakty a výměna zkušeností s dalšími pracovišti (např. kanadská Národní knihovna a archiv, britský Národní archiv a Kongresová knihovna Spojených států).

Národní archiv se v roce 2019 stal novým členem mezinárodního sdružení *DLM Forum*, a proto se jeho zástupci zúčastnili obou letošních setkání. První se konalo v Bernu ve dnech 20. – 23. května 2019. Organizováno bylo Švýcarským federálním archivem a na konferenci byl prezentován v příspěvku *National Digital Archives of the Czech Republic: Context – Practise – Tools* vývoj digitálního archivnictví v ČR. Dále zde byly navázány

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

a utuženy kontakty s kolegy zabývajícími se digitální archivací ve Švýcarsku, Skandinávii, Pobaltí a Slovinsku (Pavla Nimrichtrová, Milan Vojáček). Další setkání se uskutečnilo v Helsinkách ve dnech 14.-15. listopadu 2019 za účasti Zbyška Stodůlky s tématem *důvěryhodnosti digitálních repozitářů/digitálních archivů a představení plánu řešení a výstupů projektu EARK3 v návaznosti na program Evropské komise CEF Building Blocks eArchiving*, Národní archiv se zároveň přihlásil k účasti na nově ustavené *platformě DLM GeoForum*.

Ve dnech 19.-22. listopadu 2019 zúčastnil Martin Rehtorik v Lublani 4. mezinárodní konference o digitální archivaci a rozvoji digitálního archivu Archivu Republiky Slovinsko s názvem *Preteklost na doseg kliku/The past is just a click away*. Cílem konference bylo informovat zúčastněnou veřejnost s postupem projektu digitálního archivu e- h.si, s výzvami, kterým kolegyně a kolegové ze slovinských archivů čelí a představit příklady dobrých přístupů a řešení ze Slovinska a zahraničí, a to především kvůli zvýšení důvěry v elektronická řešení. Na závěr dopolední sekce 2. Konferenčního dne Martin Rehtorik představil autorizovanou konverzi mezi analogovou a elektronickou formou dokumentu a naopak. Pozornost byla věnována legislativnímu zakotvení tohoto nástroje a následně dobrým i špatným příkladům z praxe s tímto nástrojem u původců v péči Národního archivu. Prezentace vyvolala zajímavou diskusi, neboť tuto konverzi slovinská legislativa nezná a archiváři jsou nuceni dokumenty ukládat ve formě, kterou dokumenty vznikly. Tj. analogové jsou ukládány analogově a elektronické elektronicky.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, domácí, částečně z institucionální podpory vědy

Příprava metodických pokynů z oblasti péče o dokumenty v elektronické podobě. Výsledky jsou průběžně zveřejňovány v Informačním listu Národního archivu (Bulletin pro otázky elektronické spisové služby a dokumentů v digitální podobě), jež začalo vydávat oddělení pro elektronické archiválie v elektronické podobě. Úkolem informačního listu je překlenout legislativou nedefinovaná místa a procesy související s elektronickým úřadováním a skartačním řízením a usměrňovat, doplňovat a specifikovat technické parametry skartačního řízení v současných nástrojích digitálního archivu (včetně validátoru elektronických formátů a validátoru SIP dle platného Národního standardu pro elektronické systémy spisové služby). Informační list je před vydáním podrobován oponentnímu řízení ze strany státních oblastních archivů a Archivu hlavního města Prahy a také ze strany dodavatelů eSSI. V roce 2019 byla

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

vydána 2 čísla, která se věnovala cca 20 tématům a otázkám z oblasti elektronického skartačního řízení a spisové služby.

Metodika pro akreditaci digitálních archivů v ČR. Ministerstvo vnitra zveřejnilo v září 2019 *Metodický návod pro akreditaci digitálního archivu* na svých webových stránkách.¹ Na přípravě metodiky se podíleli také pracovníci oddělení pro elektronické archiválie Národního archivu a jedním z jejich autorů byl *Milan Vojáček*. Metodika vychází z autorizovaného českého překladu metodiky pro audit a certifikaci digitálních archivů *Erläuterungen zum Nestor Siegel für vertrauenswürdige digitale Langzeitarchive*. Cílem metodiky je poskytnout pro žadatele návod, jak připravit konkrétní podklady pro akreditaci digitálního archivu a jak při podání žádosti postupovat. Metodika se skládá z popisu problematiky akreditačního řízení, přináší odkazy na platnou právní úpravu a normy a doporučení v oblasti digitální archivace. Podrobněji vymezuje náležitosti žádosti tím, že definuje strukturu a rozsah dokládáných skutečností nutných pro akreditaci digitálního archivu. Předmětem posouzení je digitální archiv jako organizace sestávající z osob a technických systémů, která převezme odpovědnost za dlouhodobé uchovávání a dlouhodobou dostupnost informací v digitální formě, jako i za jejich poskytnutí určité cílové skupině. Z tohoto důvodu posouzení zohledňuje organizační, finanční a technické aspekty digitálního archivu. Součástí této metodiky je seznam dokumentů, jenž žadatel předkládá jako součást žádosti o akreditaci. U každého dokumentu je definováno, jaké minimální informace by měl obsahovat. Tyto informace zahrnují stávající právní požadavky podle Archivního zákona, zároveň vycházejí z mezinárodních požadavků pro audit a certifikaci digitálních repozitářů. Posouzení žádosti primárně probíhá na základě analýzy těchto dokumentů, v případě potřeby bude součástí posuzování i předvedení provozu digitálního archivu. Metodika byla prezentována Jiřím Bernasem na mezinárodní konferenci LTP 2019. Nové trendy a východiska při budování LTP archivov, Bratislava 5. listopadu 2019.

Na konferenci *IT mezi paragrafy* dne 14. března 2019 zastupovala Národní archiv Karolina Šimůnková příspěvkem *Dlouhodobá důvěryhodnost elektronických dokumentů z pohledu Národního archivu* a 24. září 2019 vystoupením *Komplexní pohled na novelizace právních předpisů v oblasti archivnictví a spisové služby*. Miroslav Kunt spolu s ministerským kolegou Pifflem prezentovali Jak vybírat eSSI a ISSD,

¹ *Metodický návod pro akreditaci digitálního archivu, Verze 1.0 ke dni 15. 8. 2019, Zpracovali: Vojáček, Dvořák, Prokopová. Viz <https://www.mvcr.cz/clanek/metodiky.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d> [ověřeno 17. 12. 2019].*

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

22. ročník mezinárodní konference *Internet ve státní správě a samosprávě v Hradci Králové* se konal ve dnech 1. - 2. dubna 2019. V bloku Spisové služby a archivace vystoupili s příspěvkem *Automatizace výběru archiválií ve skartačním řízení: co všechno ještě chybí?* (Zbyšek Stodůlka), *Zpráva o aktuálním stavu – Národní digitální archiv* (Jiří Bernas), *Typový spis a jiné nadávky* (Miroslav Kunt).

Nadále zůstává aktivní domácí pracovní fórum k problematice elektronických dokumentů a digitálních archiválií, jehož se účastní archiváři z Národního archivu, státních oblastních archivů, specializovaných archivů a archivů samosprávy. V roce 2019 zorganizoval Národní archiv dvě zasedání *Metodické platformy elektronický dokument (Moped)*: 4. – 5. června 2019 (hostitelem setkání byl Státní oblastní archiv v Zámrsku) a 12. – 13. prosince 2019 (hostitelem setkání byl Státní oblastní archiv v Praze). Účelem setkání byla výměna zkušeností a řešení aktuálních témat např. legislativní novinky, NDA, zkušenosti s výběrem z eSSI ve skartačním řízení, zkušenosti s dodavateli eSSI a jejich produkty a další aktuální problémy.

Kulatý stůl CNZ proběhl dne 14. května 2019 na téma kontrola výkonu spisové služby. Ministerstvem vnitra byly představeny výsledky analýzy informačních systémů pro správu dokumentů u vybraných organizačních složek státu na základě usnesení vlády č. 630 z 3. října 2018. Tuto akci zajišťoval Národní archiv prostřednictvím pracovníků 5. oddělení pouze organizačně.

Obdobným způsobem, organizačně, byly zajištěny dva *semináře České agentury pro standardizaci* (18. září 2019 a 15. října 2019), na kterých bylo představeno zavádění *metody projektování staveb BIM*, která je významná i z hlediska dlouhodobého ukládání projektové dokumentace a tvoří jednu z částí nové koncepce stavebního řízení. Pro digitální archiv šlo tedy o významné informace.

Každoroční, již čtrnáctá, *konference CNZ Konec elektronického dokumentu v roce 2020* proběhla v Národním archivu dne 8. listopadu 2019. Debaty se jako panelisté účastnili Karolína Šimůnková a Zbyšek Stodůlka.

V Národním archivu proběhl 22. listopadu 2019 *Kulatý stůl – novela zákona o registru smluv a podpora strojově čitelných formátů* – jednání o formátech elektronických dokumentů a strojově čitelné vrstvě v návaznosti na výstupní a archivní datové formáty. Vystoupili Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka, Karolína Šimůnková.

Dne 4. prosince se pracovníci oddělení pro elektronické dokumenty zúčastnili workshopu s názvem *Management and preservation of cultural heritage in digitized and natively digital form* pod vedením Bertrama Lyonse (bývalý archivář Kongresové knihovny

a odborník na digitální archivaci), který organizoval v rámci 20. konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2019 Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. Předmětem příspěvku byla mj. certifikace digitálních archivů, normy a pečť Nestoru.

Celoroční pozornost jsme věnovali nasazení pořádacího softwarového systému ProArchiv. Již v roce 2018 byl sestaven projektový tým pro jeho implementaci. V roce 2018 bylo též zahájeno testování Informačního systému pro zpřístupnění archivních pomůcek *Vademecum*, který nahradil dosud využívaný systém *badatelna.eu*. V roce 2019 byla dokončena implementace a dána k dispozici badatelům pro on-line přístup k archivním pomůckám i archiváliím. Máme tak všechny infrastrukturní prvky v jednotném systému dodaném jedinou firmou, bez rizika a nutnosti rozvíjet produkt v konsorciu s ostatními archivy.

Velkou výzvou pro nás byla tvorba nových webových stránek NA, již jsme se zabývali od srpna 2018. V současné době jsou nové stránky v plném nasazení a probíhá překlad některých částí do angličtiny.

Péče o fyzický stav archiválií

Zaměření

Také tato oblast je upravena zákonem o archivnictví a v politikách platí obdobné zásady jako v ostatních výzkumných oblastech – přiměřené množství grantů a rozvoj infrastruktury za pomoci institucionální podpory vědy. Podobně jako informatice se i v tomto oboru znatelně rýsuje expertní role kolektivu. Vzhledem k menší velikosti výzkumného pracoviště bude možné obnovit ve větší míře mezinárodní dimenzi až po dokončení velkých projektů. Prozatím je cíleno více na domácí scénu, včetně sdělování výsledků veřejnosti. Předchozí etapa velmi silné mezinárodní spolupráce se nesmí promarnit a pro předsednictví České republiky v Evropské unii je třeba ji opět využít. Patentem chráněné výsledky jednoho z projektů bezpečnostního výzkumu se k to nabízí.

Aktivity

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

V rámci programu NAKI II Ministerstva kultury pokračoval projekt *Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů* (DG16PO2R040). Jedná se o společný podnik více příjemců (konsorcium příjemců), v němž Národní archiv přijal roli příjemce - koordinátora (Benjamin Bartl). Příjemce na základě smlouvy se stala Vysoká škola chemicko-technologická v Praze. V roce 2019 byla hlavní pozornost věnována porovnání vlastností

vybraných fosilních vosků s vlastnostmi nového a historického včelího vosku. Z fosilních vosků byly testovány mikrokrytalický vosk Cosmoloid H80, cerezín Permulgin 3274, parafín o teplotě tání 52–54 °C a některé jejich směsi. Na základě tohoto srovnání potom byly posouzeny výhody a omezení jejich použití pro restaurování historických voskových pečeti. Chemické složení použitých materiálů bylo ověřeno a upřesněno pomocí plynové chromatografie s hmotnostní detekcí. Připravené směsi byly dále charakterizovány z hlediska termických vlastností (diferenční skenovací kalorimetrie, teplota skápnutí), mechanických vlastností (pevnosti v ohybu a tvrdosti Shore D), stability na světle a odolnosti povrchu proti inkrustaci nečistot a vzniku výkvětů. Zpracovatelské vlastnosti směsí byly posouzeny praktickými restaurátory Národního archivu, kteří se specializují na voskové pečeti. Šlo především o subjektivní hodnocení plasticity, tedy možnosti hnětení v prstech, zkoušky nanášení taveniny na povrch modelu poškozené pečeti pomocí elektricky vyhřívaných nástrojů a možnost mechanické úpravy povrchu po ztuhnutí taveniny pomocí skalpelu. Z provedeného srovnání vyplývá, že směsi uvedených fosilních vosků jsou z technologického hlediska přijatelnou alternativou k použití tradičních směsí na bázi včelího vosku. Zpracovatelské vlastnosti obou skupin materiálů se zásadně neliší, nutné je však počítat s vyšší teplotou tání směsí bohatších na mikrokrytalický vosk a s obtížností zpracování směsí s vysokým obsahem parafínu v plastickém stavu. Nejpřirozenější alternativou je použití Permulginu 3274, jehož vlastnosti jsou blízké včelímu vosku, a přitom si uchovává přednosti vosků fosilních. K těmto přednostem patří možnost úpravy mechanických vlastností v poměrně širokých mezích, vyloučení vzniku výkvětů, světlostálost a možnost odlišení doplněných částí pozorováním jejich fluorescence při vystavení ultrafialovému záření. Určitou komplikací může být usazování pigmentu v taveninách těchto směsí, což ovšem platí pro voskové směsi obecně. Tyto materiály sice nejsou z historického hlediska autentické, na druhou stranu jsou však se včelím voskem kompatibilní. Dlouhodobá stabilita těchto materiálů je v současné době testována, výsledky budou k dispozici příští rok.

Zvláštní kapitolou je výzkum vlivu konzervátorských metod, používaných při konzervaci papírových dokumentů, na stabilitu přitištěných pečeti na bázi pryskyřic. Vzorky historických pečeti a modelové pečetní směsi byly vystaveny jednak vlivu par butanolu (96 %, 48 h), tedy běžným podmínkám používaným při dezinfekci archiválií, jednak působení roztoků hydroxidu vápenatého ($c_{\text{OH}^-} = 0,02 \text{ mol/l}$, pH 12,4), který je příkladem agresivnějších odkyselovacích prostředků používaných v restaurátorské praxi. Pomocí GC-MS bylo následně analyzováno chemické složení alkoholových i alkalických extraktů, vizuálně bylo hodnoceno poleptání povrchu vzorků, případně míra jejich rozpouštění. Bylo potvrzeno, že šelak, hlavní

pryskyřičná složka většiny lakových pečetí, v průběhu stárnutí kvůli síťovacím reakcím ztrácí rozpustnost v alkoholech a alkáliích. Pečetní lak ovšem typicky obsahuje i další pryskyřice, například kalafunu, která nejenže sama rozpustnost neztrácí, ale její přídavek do směsi dobu rozpustnosti šelaku prodlužuje. Důsledkem je skutečnost, že lakové pečetě zůstávají i po 200 letech částečně rozpustné v alkoholech a mohou být významně poškozeny i při vystavení jejich parám. Kontakt alkoholů s lakovými pečetěmi je tedy při konzervaci archiválií nutné důsledně vyloučit. Co se týká odkyselení, bylo zjištěno, že kontakt s alkáliemi jako je hydroxid sodný vede k významnému poleptání povrchu, a to i po stárnutí pečetní látky. Na druhou stranu přítomnost vápenatých iontů omezuje rozpustnost pečetního laku natolik, že odkyselování v běžných prostředcích (roztoky vápenatých solí) nepředstavuje pro lakové pečetě větší riziko než jiný vodný proces.

Světelná stabilita obarveného hedvábí během stárnutí je testována v prostředí simulovaného denního světla s podílem UV záření. Vzorky hedvábí byly obarvené přírodními barvivy v kombinaci s mořidly nebo kypovými barvivy či barvivy přímými. Během stárnutí je sledován průběh změny barevnosti jednotlivých vzorků v závislosti na osvitě. Cílem experimentu je porozumět nelineárnímu průběhu barevných změn, kterým v průběhu dlouhodobého přirozeného stárnutí a vystavení působení světla podléhají barevné hedvábné závěsy pečetí.

Během řady pokusů byla testována odolnost včelího vosku a dalších látek používaných při zhotovování pečetí vůči působení plísní. Jednotlivé látky a připravené směsi (přírodní včelí vosk, mikrokrytalický vosk Cosmoloid H80, Permulgin 3274, parafin, kalafuna, šelak, červený pečetní vosk, hnědý pečetní vosk) byly nanášeny na podložní mikroskopická sklíčka ve vrstvách o tloušťce 0,2–0,5 mm, infikována spory plísní rodu *Penicillium* a inkubována v uzavřené komůrce při teplotě 21–24 °C a při relativní vzdušné vlhkosti blízké 100 %. Pod mikroskopem bylo pozorováno klíčení spor a nárůst mycelia. Ani v jednom případě nedošlo k úplné inhibici nárůstu, to znamená, že nelze říci, že by byla některá látka přirozeně zcela odolná proti působení plísní. Nejméně klíčících spor a nejhorší nárůst byl pozorován u kalafuny, šelaku a červeného pečetního vosku. Mycelium na povrchu těchto látek bylo velmi řídké, a pokud se vytvořily rozmnožovací útvary, neměly charakteristický štětičkovitý tvar. Naopak nejbujnější nárůst byl pozorován u přírodního včelího vosku a parafinu. Rozdíly mezi nejodolnějšími a nejméně odolnými látkami však nebyly příliš velké. Zásadní zvýšení odolnosti tak lze tedy očekávat pouze přidáním cíleně protiplísňových přísad, naopak významné zhoršení odolnosti způsobují přídavky proteinů a sacharidů, které jsou nezbytné pro život mikroorganismů.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Na základě rozhodnutí Odboru bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra (OBV) ze dne 19. 8. 2015 se Národní archiv stal spolupříjemcem účelové podpory, která je realizována formou dotace z výdajů státního rozpočtu určených na výzkum, experimentální vývoj a inovace. V projektu Pokročilý identifikační element pro rozpoznávání archiválií, identifikační (kód VI20162019037, trvání projektu 2016–2020), je hlavním řešitelem Vysoké učení technické v Brně. Práce jsme vykonávali spolu s partnery (Vysoké učení technické v Brně, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, Centrum organické chemie, s. r. o., Ústav chemických procesů Akademie věd České republiky). Výzkumný tým Národního archivu tvoří Benjamin Bartl, Hana Paulusová, Štěpán Urbánek. Hlavním cílem projektu je experimentální vývoj tzv. neviditelných sensorů na vybrané typy archiválií. Jedná se o archivní dokumenty, u kterých dochází k nebyvalému nárůstu případů jejich zcizování. Jde o závažný problém zasahující celý středoevropský region. Element nemůže zabránit samotnému odcizení, avšak je schopen jednoznačně, při zachycení dokumentu určit, že jde o dokument odcizený a poskytnout informaci o jeho původu. Právě tento typ informace je považován bezpečnostními experty za klíčový. Množství archivovaných, především listinných dokumentů, je obrovské. Jejich cena na černém trhu neustále roste. Zpětné zařazení i prosté prokázání, že jde o zcizený artefakt, je často hlavním problémem souvisejícího řízení při zadržení podezřelých předmětů a osob. Je třeba zdůraznit, že element je neviditelný (pouze při použití elektronového mikroskopu a znalosti přesné polohy na dokumentu), má charakter plochy o rozměru řádově mm² a tloušťce 300 až 600 nm (nanometrů!), je transparentní a jeho poloha na chráněném artefaktu je bez příslušných dalších znalostí a instrumentace neodhalitelná. Pachatel, překupník nebo nelegální majitel o jeho přítomnosti ani poloze na dokumentu tedy neví. Element se "hlásí" odezvou (selektivně modulovanou elektrickou odezvou indukovanou světelným zábleskem). Ta je unikátní a může v sobě nést například přesnou informaci o původu dokumentu, jeho příslušnosti k určitému konkrétnímu archivu, a ještě "jemněji", z jakého hlavního dokumentárního svazku zadržený artefakt například pochází. Možnost tzv. přečíst tuto informaci je opět vázána na unikátní zařízení. Mírou ochrany a obsahem vložené informace je tento element kvalitativně na vyšší úrovni než například hologramy, magnetické tečky, nanoprachové segmenty nebo čárové kódy. Projekt přispívá k vývoji účinných metod k potírání specifického druhu závažné organizované kriminality.

V rámci projektu PIERA byl navržen způsob označování archiválií založený na nanesení směsi oxidů kovů ze skupiny lanthanoidů, upkonverzního pigmentu a vhodného

pojiva na jejich povrch. Technologie a postup jsou právně chráněny (užitný vzor č. 32585, přijatý patent).

Úkolem Národního archivu bylo v roce 2019 posouzení, do jaké míry a za jakých podmínek jsou pozitivní výsledky získané v průběhu laboratorních testů přenositelné do reálných stavů. Možnost aplikace, estetické parametry a odezva bezpečnostního prvku mohou být totiž teoreticky ovlivněny řadou faktorů, jako je kvalita potiskovaného materiálu, pečlivost operátora tiskového stroje nebo homogenita tiskové formulace v průběhu tiskového procesu. Pro označení byly vybrány dvě skupiny vyřazených archivních dokumentů. První skupinu tvořil soubor 1000 dokumentů vyhotovených na strojním papíru různých rozměrů a kvality. Jednalo se o typický spisový materiál z 2. poloviny 19. století, respektive 1. pol. 20. století. Druhou skupinu tvořil výběr různých materiálů archiválií. Jednalo se o 17 typů strojního papíru, 7 druhů ručního papíru, 3 druhy průklepového papíru, fotografické RC podložky, běžné archivní obálky, spisové desky a dva vzorky pergamenu. Skupina byla doplněna také o 4 knihy různých formátů. Aplikace bezpečnostního prvku byla provedena technikou tamponového tisku, potištěná plocha měla tvar kruhu o průměru 10 mm. Po ukončení experimentu byly zaznamenány jak objektivní poznatky, jako potiskovatelnost různých povrchů, doba zasychání tiskové formulace, průměrná doba nutná k označení určitého počtu listů nebo riziko kontaminace dalších materiálů, tak i poznatky subjektivní, jako je fyzická náročnost označení většího počtu dokumentů nebo vizuální postřehnutelnost bezpečnostního prvku. Pro ověření konzistentní odezvy označených dokumentů byly vzorky po provedení fotografické dokumentace dále předány kolegům z VŠCHT Praha a VUT v Brně. Prostorové nároky pro označování archiválií metodou tamponového tisku nejsou velké. Tiskový stroj má malé rozměry (22 x 67 x 41 cm) a lze jej umístit na běžný pracovní stůl. Poněkud větší nároky na prostor má etážový sušák (až 85 x 132 x 170 cm), který je nezbytný pro dosušení většího počtu označovaných dokumentů. V místnosti je nutné zajistit možnost odtahu nebo účinného větrání.

Potiskovatelnost veškerých testovaných materiálů byla vyhovující. Při označování je třeba dbát na umístění potiskované plochy, protože použité rozpouštědlo může ve výjimečných případech aktivovat tiskové barvy a razítka a umožnit tak jejich částečný přenos na tampon, případně další označované dokumenty. Spotřeba tiskové formulace byla přibližně 50 ml na 1000 listů. Reálný výkon je přibližně 100 listů/h. Tento údaj zohledňuje i nutné přestávky pro čištění stroje a doplňování tiskové formulace. Určitý čas je třeba věnovat také evidenci a kompletaci označených listů. S listy je možné manipulovat po cca 30

s od označení, v praxi je výhodné odkládat listy ihned po označení vedle sebe do etážového sušáku a po konci práce je opět zkompletovat.

Jednou z podstatných vlastností bezpečnostního prvku má být jeho nepostřehnutelnost pouhým okem. Je možné konstatovat, že u naprosté většiny označovaných materiálů byla míra této vlastnosti shledána jako vyhovující. Prakticky ve všech případech je bezpečnostní prvek možné nalézt až po pečlivém prohlédnutí dokumentu, není patrný na první pohled.

Obsluha tiskového stroje byla hodnocena jako snadná. Přístroj by měl být fixován k pracovnímu stolu, jeho výška by s ohledem na operátory nižšího vzrůstu neměla přesáhnout 80–90 cm. Během práce je třeba průběžně kontrolovat množství tiskové formulace v zásobníku tiskového stroje. K tomuto účelu je vhodné přibližně po 15 min pořizovat zkušební tisky, například na plastovou transparentní fólii. V případě, že potištěná plocha je neúplná nebo nerovnoměrná, je třeba zásobník doplnit. Jako dobu, po kterou je možné nepřetržitě pracovat bez pocítění únavy, uvedli oba operátoři shodně 2–3 h. Při dodržování doporučeného postupu údržby stroje a tisku je riziko kontaminace dalších materiálů zanedbatelné. Vrstva nanesená na dokumenty může být pochopitelně poškozená otěrem, jak bylo však ukázáno dříve, z praktického hlediska se nejedná o významný problém.

Aplikaci bezpečnostního prvku na běžné archiválie je z technického hlediska možné považovat za zvládnutou. U dalších archiválií je použitelnost metody závislá na konkrétním rozměru a tvaru. Bezpečnostní prvek je možné tisknout na nejběžnější druhy papíru, kartonů a lepenek, stejně tak jako na další materiály, například pergamen.

Z uživatelského hlediska je možné říci, že plošná aplikace bezpečnostního prvku v archivech velikosti Národního archivu z kapacitních důvodů není možná. V úvahu přichází spíše označení vybraných cenných souborů, archiválií zapůjčovaných mimo budovu archivu, případně souborů, u kterých se předpokládá zvýšené riziko odcizení. Roli budou samozřejmě hrát i finanční náklady spojené s pořízením nebo vypůjčením tiskového stroje a tiskové formulace a čas pracovníků archivu, který je třeba označení věnovat.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

V roce 2019 probíhal výzkum opět ve všech čtyřech oblastech zájmu, uvedených ve výzkumném programu Národního archivu: preventivní ochrana archiválií, studium degradace materiálů archiválií, charakterizace materiálů určených k ochraně archiválií, vývoj konzervátorských a restaurátorských postupů.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

V roce 2012 byla zprovozněna *technologie hromadné odkyselování BCP C500 (Bückerburgský konzervační proces)* za pomoci institucionální podpory vědy. I v roce 2019 pokračovala konzervace archiválií Národního archivu hromadným odkyselováním za využití technologie Bückerburg Conservation Process díky získané institucionální podpoře. Konzervované archiválie jsou následně digitalizovány a zpřístupňovány. Pokračoval i *projekt Optimalizace procesu odkyselování pomocí prostředku Bookkeeper*. Mezi známé nevýhody technologie odkyselování Bookkeeper patří prodleva mezi její aplikací a očekávaným účinkem, tedy odkyselením archiválie. Tato prodleva může za deponitárních podmínek dosáhnout i několika let. Cílem výzkumu bylo potvrdit předpoklad, že krátkodobým vystavením archiválií s deponovaným odkyselovacím práškem působení zvýšené relativní vlhkosti by tuto dobu bylo možné zkrátit až na několik hodin. Výzkum je zaměřen na optimalizaci takového dodatečného kroku, především z hlediska doby expozice a potřebné relativní vlhkosti prostředí. Pro hodnocení průběhu odkyselení byla využita směs dvou acidobazických indikátorů, jejíž barevný přechod spadá do oblasti pH 4–7 a umožňuje tak sledovat pomocí spektrofotometrické analýzy dosažení neutrálního nebo slabě alkalického pH. Ukázalo se, že čím vyšší relativní vlhkosti je papír po aplikaci prostředku Bookkeeper vystaven, tím vyššího lze pH dosáhnout. Zvlhčovací test trval 24 h a neutrálního pH bylo dosaženo jen v případě relativní vlhkosti 70 % a více. Ideální průběh odkyselování vykazovaly modelové vzorky při relativní vlhkosti 80 %. Hodnoty pH získané po ukončení zvlhčování nebyly trvalé, v průběhu odložení vzorků došlo k poklesu pH na rovnovážnou hodnotu. Příčinou tohoto poklesu je migrace nezreagovaných kyselých složek z hmoty papíru k jeho povrchu. Po opakovaném zvlhčení modelových vzorků bylo dosaženo vyšších rovnovážných hodnot pH, což naznačuje, že při dostatečně dlouhém zvlhčování nebo dostatečném opakování zvlhčovacích cyklů by mělo být možné dosáhnout rovnovážné hodnoty pH v neutrální nebo slabě zásadité oblasti. V případě reálných materiálů došlo při zvoleném režimu zvlhčování (24 h, 80 % RV) k výraznému nárůstu pH, u podstatné části vzorků ale nebylo zvlhčení dostatečné pro dosažení neutrálního pH. Příčinou nižší účinnosti je přítomnost klíždí a dalších přísad ovlivňujících prostupnost materiálů pro účinnou složku prostředku Bookkeeper. Stanovení vhodné délky zvlhčování v závislosti na složení a struktuře papíru bude předmětem dalšího výzkumu v příštím roce.

Příčiny bobtnání o-kroužků vodících koleček odkyselovacího stroje BCP C500. Při provozu odkyselovací linky BCP C500 dochází k postupnému bobtnání o-kroužků navlečených na hřídelích zajišťujících posun odkyselovaných materiálů. Po překročení kritické hodnoty zbobtnání dochází v důsledku tření k destrukci plastových součástí stroje,

jejichž výměna je finančně značně nákladná. Z tohoto důvodu byl sledován vliv roztoků používaných při provozu odkyselovací linky na rozměrovou stálost o-kroužků. Důraz byl kladen především na ověření vlivu kyseliny octové, která se z ekonomických důvodů používá při čištění linky namísto výrobcem doporučené kyseliny citronové. Pro sledování míry bobtnání byly o-kroužky nařezány na plátky o síle 60

□m a byly st

rozměry. Takto připravené vzorky byly ponořeny do jednotlivých testovaných roztoků (odkyselovací roztok, demineralizovaná voda, kyselina octová 3,7 %, kyselina citronová 3,7 %) po dobu 7 dnů při teplotě 20 °C. Po vyjmutí vzorků z roztoků byla okamžitě stanovena změna rozměrů vzorků ve zbobtnalém stavu. Vzorky byly následně ponechány za laboratorních podmínek vysychat po dobu 14 dnů, aby bylo možno stanovit míru trvalé deformace vzorků. V případě vzorků ponořených do kyseliny octové bylo bobtnání opakováno, aby byla ověřena možnost nárůstu rozměrových deformací při její opakované aplikaci. Při sledování změny rozměrů je patrné, že vliv demineralizované vody, používaného odkyselovacího roztoku a kyseliny citronové o použité koncentraci je srovnatelný. Tyto roztoky vyvolávají pouze minimální změny rozměrů vzorků, trvalou deformaci po jejich vysušení nelze vzhledem k přesnosti použité metody měření potvrdit. V případě kyseliny octové lze naproti tomu pozorovat významnou změnu rozměrů vzorků, která ještě vzrůstá při opakované aplikaci, patrně v důsledku předchozího uvolnění polymerní sítě. Avšak ani v tomto případě však nelze jednoznačně prokázat trvalou deformaci vzorků po odpaření roztoku. Ze srovnání vlivu jednotlivých kapalin je patrné, že s největší pravděpodobností je za nadměrné bobtnání o-kroužků zodpovědné používání kyseliny octové a to již při velmi nízkých koncentracích. Dále lze předpokládat, že při cyklické aplikaci této kyseliny postupně narůstá míra bobtnání kroužků, což je příčinou, proč se nevhodnost použití kyseliny octové neprojevuje už po první aplikaci. Jako opatření bylo pro čištění stroje zavedeno používání kyseliny citronové namísto kyseliny octové. Vlastnosti o-kroužků v reálném provozu jsou nadále sledovány.

Testování účinnosti dezinfekce a čištění albuminových fotografií. Jedním z témat, jež zahrnuje tato široká oblast výzkumu, je testování možného nežádoucího vlivu dezinfekčních prostředků na albuminové fotografie, jež se od ostatních archiválií podstatně liší svým materiálovým složením. V roce 2018 probíhaly laboratorní zkoušky na modelových vzorcích před stárnutím a po umělém stárnutí. Vyhodnocení výsledků bude provedeno na základě měření změn morfologie povrchu vzorků, jejich barevnosti a tloušťky papírové podložky v následujícím roce.

Studium stárnutí vybraných polymerních materiálů. Práce navazovala na experiment provedený v minulém roce na pěných materiálech Plastazote LD45, běžně používaných v archivech a muzeích. Prvním úkolem bylo provést výzkum literatury týkající se stability polymerů z hlediska emisí těkavých organických sloučenin (VOC). Dalším úkolem bylo zahájit experiment, který by měl demonstrovat vliv emitovaného VOC na citlivý materiál. V experimentu byly vybrané pěnové plastové materiály urychleny stárnutím (zvýšená teplota a vlhkost) v komoře. Jako citlivý materiál byl použit list čistého celulózového filtračního papíru. Dalším úkolem bylo zjistit vlastnosti papíru, jako jsou optické vlastnosti (změny barevnosti), mechanické vlastnosti (pevnost v tahu, tržná délka, odolnost v přehýbání), stupeň polymerace, hodnoty pH. Studium chemických změn polymerů a papíru bylo vyhodnoceno pomocí FTIR. Uvolněné VOC byly stanoveny technikou SPME za použití skleněných vialk se silikonovým septem. Cílem experimentu bylo zjistit vliv VOC na papír v uzavřených nádobách. Výsledky budou vyhodnoceny v prvním pololetí roku 2020.

Vlastnosti a dlouhodobá stabilita vybraných disperzních lepidel (mikrobiologická část). Ve spolupráci s VŠCHT Praha byla provedena studie, zaměřená na ověření biocidního účinku přídatku prostředku Acticide MV do disperzních lepidel Dispercoll D3, Duvilax BD 20 a Lascaux Acrylkleber 498HV. Tato lepidla jsou používána v restaurátorské praxi pro kartonážní práce. Srovnány byly vzorky v dodané formě, obohacené o oxid hořečnatý a o biocid Acticide MV. Hodnocení probíhalo za použití tzv. diskové metody, hodnocen byl nárůst mikroorganismů na povrchu vzorku, případně vznik inhibiční zóny. Bylo prokázáno, že přídavek biocidu Acticide MV působí pozitivně na mikrobiologickou odolnost pouze z krátkodobého hlediska. Nejlepší mikrobiologická odolnost z dlouhodobého hlediska byla prokázána u disperze Lascaux, která již ve svém složení obsahuje biocid na bázi izothiazolinů.

Projekt *Identifikace a analýza fotografického materiálu z fondu Svaz nuceně nasazených* byl zahájen v roce 2012 ve spolupráci oddělení nestátních fondů s oddělením péče o fyzický stav archiválií, které zadává a garantuje část prací. Je podporován v rámci institucionální podpory. Cílem projektu je rozbor fondu, reflektující jeho genezi, obsahovou skladbu i analýzu použitých technik při jeho adjustaci s ohledem na budoucí restaurátorské zásahy. Dochází k postupné evidenci materiálu, analýze použitých lepidel a následné konzervaci. Odbornou garanci projektu si ponechala Zora Machková.

V roce 2019 jsme věnovali pozornost i přípravě dat k uložení do bezpečného 35 mm mikrofilmu. Technologie COM, dodaná NA v březnu 2012 představuje jednoduchý způsob jak zabezpečit reprodukce archiválií pořízené jejich digitalizací, ale i dokumenty existující pouze v elektronické podobě. Pro uložení do bezpečnostního mikrofilmu pokračovala

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

příprava dat z archivního souboru Státní soud, který je předmětem digitalizace pokračujícího bezpečnostního výzkumu. V roce 2019 bylo zhotoveno 60 svitků bezpečnostních mikrofilmů, což představuje zabezpečení cca 60 000 stran písemností. Kromě toho byly do bezpečnostního mikrofilmu uloženy mapy plánů židovských obydlí ze Sbírký map a plánů, jejichž prohlášení za památku UNESCO se připravuje. Příprava těchto dat byla poněkud složitější. Aby bylo možné v budoucnu využít tyto snímky v dostatečné kvalitě, nebylo možné uložit do jednoho pole mikrofilmu celý plán. Ten musel být rozdělen/rozřezán na logické sekce, které v budoucnu bude možné (pomocí odpovídajícího SW) zase složit v jediný celek. Dále byl v roce 2019 pořízen nový vyvolávací automat JOBO (a také modernizován stávající) pro pořizování bezpečnostních negativů listin a pečetí uložených v oddělení s nejstaršími a nejcennějšími. Tamní ateliér byl rozšířen o další velkoformátovou kameru SINAR (přesun z Chodovce) tak, aby se pracoviště nemuselo nastavovat vždy na snímkování listin nebo pečetí. Vznikla tedy dvě sdružená pracoviště, čímž se značně zvýšila efektivita práce. Pro uložení bezpečnostních reprodukcí archiválií byl upraven depozitář v Hluboké nad Vltavou a vybaven odpovídajícími regály. Přesun bezpečnostních mikrofilmů se uskuteční v roce 2020

Velká pozornost byla, jako každoročně, věnována vlastní digitalizaci archivních souborů. Na tuto činnost byla vyhrazena značná částka na práce konané mimo pracovní poměr, především z prostředků institucionální podpory vědy. V závěru roku pak byly pořízeny některé digitalizační technologie, které nám usnadní práci jak při pořizování digitálních dat, tak i při jejich dalším zpracování. Jde především o *dva monitory* pro přesnou kalibraci digitálních dat, jejich funkcionality nám usnadní následné postprodukční práce, ale také práce při přípravě publikací vydávaných Národním archivem. Pořízen byl průtahový skener, čímž se v následujícím roce zvýší efektivita digitalizace především kartotéčních lístků Sčítání obyvatel a dalších. Pro pořizování digitálních dat z kinofilmů (jichž je v NA uloženo několik milionů) byla pořízena digitální zrcadlovka s vysokým rozlišením a speciálním nástavcem.

Účast zaměstnanců v různých vědeckých a redakčních radách a komisích v domácím prostředí a v zahraničí je bohatá. Uvádíme její výčet.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Členství v odborných profesních spolcích, redakčních a vědeckých radách, komisích (abecedně)

Akviziční a metodická komise Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR – Jan Kahuda, Jiří Křest'an

Archivní konsorcium Czechoslovak Society of Arts and Sciences v New Yorku – Jiří Křest'an

Česká komise pro UNESCO; členka Sekce pro kulturu a komunikaci České komise UNESCO; expertní člen programu Paměť světa – Emilie Benešová

Česká komise pro UNESCO, pracovní skupina pro kartografické dědictví – Filip Paulus

Česko-ruská komise historiků a archivářů – David Hubený, Jiří Křest'an

Ediční rada Národního archivu – Emilie Benešová (předsedkyně), Martin Klečacký, Jakub Šlouf, Alena Pazderová, Eva Tamchynová (tajemnice)

Expertní skupina Magistrátu hl.m. Prahy k exhumaci ostatků Zdeny Mašínové – Alena Šimánková

Historická komise vzdělavatelského odboru České obce sokolské – Zora Machková

Historicko-dokumentační komise Českého svazu bojovníků za svobodu – Maria Chaloupková

Knihovná rada Národního archivu – Eva Drašarová, David Hubený, Markéta Hrdličková, Richard Mahel, Zbyšek Stodůlka, Roman Straka, Eva Uzlová

Kolegium Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky Alena Šimánková a Alena Nosková.

Komise Českého historického ústavu v Římě při AV ČR – Eva Drašarová, Alena Pazderová

Komise pro vyhledávání NKP a KP při OASSS MV – Lenka Matušíková

Komise pro výstavbu archivních budov při OASSS – Milan Čadek, Michal Ďurovič

Komise pro závěrečné bakalářské zkoušky oboru restaurování papíru Fakulta restaurování Univerzity Pardubice – Michal Ďurovič

Komise pro závěrečné magisterské zkoušky oboru restaurování papíru Fakulta restaurování Univerzity Pardubice – Michal Ďurovič

Koncepční rámec ICT resortu MV 2018+ – Milan Vojáček

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Maturitní komise Střední průmyslové školy grafické v Praze – Libuše Holakovská, Štěpán Urbánek, Blanka Hnulíková

Mezinárodní centrum pro archivní výzkum, představenstvo (ICARUS) – Jitka Křečková, Alena Pazderová

Ministerstvo kultury ČR - odborní oponenti projektů NAKI II – Eva Drašarová, Michal Ďurovič, Šárka Steinová, Filip Paulus, Milan Vojáček

Nákupní komise Archivu hl. m. Prahy – Denko Čumlivski

Nákupní komise Národního archivu – Lenka Caltová, Denko Čumlivski, Jiří Křest'an

Oborová rada Judaistiky na Husitský teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze – Zdeňka Kokošková

Oborová sekce Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost Archivního úseku Historického muzea Národního muzea v Praze – Jiří Křest'an

Odborná komise pro výzkum RK a RZ v Národním muzeu v Praze – Hana Paulusová

Pobočný spolek České informační společnosti, z. s. při Národním archivu – předsedkyně Lenka Matušíková, revizní komise – Eva Gregorovičová

Poradní okruh metodiků předarchivní péče OASSS MV ČR – Soňa Ambrožová, Jiří Bernas, Lenka Kločková, Miroslav Kunt, Zbyšek Stodůlka, Karolina Šimůnková, Milan Vojáček

Poradní rada (Advisory Council) SML – Sokol Museum & Library, Chicago – Zora Machková

Pracovní skupina Centrální správa archivních entit (CAM) – Zdenka Kokošková, Miroslav Kunt.

Pracovní skupina Digitální utajovaný dokument při Národním bezpečnostním úřadu – Miroslav Kunt

Pracovní skupina k digitálním archivům – Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka, Milan Vojáček

Pracovní skupina k NSESSS – Pavla Nimrichtrová, Miroslav Kunt, Karolina Šimůnková, Martin Rehtorík

Pracovní skupina k projektu Řízení kvality – Eva Drašarová, Zdena Jindrová, Monika Sedláková, Karolina Šimůnková

Pracovní skupina Ministerstva vnitra pro spisovou službu Ministerstva vnitra – Miroslav Kunt

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Pracovní skupina pro akreditované archivy OASSS MV – Jiří Křest'an

Pracovní skupina pro implementaci webové aplikace ProArchiv v Národním archivu a pro tvorbu interní metodiky pro popis archiválií – Zdeňka Kokošková (vedení), Petr Dörner, Miroslav Kunt, Pavel Baudisch, Emilie Benešová, František Frňka, Markéta Hrdličková, Jan Kahuda, Zora Machková, Filip Paulus, Monika Sedláková

Pracovní skupina pro implementaci pro úpravu a implementaci portálu pro zveřejňování archivních pomůcek a archiválií VadeMeCum v Národním archivu – Emilie Benešová (vedení), Pavel Baudisch, Jiří Bernas, Petr Dörner, Magda Fišerová, Jaroslav Horáček

Pracovní skupina pro kontrolní činnost archivů a přestupkové řízení – Zdena Jindrová, Karolina Šimůnková, Matěj Trepěš

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování osobních fondů OASSS MV – Lenka Kločková

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování map a plánů OASSS MV – Filip Paulus

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování spolků a společenských organizací OASSS MV (Jakub Šlouf)

Pracovní skupina pro předarchivní péči OASSS MV – Lenka Kločková

Pracovní skupina pro tvorbu slovníku archivní terminologie OASSS MV – Emilie Benešová

Pracovní skupina pro vlastnictví archiválií OASSS MV – Jiří Křest'an

Pracovní skupina OASSS MV ke zpřístupňování archiválií – Emilie Benešová (vedení)

Pracovní skupina právníků jednotlivých archivů – Zdeňka Jindrová, Karolina Šimůnková, Matěj Trepěš

Pracovní skupina pro vymezení a pořádání archivních souborů OASSS MV – Zdeňka Kokošková, Jiří Křest'an

Pracovní skupina při Ministerstvu pro místní rozvoj pro konzultace „Právní úpravy ochrany jam s ostatky politických vězňů a příslušníků odboje“ – Alena Šimánková

Pracovní skupina při Ústavu pro studium totalitních režimů pro III. odboj – Alena Šimánková

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Projektový tým projektu IS Program pro evidenci archivu, veze II (též IS Peva II) – Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka

Rada studijního programu Česko-německá areálová studia, bakalářský studijní obor; navazující magisterský studijní obor, Ústav česko-německých areálových studií a germanistiky, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita – Miroslav Šepták

Redakční kruh ediční řady Korespondence T. G. Masaryka Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jan Kahuda, Jiří Křest'an

Redakční kruh Archivní časopis – Jiří Křest'an, Miroslav Kunt

Redakční kruh sborník *Paginae Historiae* – Eva Drašarová, Emilie Benešová, Jan Kahuda, Jiří Křest'an, Lenka Matušíková, Alena Pazderová

Redakční kruh *Soudobé dějiny* – Jiří Křest'an

Redakční rada *Archivium mentis. Studi di Filologia e Letteratura umanistica* – Eva Gregorovičová

Redakční rada ediční řady EGO Nakladatelství Lidové noviny a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jiří Křest'an

Redakční rada časopisu *Historická fotografie* – Emilie Benešová (šéfredaktorka), Pavel Baudisch (tajemník)

Redakční rada *Marginalia historica* (mezinárodní) – Jiří Křest'an

Redakční rada *Masarykův sborník* – Jiří Křest'an

Redakční rada *Securitas imperii* – Jakub Šlouf

Redakční rada *Sborník archivních prací (SAP)* – Eva Drašarová, Tomáš Kalina, Lenka Matušíková

Redakční rada *Sborník ABS* – Zdeňka Kokošková

Redakční rada *Sborník Judaica Bohemiae* – Lenka Matušíková

Redakční rada *Studie a zprávy. Historický sborník pražského okolí* – Pavel Koblasa

Rozkladová komise ministra obrany k zákonu č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození – David Hubený

Sbírková komise Svazu Českých fotografů – Nad'a Slezáková

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Správní rada Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o. p. s., se sídlem Terezín – Eva Drašarová

Time Machine Organisation (TMO, vznik 2019, asociované členství Národního archivu, ambasadorky – Jitka Křečková, Kateřina Zenklová

Vědecká archivní rada – Michal Ďurovič

Vědecká rada Masarykova ústavu a Archivu akademie věd ČR – Eva Drašarová

Vědecká rada Národního archivu – Benjamin Bartl, Michal Ďurovič, Miroslav Kunt, Jiří Křest'an, Petr Mareš

Vědecká rada Ústavu pro dějiny Univerzity Karlovy – Archivu UK – Jan Kahuda

Výbor Lutherovy společnosti (společnost se zabývá vydáváním publikací, pořádáním přednášek, konferencí, kursů a dalších akcí týkajících se odkazu Martina Luthera a historie luterské reformace) – David Hušek

Výbor pobočného spolku České informační společnosti z. s. při Národním archivu – Roman Straka

EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků je uvedena v kontextu v předchozí kapitole o výzkumu a kompletně pak v přehledu v závěru této Zprávy o činnosti.

Pracovnice úseku tisku v rámci 8. oddělení zajišťují předtiskovou přípravu a tisk publikací vydávaných archivem včetně archivních pomůcek, případně předtiskovou přípravu publikací vydávaných externě. V edičním plánu na rok 2019 bylo plánováno 19 publikací, v průběhu roku přibýly dvě mimo ediční plán a tisk jedné publikace se přesunul z předchozího roku, tzn. 22 publikací celkem. V roce 2019 bylo pracovníky Národního archivu připraveno k vydání 17 publikací, z toho bylo tiskem vydáno osm a elektronicky byla publikována jedna publikace. Pět publikací je připravených k tisku. Předpokládaný termín jejich realizace je leden/únor 2020. Ostatní čtyři jsou ve fázi korektur. Realizace pěti publikací byla zrušena z důvodu neodevzdání rukopisu nebo přesunu na další roky.

Pracovníky 8. oddělení bylo vysázeno/připraveno 12 publikací, z nichž 3 byly vytištěny v archivu. Tři publikace byly vytištěny externě. Zbylé tři jsou připraveny do tisku a ve třech případech probíhají korektury. Pět publikací bylo zadáno k sazbě i tisku externě. Dvě z toho jsou hotové a tři jsou v různé fázi rozpracovanosti. Největším problémem v roce

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

2019 byly časově náročné sazby a následné korektury publikací od více autorů. Z toho důvodu zbylo málo času na samotný tisk a knihařské práce.

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

V centrále na Chodovci probíhala výuka dalšího ročníku studentů bakalářského a magisterského studia archivnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy na základě smlouvy mezi Národním archivem a Katedrou pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (předměty Spisová služba, předarchivní péče a výběr archiválií; Seminář ke zpřístupňování archiválií; Archivní provoz a technika a Archivní legislativa). Na výuce se podílejí pracovníci téměř všech oddělení. Zanedbatelná není ani spolupráce s touto katedrou na realizaci výuky archivářů v budově 1. oddělení. Učili jsme další ročníky i v nově akreditovaném oboru Veřejná správa a spisová služba téže katedry. Výuka přešla na dvouletý cyklus pro druhé a třetí ročníky bakalářského studia. Často kolegyně a kolegové individuálně přednášejí i na dalších pražských vysokých školách např. na Národohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v rámci programů garantovaných katedrou hospodářských dějin, předmět Soudobý diskurs hospodářských a politických dějin a Sociální dějiny 19. a 20. století. Další specialista přednášel v zimním semestru školního roku 2019/2020 v Ústavu světových dějin FF UK předmět Podkarpatská Rus – objekt zájmu sousedů.

Jeden z našich archivářů vyučoval moderní polské dějiny na filozofické fakultě UJEP. Tamtéž již od září 2017 se jedna kolegyně stala garantem a vyučujícím předmětu a semináře Písemné prameny pro stavební historii, pro magisterské studium studijního programu Historické vědy, oboru Kulturní historie, specializační modul Stavební historie na UJEP v Ústí nad Labem. Další kolega učil předměty Základy politologie, ČR a SRN v evropském integračním procesu, Veřejná správa v České republice, Regionální rozvoj v kontextu střední Evropy, Veřejná správa německy mluvících zemí, Politika a společnost: ČR a německy mluvící země, Demokratický rozhodovací proces na regionální úrovni na filozofické fakultě Jihočeské univerzity, v Ústavu česko-německých areálových studií a germanistiky. Kolegyně se pracovala v oborové radě Judaistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy. S uvedenými povinnostmi souvisí vedení či oponentury klauzurních prací, studentské praxe v Národním archivem a účast v komisích při obhajobách.

V uplynulém roce proběhly v 1. oddělení čtyři archivní praxe. Jedna z nich byla realizována pro studentku kombinovaného studia oboru Archivnictví a pomocných věd

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

historických na FF UK, která pod vedením prováděla revizi a inventarizaci části fondu Nová manipulace. Student gymnázia v Klánovicích vykonal archivní praxi v rozsahu 3 týdnů během letních prázdnin z vlastního zájmu. Prováděl revize a soupisy nových přírůstků do církevních fondů oddělení, konkrétně do fondu Kapucíni – provincialát a konvent, Praha a Českobratrská církev evangelická – farní sbor Smíchov a vypomáhal také v badatelně 1. oddělení. Dvě studentky vypomáhaly s přepisy listin pro projekt HOME a jedna z nich navíc pracovala také v badatelně po dobu nemoci jedné z pracovnic badatelný.

Tak jako v uplynulých letech se pracovníci Oddělení péče o fyzický stav archiválií podíleli na odborné výuce konzervátorů, restaurátorů a chemiků na Střední průmyslové a Vyšší odborné škole grafické v Praze a Vysoké škole chemicko-technologické v Praze. V souvislosti s tradiční spoluprací Národního archivu se Střední průmyslovou a Vyšší odbornou školou grafickou v Praze v oblasti vzdělávání restaurátorů archiválií probíhá příprava souhrnných výukových textů. Své dlouholeté zkušenosti do nich vkládá Ing. Paulusová. Souběžně je nadále doplňován a připravován k vydání atlas vláken papíru.

S tím souvisí i pobyt studentů na pracovišti v rámci studentských praxí a vedení praktických maturitních prací, konzultace bakalářských a diplomových prací studentů VŠCHT, Univerzity Pardubice nebo FAMU, případně konzultace a vedení závěrečných studentských prací. Byla zajištěna letní odborná praxe pro Lenku Kleinovou (Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta multimediálních komunikací, 26. – 30. srpna 2019) a stáž pro Anetu Vyškovskou (Vyšší odborná školy grafická v Praze, od září 2019).

ZAHRANIČNÍ STYKY

V plánu zahraničních pracovních cest Národního archivu pro rok 2019 bylo uvedeno celkem 40 cest (cesty na základě uzavřených mezinárodních dohod /reciproční cesty/, cesty hrazené z institucionální podpory, cesty hrazené z grantových prostředků, cesty hrazené zvacími stranami /zahraničním partnerem/ a přijetí zahraničních pracovníků). Během roku však došlo ke změnám, některé cesty byly zrušeny, přibýly mimořádné neplánované cesty.

Celkem se uskutečnilo 41 cest: 9 cest, uskutečněných na základě mezinárodních dohod (hrazené částečně z rozpočtu Národního archivu a částečně zahraničním partnerem), 14 cest hrazených z institucionální podpory, 11 cest hrazených z grantových prostředků, 7 cest hrazené z rozpočtu Národního archivu.

Tematicky se zahraniční pracovní cesty týkají několika okruhů:

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

základní a aplikovaný výzkum, účast na mezinárodních konferencích a seminářích, účast na zasedáních mezinárodních komisí, získávání zkušeností v oblasti archivnictví v zahraničních archivech, prezentace Národního archivu a českého archivnictví v zahraničí a spolupráce při akvizicích, školení v rámci mezinárodní pomoci.

Veškeré zprávy ze zahraničních pracovních cest jsou zveřejněny na <http://www.nacr.cz/H-archiv/cesty.aspx>.

Národní archiv se každoročně podílí i na přijetí zahraničních hostů. Tato přijetí jsou realizována odborem archivní správy MV ČR. Většinou se jedná o archivní studium a zájem o seznámení se s odbornou činností Národního archivu.

1.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek, Ph.D (3. odd.)**
PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)

Místo: **Německo/Mnichov**

Instituce: **Spolkový archiv Berlín**
Pruský státní archiv
odborné knihovny

Termín: **14. - 15. 2. 2019 (2 dny)**

Účel cesty: **zahájení výzkumu k nejvyšším představitelům okupační sféry**

2.

Národní archiv

Účastníci cesty: **PhDr. Jakub Šlouf, Ph.D. (6. odd.)**

Místo: **Švédsko/Stockholm**

Instituce: **rodina prof. Františka Janoucha**

Termín: **10. - 15. 3. 2019 (6 dnů)**

Účel cesty: **převoz dochovaných dokumentů z rodinného archivu**

3.

Grant CO:OP

Účastníci cesty: **Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)**
Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)
Roman Novák (11. odd.)

Místo: **Chorvatsko/Pula**
Instituce: **House of the Croatian Defenders**
Termín: **26. - 29. 3. 2019 (4 dny)**
Účel cesty: **zasedání spolku ICARUS**

4.

Projekt History of Mediaval Europe (HOME)

Účastníci cesty: **Mgr. Lucie Vojtíšková (1. odd.)**
Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)
Místo: **Francie/Paříž**
Instituce: **Institut de recherche et d´histoire des textes**
Termín: **29. - 30. 4. 2019 (2 dny)**
Účel cesty: **schůze projektu HOME**

5.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Pavlína Nimrichtrová (5. odd.)**
Místo: **Slovinsko/Lublaň**
Instituce: **archiv Slovinské republiky**
Termín: **5. - 7. 5. 2019 (2 dny)**
Účel cesty: **účast na konferenci Geopreservation**

6.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr., Ing. Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)**
Mgr. Pavlína Nimrichrová (5.odd.)
Místo: **Švýcarsko/Bern**
Instituce: **DLM Forum Annual General Meeting**
Termín: **20. - 23. 5. 2019 (4 dny)**
Účel cesty: **účast na kongresu**

7.

Reciproční

Účastníci cesty: **PhDr. Miroslav Šepták, Ph.D. (6. odd.)**
Místo: **Rakousko/Vídeň**

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Instituce: **Rakouský státní archiv**
Termín: **20. - 24. 5. 2019 (5 dnů)**
Účel cesty: **průzkum fondů k československo-rakouským vztahům**

8.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Kateřina Paulusová (9. odd.)**
Místo: **Slovensko/Martin**
Instituce: **Slovenský národní archiv**
Termín: **22. - 24. 5. 2019 (3 dny)**
Účel cesty: **účast na konferenci**

9.

Národní archiv

Účastníci cesty: **BcA. Adéla Růžičková (10. odd.)**
Místo: **Itálie/Padova**
Instituce: **univerzita**
Termín: **5. - 10. 6. 2019 (6 dnů)**
Účel cesty: **účast na kongresu International Congress of Wax Modelling**

10.

Grant NAKI II

Účastníci cesty: **Mgr. Magdaléna Čtrnáctová (10. odd.)**
Mgr. Kateřina Beranová (10. odd.)
Místo: **Slovinsko/Lublaň**
Instituce: **Faculty of Arts**
Termín: **5. - 9.6 2019 (5 dnů)**
Účel cesty: **účast na konferenci Works of art on parament and paper**

11.

Grant NAKI II

Účastníci cesty: **Ing. Benjamin Bartl (10. odd.)**
Mgr. Libuše Holakovská (10. odd.)
Místo: **Itálie/Padova**

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Instituce: **University of Padova**
Termín: **5. - 10. 6. 2019 (5 dnů)**
Účel cesty: **účast na kongresu International Congress of Wax Modelling**

12.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)**
Mgr. Lucia Holanová (3. odd.)
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Slovenský národní archiv**
Termín: **16. - 21. 6. 2019 (5 dnů)**
Účel cesty: **studium archivních pomůcek a archivních fondů**

13.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Pavel Vaško (5. odd.)**
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Ústřední archiv SAV**
Termín: **25. - 27. 6. 2019 (3 dny)**
Účel cesty: **pokračování výzkumu na téma Kontinuita a diskontinuita akademické obce**

14.

Reciproční

Účastníci cesty: **PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)**
Mgr. Monika Sedláková (3. odd.)
Místo: **Německo/Berlín**
Instituce: **Spolkový archiv Berlín**
Termín: **14. - 19. 7. 2019 (6 dnů)**
Účel cesty: **studium v rámci projektu Nacistická okupační správa**

15.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek (3. odd.)**

Mgr. Jan Kouřimský (3. odd.)

Místo: Slovensko/Bratislava
Instituce: Slovenský národní archiv
Termín: 17. - 18. 7. 2019 (2 dny)
Účel cesty: převoz výstavy

16.

Grant Česko-německé vztahy v předvečer 1. světové války

Účastníci cesty: Mgr. Mikuláš Zvánovec (12. odd.)
Místo: Rakousko/Vídeň
Instituce: Rakouský státní archiv
Termín: 14. - 19. 7. 2019 (6 dnů)
Účel cesty: pokračování v edici Promarněná šance

17.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: Mgr. Pavel Koblasa (2. odd.)
Místo: Rakousko/Vídeň
Instituce: Rakouský státní archiv
Termín: 19. - 23. 8. 2019 (5 dnů)
Účel cesty: studium fondů, týkajících se správy a popisů nemovitostí využívaných císařskou rodinou

18.

Grant Česko-německé vztahy v předvečer 1. světové války

Účastníci cesty: PhDr. Eva Drašarová, CSc. (12. odd.)
Místo: Rakousko/Vídeň
Instituce: Rakouský státní archiv
Termín: 15. - 25. 9. 2019 (11 dnů)
Účel cesty: pokračování v edici Promarněná šance

19.

Grant PIERA

Účastníci cesty: Ing. Štěpán Urbánek (10. odd.)

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Místo: **Polsko/Varšava**
Instituce: **Akademie výtvarných umění, Muzeum polských Židů**
Termín: **22. - 29. 9. 2019 (8 dnů)**
Účel cesty: **účast na XIV. kongresu IADA**

20.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Mgr. Kateřina Beranová (10. odd.)**
Místo: **Polsko/Varšava**
Instituce: **Akademie výtvarných umění, Muzeum polských Židů**
Termín: **22. - 29. 9. 2019 (8 dnů)**
Účel cesty: **účast na XIV. kongresu IADA**

21.

Grant Projekt CO:OP

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**
Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)
Roman Novák (11. odd.)
Místo: **Srbsko/Bělehrad**
Instituce: **univerzita**
Termín: **22. -25. 9. 2019 (4 dny)**
Účel cesty: **zasedání spolku ICARUS**

22.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr., Ing. Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)**
Mgr. Zbyšek Stodůlka (5. odd.)
Místo: **Nizozemí/Amsterdam**
Instituce: **Kongresové a konferenční prostory**
Termín: **15. - 19. 9. 2019 (5 dní)**
Účel cesty: **účast na mezinárodní konferenci iPRES 2019**

23.

Grant CO:OP

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)

Místo: **Německo/Drážd'any**
Instituce: **Deutsche Hygiene-Museum Dresden**
Termín: **9. - 11. 10. 2019 (2 dny)**
Účel cesty: **zasedání projektu Time Machine**

24.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)**
Místo: **Ukrajina/Užhorod/Berehovo**
Instituce: **Státní archiv Zakarpatské oblasti**
Termín: **12. - 18. 10. 2019 (7 dní)**
Účel cesty: **studium archiválií k československé správě Podkarpatské Rusi**

25.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Pavel Koblasa (2. odd.)**
Místo: **Itálie/Benátky**
Instituce: **Státní archiv v Benátkách**
Termín: **21. - 30. 10. 2019 (10 dnů)**
Účel cesty: **výzkum materiálů ve Státním archivu v Benátkách z období rakouské správy Lombardsko-benátského království**

26.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Bc. Jiří Bernas (5. odd.)**
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **univerzitní knihovna Bratislava**
Termín: **4. - 5. 11. 2019 (2 dny)**
Účel cesty: **účast na konferenci CDA 2019**

27.

Grant OBV

Účastníci cesty: **Mgr. Pavlína Nimrichtrová (5. odd.)**

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Místo: **Velká Británie/Londýn**
Instituce: **Churchill Archives Centre Cambridge**
Termín: **20. - 25. 11. 2019 (6 dnů)**
Účel cesty: **účast na projektu zpracování osobních údajů v archiváliích**
28.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek, Ph.D. (3. odd.)**
Mgr. Jan Kouřimský (3. odd.)
Mgr. David Hubený, Ph.D. (3. odd.)
Roman Novák (12. odd.)

Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Slovenský národní archiv**
Termín: **4. - 6. 11. 2019 (3 dny)**
Účel cesty: **účast na konferenci Politická korupcia na území SR a ve strednej**
Európe v 19. a 20. storočí

29.

Reciproční

Účastníci cesty: **PhDr. Alena Pazderová (1. odd.)**
Místo: **Itálie/Řím**
Instituce: **Státní archiv v Římě**
Termín: **4. 10. - 3. 11. 2019 (31 dní)**
Účel cesty: **výzkum bohemik s ohledem na edici nunciatury Cesare Speciana**
1592-1598

30.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**
Mgr. Kateřina Zenklová (1. odd.)
Místo: **Španělsko/Valencie**
Instituce: **Universidad Europea de Valencia**
Termín: **29. - 31. 10. 2019 (3 dny)**
Účel cesty: **účast na projektové schůzi HOME**

31.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Adam Zítek (4. odd.)**
Místo: **Polsko/Varšava**
Instituce: **Archiwum Akt Nowych**
Termín: **19. -22. 11. 2019 (4 dny)**
Účel cesty: **příprava dokumentů pro odborné studie a edici dokumentů**

32.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Mgr. Zora Machková (4. odd.)**
PhDr. Alena Šimánková (4. odd.)
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Slovenský národní archiv**
Termín: **11. - 14. 11. 2019 (4 dny)**
Účel cesty: **účast na mezinárodní vědecké konferenci Annus mirabilis 1989**

33.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Mgr. Blanka Hnulíková (10. odd.)**
Místo: **Polsko/Varšava**
Instituce: **Kongresové centrum**
Termín: **11. - 14. 11. 2019 (4 dny)**
Účel cesty: **účast na semináři Advanced restoration of photographic negatives**

34.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Soňa Ambrožová (5. odd.)**
Mgr. Dorota Müllerová (5. odd.)
Mgr. Jiří Jiráček (5. odd.)
Mgr. Ondřej Kopřiva (5. odd.)
Místo: **Slovensko/Bratislava**
Instituce: **Slovenský národní archiv**
Termín: **12. - 14. 11. 2019 (3 dny)**

Účel cesty: **konzultace k předarchivní péči**

35.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Mgr. Zbyšek Stodůlka (5. odd.)**

Místo: **Finsko/Helsinky**

Instituce: **Národní archiv**

Termín: **13. - 16. 11. 2019 (4 dny)**

Účel cesty: **účast na konferenci DLM Forum**

36.

Grant CO:OP/Univerzita Vídeň

Účastníci cesty: **Mgr. Jitka Křečková (1. odd.)**

Mgr. Libuše Holakovská (10. odd.)

Místo: **Rakousko/Vídeň**

Instituce: **Univerzita Vídeň**

Termín: **14. - 15. 11. 2019 (2 dny)**

Účel cesty: **účast na konferenci En route to shared Identity**

37.

Reciproční

Účastníci cesty: **Mgr. Martin Rehtorik (5. odd.)**

Místo: **Slovinsko/Lublaň**

Instituce: **Národní archiv**

Termín: **19. - 22. 11. 2019 (4 dny)**

Účel cesty: **účast na mezinárodní konferenci The past is just a click away**

38.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **PhDr. Zdeňka Kokošková (3. odd.)**

Mgr. Monika Sedláková (3. odd.)

Místo: **Německo/Berlín**

Instituce: **Bundesarchiv Berlín**

Termín: **24. -29. 11. 2019 (6 dnů)**

Účel cesty: **studijní pobyt**

39.

Grant OBV

Účastníci cesty: **Mgr. Karolína Šimůnková (5. odd.)**

Místo: **Německo/Berlín**

Instituce: **Bundesarchiv Berlín**

Termín: **25. - 27. 11. 2019 (3 dny)**

Účel cesty: **komparace zahraničních zkušeností při zpracování osobních údajů v archiváliích**

40.

Národní archiv

Účastníci cesty: **PhDr. Pavel Dufek, Ph.D. (3. odd.)**

Mgr. František Frňka (3. odd.)

Místo: **Německo/Amberg**

Instituce: **Státní archiv Amberg**

Termín: **29. 11. 2019 (1 den)**

Účel cesty: **účast na setkání při příležitosti 10ti let Česko-bavorské archivní spolupráce**

41.

Reciproční

Účastníci cesty: **PhDr. Milan Vojáček, Ph.D. (5. odd.)**

Mgr. Jan Kahuda (2. odd.)

Místo: **Rakousko/Vídeň**

Instituce: **Rakouský státní archiv**

Termín: **25. - 29. 11. 2019 (5 dnů)**

Účel cesty: **výzkum a jednání o společné konferenci v roce 2020**

IV. Stav archiválií

Předepsané přílohy a tabulka č. IV se nacházejí v závěru Zprávy o činnosti

PREVENTIVNÍ PÉČE O ARCHIVÁLIE A PRŮZKUMY JEJICH FYZICKÉHO STAVU

V uplynulém roce byla provedena příprava listin a pečeti Archivu České koruny, které zbývalo dokončit po uzavření projektu CO:OP v roce 2018 (v roce 2019 byly zdigitalizovány a popsány pečeti na listinách AČK 2327–2737). V případě potřeby byly na pečetích prováděny zásahy konzervačního charakteru.

Ve sbírce map a plánů byl proveden rozšířený průzkum plánů židovského osídlení a plánů, vztahujících se ke chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře.

Probíhal také průzkum filmového materiálu (Mezinárodní organizace novinářů, Výzkumný ústav vodohospodářský). Z hlediska klimatu se řešil i mezisklad archiválií digitalizačního pracoviště.

Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 26. listopadu a 4. prosince 2019 a hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny byla provedena 4. prosince 2019 (protokoly viz přílohy).

Vedle kontroly fyzického stavu archiválií byl sledován i stav archiválií z hlediska mikrobiologické čistoty. Kromě Národního archivu byly kontroly prováděny také pro Archiv Českého rozhlasu, Archiv bezpečnostních složek, Archiv města Brna, Archiv ministerstva zahraničních věcí, GASK, Řád Křižovníků s červenou hvězdou, Libri Prohibiti, Masarykův ústav Akademie věd, Muzeum Chotěboř, Severočeské muzeum v Liberci, Regionální muzeum v Litomyšli, Náprstkovo muzeum, Národní knihovna, Národní muzeum, Národní technické muzeum, Památník národního písemnictví, Pro-Ark, Regionální muzeum Teplice, SOA Svitavy, SOA Plzeň, SOA Třeboň, SOkA Frýden-Místek, SOkA Chomutov (Kadaň), Ústav dějin umění Akademie věd, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Vojenský ústřední archiv, Vysoké učení technické v Brně, Zemský archiv v Opavě (pobočka Olomouc). Celkem bylo provedeno 68 kontrol (601 stěrů), v případě pozitivních nálezů byla provedena identifikace mikroorganismů. Dalších 25 kontrol (150 stěrů) se týkalo pravidelných kontrol účinnosti sterilizační linky Národního archivu. V případě pozitivních nálezů byla provedena identifikace mikroorganismů.

Během roku 2019 bylo dezinfikováno 2 610 bm archiválií většinou jiných veřejných archivů.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

V roce 2019 prošlo odkyselovací linkou celkem 58 295 archiválií (60 kartonů). Z tohoto množství 5885 archiválií nebylo možné odkyselit a 7498 bylo odkyseleno alternativním způsobem (technologie Bookkeeper). Dokončili jsme hromadné odkyselování archiválií fondu Archiv Huberta Ripky za využití technologie BCP C500 (Bückerburgský konzervační proces). Započalo hromadné odkyselování archiválií fondu Československé dráhy – technická ústředna za využití technologie BCP C500 (Bückerburgský konzervační proces). Proces byl zahájen již v roce 2012 a je umožněn díky prostředkům institucionální podpory vědy. Dokumenty byly následně vyrovnány, lisovány, kompletovány a uloženy do nekyselých archivních obalů a archivních krabic. Účinnost celého procesu je pravidelně kontrolována měřením alkalické rezervy a hodnoty pH vybraných dokumentů. Archiválie jsou následně digitalizovány a zpřístupňovány.

KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

V červnu 2019 odešla jedna pracovnice restaurátorského pracoviště umístěného v budově Národního archivu Milady Horákové 133, Praha 610. oddělení na mateřskou dovolenou, polovinu roku zde prováděla konzervátorské práce pouze jedna pracovnice. Hlavním úkolem byla jako v předchozích letech konzervace a ukládání do ochranných obalů listin fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha*. Tato činnost byla zahájena již v roce 2006. V roce 2019 bylo konzervováno a restaurováno 91 listin. Probíhaly také práce na odkyselování a ukládání do speciálních krabic knih *Desek zemských větších* (odkyseleno bylo 7 knih, tj. DZV 57, 141, 583, 650, 651, 696, 697).

Pro Státní oblastní archiv v Litoměřicích byla již v roce 2018 dokončena část restaurátorských prací, které měl provést Národní archiv na tzv. Litoměřickém graduálu. Kniha nicméně zůstane uložena v prostorách budovy na třídě Milady Horákové až do dokončení konzervace kovových prvků vazby, které provádí externí restaurátorka Karina Černá. Následně se počítá s digitalizací graduálu.

Restaurátorské pracoviště na Chodovci pokračovalo v systematickém restaurování a konzervování archiválií přijatých již minulých letech nebo zahájilo práce na nově přijatých archiváliích.

Archiv České koruny:

Oprava ochranných obalů listin po fotografování pečeti 1686, 1694, 1695, 1703, 1712, 1741, 1763, 1872, 1687, 1699, 1801, 1811, 1844, 1857, 1862,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

1871, 1880, 1910, 1911, 1917, 1924, 1925, 1935, 1940, 1941, 1943, 1944, 1947, 1948 a 1959.

Desky zemské větší:

Individuální odkyselení 7 vybraných svazků 57, 141, 583, 650, 651, 696 a 697.

Archiv pražského arcibiskupství

Plány kostelů, far a škol, které byly součástí spisů Recepta, sign. D., byly ukládány v rozloženém stavu do speciálních obálek z nekyselého papíru a založeny mimo karton do mapových skříní (14 ks).

Mapy z fondu APA-H, Správa statků, inv. č. 2149, 2150, byly vyrovnány a vyčištěny pro uložení do mapové skříně.

Archiv zrušených klášterů

Restaurování a nová adjustace listiny AZK 1195, zhotovení 2 forem pečeti (příprava na výstavu).

Řád františkánů

Restaurování aktového materiálu (25 ks).

Maltézští rytíři - české velkopřevorství

Provedena konzervace a průběžně nově ukládány listiny ŘM 1576–1610, 1641–1738 (133 ks).

Řád Premonstrátů

Celkové restaurování diplomu.

Řád Augustiniánů Ročov

Celkové restaurování plánů kláštera kart. 88, inv.č. 376, 377, 378.

Úřad Desk zemských

Celkové restaurování listiny inv. č. 298.

Valdštejniana, Jičín

Restaurování 2 rytin (příprava na vystavení) inv. č. 13, 116.

Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha - listiny

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Provedeno komplexní restaurování a uložení listin inv. č. 175, 187, 189, 193–199 (celkem 10 ks).

Rodinný archiv Metternichů

Vyrovnány a nově adjustovány listiny inv. č. 290–310, 3280, 3281 (celkem 34 ks).

Rodinný archiv toskánských Habsburků

Restaurování dopisů, Leopold II. (Rossellini, Kreutzer, Napoleon, Raddi), 2 fotografií (Ludvík Salvátor), knihy, Petr Leopold kniha č. 20, 9 obalů na mapy.

Sbírka map a plánů

Restaurování map SMP C–XV–30/1, C–XVII–3/1, D–IV– 3/1, D–IV–13/2, C–XV–11/1, C–XVII–4/1, C–XVII–1/1-4, C–XVII–13/1, C–XVII–7/1, C–XVII–8/1, C–XVII– /1-2, A–XI–24, F–XI–25, A–XI–6, A–XI–14, F–X–18, F–XI–26, F–X–12, č. 1086, č. 1091, D–V–9/1, D–XI–14/1-4, D–IV–9/1-2, D–V–8/1, D–V–20/1, C–XII–11/1, plány Kutná Hora č. 10, 11, 12, F–VI–10, A–III/20/5, A–III/20/4, A–III/20/3 (celkem 39 ks).

Marie Kaplanová

Restaurování plakátu Občanského fóra.

Vladimír Menšík

Příprava portréту Jana Wericha pro Vladimíra Menšíka k digitalizaci.

Vranský Pavel

Konzervace 2 vojenských čepic

Fotografie:

Všeobecná československá výstava 1991

Restaurování 6 fotografií a negativů VČSV 1991 – OaZZ.

Fond Pluhař Josef, JUDr.

Restaurováno 28 skleněných negativů inv. č. 129–173.

Filmy, mikrofilmy

KSČ-UV:

Mikrofilmy dokumentující proces s R. Slánským - čištění plesnivých mikrofilmů, bedna č. 4 dokončena, bedna č. 5 rozpracována (hotovo 85 ks).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Restaurování 2 filmů Ústřední výbor 1945-1989, NAD 1261/4, inv. č. 193 a 194.

Fondy knihovny Národního archivu

Sbírka novin:

Restaurovány 4 ročníky novin (Prager Zeitung, Prag. Landw. Wochenblatt, Pražský deník, Landwirtschaftliche Presse)

Knihy

Restaurováno 7 knih (B- IV B 45, IV C 180/1786, NF 34/A/7, IV A 46, NF 35 C/4, NF 34/E/7, I C 2810)

Státní oblastní archiv v Praze

Restaurována 1 daguerrotypie inv. č. 538/3, NAD 293 (dokončení).

Konzervování pergamenových listin, vztahujících se k založení Univerzity Karlovy

V roce 2019 byly na základě smlouvy s Ústavem dějin a archivem Univerzity Karlovy převzaty k vypracování restaurátorského záměru listiny I/106 a I/107. Záměr byl odeslán zadavateli, v současné době probíhá oponentní řízení.

V následující tabulce je shrnut počet zrestaurovaných archiválií a počty dnů potřebných k zajištění jednotlivých činností. Tabulka nezahrnuje hromadné odkyselování archiválií a konzervaci fondu Státní soud Praha, zasažený povodněmi.

Konzervování pečeti	kusy	136
	dny	104
Kopie pečeti	kusy	11
	dny	14
Negativní formy	kusy	10
	dny	7
Rekonstrukce pečeti	kusy	61
	dny	51
Konzervování a restaurování perg. listin	kusy	180
	dny	75
Ukládání perg. listin do Melinexu/krabic	kusy	209

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

	dny	55
Restaurování a konzervování rukopisů a tisků	kusy	8
	dny	98
Odkyselování archiválií, měření pH rukopisů	kusy	7
	dny	22
Konzervování a restaurování aktového mat.	kusy	137
	dny	69
Příprava archiválií k mikrofilmování, digitalizaci	kusy	411
	dny	12
Konzervování a restaurování map a plánů	kusy	73
	dny	223
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – Pozitiv a negativ	kusy	44
	dny	62
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – mikrofilm a filmový pás	svitky/ role	266
	dny	92
Mechanické a chemické čištění pozitivů a negativů	kusy	0
	dny	0
Individuální dezinfekční práce	dny	0
Kartonážní práce	kusy	201
	dny	7
Vazba inventářů	kusy	2
	dny	1
Běžná a brožovaná vazba, převazba, makety	kusy	0
	dny	0
Příprava konzervačních prostředků	dny	14

BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ A REPROGRAFIE

Počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

Do bezpečnostních negativů se ukládal pouze jeden archivní soubor, a to *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha*. Po konzervaci bylo nasnímáno 101 listin. Negativy (672kusů) byly zároveň zaevidovány do databáze.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Bezpečnostní mikrofilmy již nepořizujeme napřímo, ale z digitalizátů. Využívá se k tomu technologie pořízená z institucionální podpory vědy. V roce 2019 byly zaevidovány nově pořízené bezpečnostní mikrofilmy archivního souboru *Státní soud Praha*. Pořízeny byly bezpečnostní mikrofilmy translokačních plánů židovských obydlí, které jsou součástí *Sbírky map a plánů* a kolegové finišují s přípravou podkladů pro prohlášení těchto archiválií za památku UNESCO.

Zabezpečeno bezpečnou kopií bylo 48 filmových pásů se záznamem politického procesu s Rudolfem Slánským - KSČ-ÚV-OaZZ.

DIGITALIZAČNÍ PRÁCE

Celkový přehled a počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

V roce 2019 probíhaly digitalizační práce v rámci pokračujících i nově plánovaných projektů. Vedle institucionálních aktivit probíhaly digitalizační práce a tvorba metadat k digitalizátům v rámci evropských projektů multistátní spolupráce. V oddělení nejstarších fondů na Milady Horákové 133 byla dokončena digitalizace pečeti fondu *Archiv České koruny*. Bylo zhotoveno 1309 snímků (AČK inv. č. 2345-2737, *listiny z let 1538-1755*), celkem bylo od roku 2015 do roku 2019 zhotoveno 6408 snímků. Digitalizační práce prováděl externí fotograf (příprava k digitalizaci pak pracovnice dvou oddělení). Spolupracovali jsme s pracovníky Mezinárodního centra pro archivní výzkum (ICARUS). Dále byla provedena nová digitalizace kulturních památek, u kterých nebyly dostatečně kvalitní studijní fotografie (KP 45, 50, 51, 52, 53, 54, 107 a 146), probíhala digitalizace 10 kopií a register potřebných pro projekt HOME (ČDK kn. 145, 148, 179, Sal, inv. č. 283–285, DNL, kn. 65–67, 72). Dále bylo zdigitalizováno 14 knih z fondu *Desky zemské větší*. Celkem bylo v roce 2019 nafotografováno 31 717 snímků (368,5 GB).

Na Chodovci bylo digitálním přepisem vytvořeno 1 001 991 digitalizátů (včetně audiovizuálních a zvukových archiválií) v celkovém datovém objemu 110 765,526 GB. Část digitálních přepisů zvukových a filmových archiválií byla uskutečněna prostřednictvím placené i neplacené externí spolupráce. Interní digitální přepis kinematografických archiválií provádíme na přístrojích Panasonic NV-FJ 632 a Pinnacle 710-USB (se softwarem Pinnacle Studio Plus 15), připojených k PC sestavě. Zvukové archiválie přepisujeme pomocí přístrojové sestavy Sony (TA-FE 370, TC-WE 475, MXD-D 4, DTC-ZA 5 ES), připojené k PC sestavě, za využití softwaru Sound Forge Pro 10, Audacity 2.0.5 a Wavosaur 1.3.0.0. Pracoviště systematické digitalizace byla v roce 2019 rozšířena o další přístrojové vybavení. Pro digitalizaci archiválií v písemné podobě jsme pořídili nový průtahový skener Kodak

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Alaris i4250, dále dva fotoaparáty Nikon D850, vyvolávací poloautomat JOBBO Lift, stáložará a záblesková světla a nástavec pro snímání kinofilmů fotoaparátem.

V roce 2019 byla zahájena digitalizace úředních knih z fondu *Zemská porodnice a nalezinec, Praha*. Knihy byly připravovány k digitalizaci v předcházejících letech. Pod dozorem nemateřského oddělení se připravovala digitalizace a kontrola digitalizátů u fondu Rodinný archiv Metternichů – Acta Clementina.

Od druhého čtvrtletí roku 2016 pobíhá digitalizace pobytových karet z fondu *Policejní ředitelství, Praha – evidence obyvatelstva*. V současné době je hotovo již 1051 kartotéčních krabic, přičemž letos se podařilo zdigitalizovat dalších 225 krabic. V minulém roce skončilo odkyselování fondu *Archiv Huberta Ripky*. Digitalizace probíhá pomaleji, čeká na ni ještě 45 kartonů, které by měly být digitalizovány během roku 2020. V závěru je ještě prováděna na oddělení kontrola kvality kopií. Odkyseleného materiálu díky chemickým procesům přibylo, takže bude bohužel třeba následně upravit ukládací jednotky v relativně novém inventáři.

Po čtyřech letech byla ukončena digitalizace sčítacích operátů ze *sčítání obyvatelstva RČS v roce 1930 (pro území Podkarpatské Rusi)*. V rámci oddělení probíhá ještě kontrola digitalizátů. Archy ve špatném fyzickém stavu často užívané pro úřední účely tak budou od nynějška využívány v elektronické podobě. Na podzim 2019 bylo započato s digitalizací fondu *Londýnský archiv – sbírka dokumentů*, zatím bylo předáno prvních 10 kartonů.

Nadále probíhala náročná příprava a předávání spisových celků *Státního soudu* pro digitalizaci (členění spisů podle věcného schématu). Dokončila se digitalizace souboru fondů *Šváb* (fondu KSC – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb-Synková), fondu KSC – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (Šváb) a fondu KSC – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – oddělení – oddělení evidenční (dodatky). digitalizáty se již používají pro badatelské potřeby. V průběhu roku byla prováděna kontrola digitalizátů fondu *KSC - Ústřední výbor 1945-1989, Praha - politické byro 1954-1962*, která byla koncem roku ukončena. V roce 2019 byla dále započata digitalizace dílčího fondu *KSC - Ústřední výbor 1945-1989, Praha – generální sekretariát*, která je před dokončením.

V prosinci roku 2019 byla v rámci projektu rozsáhlé *digitalizace souborů ruské a ukrajinské emigrace v meziválečném Československu*, úkolem určeným Odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, dokončena kontrola digitalizátů fondu *Ukrajinské muzeum v Praze*. U fondu *Komité pro umožnění studia ruským a ukrajinským studentům (KRUS)* jsou v současné době skeny připojovány k záznamům v databázi.

INFORMATIKA

Řada činností v oblasti informačních technologií vychází z potřeb běžného fungování archivu, a proto se z velké části jedná o rutinní práce technické podpory, údržby a oprav. Úsek IT oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů je (jako do jisté míry servisní pracoviště) v permanentním časovém tlaku. Vedle servisu musí řešit řadu dlouhodobých koncepčních záležitostí (dlouhodobé uchovávání a zpřístupňování elektronických dokumentů, tvorbu a zveřejňování elektronických archivních pomůcek atd.). Činnost úseku IT lze rozdělit do dvou základních oblastí: správa IT Národního archivu a pokračující realizace projektu Národní digitální archiv (NDA).

Od 1. listopadu 2014 je spuštěn provoz NDA. Národní archiv tím naplnil základní legislativní požadavky, tj. především umožňuje provedení skartačního řízení z eSSI, realizaci přejímky elektronických dokumentů vybraných za archiválie a jejich bezpečné uložení v digitálním archivu. Archiv také poskytne na požádání příslušného archivu uložené archiválie pro potřeby orgánů činných v trestním řízení, orgánů veřejné správy a původce. Činnost týmu NDA se v roce 2019 soustředila stejně jako v předchozím roce na dva hlavní okruhy činností: zajištění provozu stávajících systémů a projekt Národní digitální archiv II.

Zajištění provozu stávajících systémů se soustředilo zejména na zajištění provozu archivního portálu a rozvoj a dokumentaci validátoru SIP. Činnost v rámci projektu NDA II se sestávala zejména ze spolupráce s dodavatelem v rámci veřejných zakázek na vývoj nových modulů IS Archivní portál a IS NDA a na instalaci hardware.

Od spuštění NDA (od roku 2015) bylo prostřednictvím Národního archivního portálu archiváři posouzeno *1.083.486 SIP* a do NDA bylo uloženo *14.933 AIP o celkové velikosti 127 GB*. Vedle těchto AIP spravuje NDA *180 TB digitálních a digitalizovaných archiválií uložených na diskových polích*. V roce 2019 bylo do evidence zapsáno celkem 21 přírůstků, které obsahovaly digitální archiválie o celkové velikosti *137 682 MB* (podrobně viz příloha). Vedle 28 původců Národního archivu využilo portál dalších 177 původců spadající do kompetence ostatních archivů, jež služeb NDA využívají. Jednalo se o krajské úřady (Středočeský, Pardubice, Vysočina, Ústecký, Moravskoslezský, Liberecký, Olomoucký, Jihočeský), městské úřady a magistráty (87 úřadů), organizace územně samosprávných celků (městská policie, Správa a údržba silnic, Sportovní a rekreační areál), krajská hygienická stanice, Český metrologický institut, hasiči (Karlovy Vary, Plzeň, Liberec, Pardubice, Jižní Čechy), Regionální rada regionu soudržnosti (Jihozápad a Severovýchod), školy

(ZŠ praktická a speciální Černovice, Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra, SOŠ a VOŠ požární ochrany Frýdek Místek), univerzity (1. LF Univerzity Karlovy), zdravotní pojišťovny (Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví, VZP) a nemocnice – (Fakultní nemocnice Hradec Králové).

V. Prostorová situace archivu, provozní a ekonomické záležitosti

Národní archiv má příslušnost hospodařit s majetkem státu ve třech objektech a je nucen řešit kromě vlastní prostorové situace i dislokaci odboru archivní správy a spisové služby MV, centrály Státního oblastního archivu v Praze. Archiv bezpečnostních složek nerefletoval na budoucí dislokaci archiválií v plánované dostavbě depotního bloku IV v tzv. archivním areálu Chodovec, přesto je třeba s ní přesto počítat.

Budova na třídě Milady Horákové 133 je využívána oddělením fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí a současně odborem archivní správy a spisové služby MV. Prostorové rezervy v objektu postaveném ve třicátých letech minulého století již nejsou žádné. Důvěra církevních institucí v Národní archiv, projevující se přáním přemístit své archivy právě do této budovy, se prozatím nemusela řešit přemístěním zbývajících osobních fondů do chodoveckého depozitáře. Průběžně po celý rok byla věnována péče technickému zabezpečení budovy, v jejímž rámci se uskutečnily technické kontroly firem TEZAO, PRO-ARK a Clima-chlazení (gestor Iva Čadková) a kontroly v rámci PO a BOZP (Iva Čadková, Petr Mareš). V oddělení proběhla inventura mobiliáře ve spolupráci s hospodářským oddělením. V roce 2019 pokračovala revitalizace mapového depozitáře, během let 2018 a 2019 bylo vyměněno celkem 74 mapových skříní. Koncem roku 2019 začala být do kanceláří 1. oddělení zaváděna klimatizace, práce budou dokončeny začátkem roku 2020.

Dne 28. května 2019 proběhlo v přednáškovém sále budovy 1. oddělení 5. zasedání krizového štábu, jehož první části, během které se projednávalo zabezpečení budovy MH z hlediska požární prevence, se zúčastnili pplk. Vít Pernica (GŘ HZS, pracoviště Pražský hrad), plk. Jiří Hošek z odboru prevence GŘ HZS a plk. Ing. Květoslava Skalská, ředitelka odboru prevence GŘ HZS ČR. Bylo konstatováno, že zabezpečení budovy je dle platných předpisů, avšak z hlediska ochrany archiválií by bylo vhodné stávající požární zabezpečení modernizovat. Jako nejlepší opatření se jeví systém hypoxické ventilace, což je požárně bezpečnostní zařízení, které permanentním udržováním snížené koncentrace kyslíku v chráněném prostoru přímo zabraňuje samotnému vzniku požáru. Tento preventivní systém

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

by byl vhodný zavést v obou trezorech, ve kterých jsou uchovávány národní a archivní kulturní památky. Během roku byly osloveny dvě firmy, které se požárním zabezpečením zabývají a obě firmy vypracovaly nabídky prací. Jednání o tom, jakým způsobem budou trezory a depozitáře v budově MH protipožárně chráněny, budou pokračovat i v následujícím roce. Dne 17. prosince 2019 proběhlo 6. zasedání krizového štábu Národního archivu, na kterém bylo konstatováno, že by bylo vhodné zadat studii požárních rizik (stavu elektrorozvodů, EPS) v depozitářích budovy v Dejvicích

Lokalita v jižních Čechách byla vybrána pro umístění záložního pracoviště digitálního archivu. Pro významnější uložení archiválií je však tento prostor příliš malý. Rekonstrukce byla zahájena v prosinci roku 2013 a dokončena 18. června 2014. Prostor byl užíván technologiemi digitálního archivu od konce března 2015. Jde o cca třetinu krytu. Ministr nařídil v roce 2015 rekonstruovat trafostanici a upravit zbývající část pro uložení bezpečnostních snímků. První část úkolu byla na sklonku roku 2015 splněna. Na druhou byly nejprve přislíbeny a posléze nepotvrzeny finance. Postupně jsem „našetřili“ zdroje z jiných realizovaných investic a začali se připravovat na pokračování rekonstrukce. V jarních měsících trpěly nerekonstruované prostory nadměrnou vlhkostí, která kondenzuje i v části určené pro digitální archiv. Životnost technologií a dat by tím ohrožena. Po průniku vody z letní průtrže mračen v roce 2016 v netěsnícím prostoru okolo výdechů vzduchotechniky nám byla nařizována oprava a pokračování rekonstrukce. Za tím účelem byl na konci roku 2016 vypůjčen prostor sousedící s objektem od soukromých majitelů, v květnu roku 2017 bylo písemně rozhodnuto ředitelem odboru archivní správy a spisové služby o umístění bezpečnostních mikrofilmů státních archivů v prostoru po plánované rekonstrukci, po třech marných pokusech se vysoutěžili dodavatelé projektů oprav a rekonstrukce a do konce listopadu roku 2017 byly projekty předány. Po kontrole zadávací dokumentace pro soutěž na dodavatele realizace v úseku náměstka ministra vnitra pro oblast archivnictví byla vypsána veřejná zakázka. V poslední chvíli, po vysoutěžení dodavatele, rozhodl pan náměstek, že jde o přílišný náklad a dlouho trvající akci. Navzdory tomu jsme v rekordním čase nechali přepracovat projekt pouze pro doplnění měření a regulace, vnitřní sanace v podzemí, doplnění izolací u nadzemní budovy, uzpůsobení jedné kobky pro bezpečnostní mikrofilmy Národního archivu. Druhá etapa rekonstrukce probíhala v roce 2018 a byla dokončena v roce 2019. Konektivita objektu byla vysoutěžena. Národní digitální archiv byl opět zastěhován. Ke stěhování bezpečnostních mikrofilmů již z důvodu nepříznivých klimatických podmínek pro převoz nedošlo. Realizuje se na jaře roku 2020. Rezerva se bude upravovat po mobilizaci zdrojů v letech 2020 – 2021. Knihovnu Všeodborového archivu již nelze umístit

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

v depozitářích na Chodovci. Jde o 3 km knih z 19. – 21. stol., které se odstěhují do jižních Čech.

Areál Chodovec je využíván Národním archivem a Státním oblastním archivem v Praze. Depotní část tvoří třináctipodlažní budova ve třech stavebních depotních blocích (dále DB) se 182 sály (dle kolaudace 137 obhospodařuje NA, 45 SOA v Praze). Depoty jsou vybaveny regály (pevné nebo s pojezdem) či speciálním vybavením (knihovny, mapové depozitáře, depozitáře listin, „foto-, fono- a kinodokumentů“, nosiče elektronických archiválií). Volná kapacita sálů Národního archivu se za rok 2019 opět zmenšila o necelý 1 km. Máme trvalý zájem na výstavbě depotního bloku IV v Praze na Chodovci, který bude sloužit Národnímu archivem a Státnímu oblastnímu archivem. Požadavky byly uplatněny do střednědobých plánů financování státních archivů. Další stavba na Chodovci v předpokládané hodnotě 75 mil. Kč bez DPH byla však připravována pouze v podzemí pro hlavní úložiště digitálního archivu. Příprava výstavby centrálního digitálního úložiště byla i z důvodu hospodárnosti koncipována tak, aby na ni kdykoliv mohla navázat nadzemní podlaží jakéhokoliv určení. Tato naděje ovšem skončila s předčasným ukončením financování projektu Národní digitální archiv ze strukturálních fondů Evropské unie, a to ve fázi otevření obálek s nabídkami uchazečů. Nové možnosti se otevřely s nástupem nového vrcholového vedení, jež bylo nakloněno komplexní dostavbě. Připravili jsme v roce 2017 tedy s nositelkou autorských práv na vnější ztvárnění stavby, p. architektkou Knappovou, posouzení realizovatelnosti pro vedení ministerstva a vládu. Byly odevzdány v únoru 2017 vedení odboru archivní správy a spisové služby a počátkem března příslušnému náměstkovi. Mezidobí jsme věnovali konzultacím a získávání stanovisek dotčených orgánů. Po téměř dvouleté odmlce následovalo bouřlivé odmítnutí stavby pouhého depozitáře za vysokou cenu, následované možností nového předložení podkladů, jež zahrnou výsledky roční expertní práce. K odevzdání náměstkovi MV a řediteli odboru archivní správy a spisové služby MV došlo 14. ledna 2018. Kvalita podkladů se projevila zařazením výstavby do Koncepce rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035. V jejím vyhodnocení v rámci plnění vládního usnesení je konstatováno zařazení do Národního investičního plánu, realizace v letech 2020 – 2025 a tvorba objemové studie v roce 2020. Zdroje pro rok 2020 však žádné přiděleny nebyly.

Pro zvýšení úložné kapacity centrály bylo počátkem roku 2016 přeměněno určení depozitářů v podzemním podlaží. Pouze 4 zůstaly pro kontaminované archiválie před dezinfekcí, zbylých deset se přeměnilo na čistý prostor s cca 15 km pro oba archivy. V roce

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

2017 využil deponitář pro vestavbu velkých pojízdných regálů Státní oblastní archiv v Praze, v roce 2018 ho následoval Národní archiv.

HOSPODAŘENÍ SE SVĚŘENÝMI PROSTŘEDKY

Národní archiv je ze zákona č. 320/2002 Sb., podle čl. 6 § 18, odst. 1 zřízen jako samostatná organizační složka státu přímo řízená MV ČR. Přidělené rozpočtové prostředky byly použity na nákup energií, materiálu, služeb a zajištění oprav a údržby ve spravovaných objektech. V oblasti nákupu materiálu se pokračovalo ve vybavování a obnově jednotlivých pracovišť výpočetní technikou (včetně software), kupoval se archivní obalový materiál, chemikálie a spotřební laboratorní materiál pro restaurátory a konzervátory, uskutečnil se nákup fotomateriálu včetně obalového materiálu pro oddělení péče o fyzický stav archiválií. Zabezpečen byl nákup knih a konečně i tisk publikací.

V oblasti výdajů programového financování byly realizovány následující akce:

Klimatizace 2. NP a 3.NP AA Chodovec

Klimatizace M. Horáková - jih – dokončení 01/2020

Závora parkoviště AA

Regálová sestava na bezpečnostní mikrofilmy

Rekonstrukce objektu KIII – 2. etapa - dokončení v 03/2019.

V rámci vlastní činnosti archivu byly získány finanční prostředky do příjmové části státního rozpočtu ve výši 632tis. Kč. Jednalo se o prodej publikací, zhotovování kopií archiválií a vypracování rešerší.

Z větších akcí byly financovány opravy na třech objektech:

Archivní areál Chodovec

Oprava výtahů V5 a V6 v DB AA („duplex“)

Výměna vadných odpojovačů 22kV v trafostanici AA

Oprava střechy PTO

Oprava střechy strojovna výtahu DB

Výměna řízení čerpadel splašků PTO a poruchové signalizace

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Oprava podlahových krytin

Výměna boilerů v DB

Úprava MaR – napojení na objekt KIII

Výměna parních generátorů na sterilizaci

Oprava rozvodů teplé vody v PTO

Oprava rozvodů etoxenu

Oprava MaR v DB

Oprava přístupového systému

Oprava/výměna rolovacích vrat

Milady Horákové 133

Čištění a konzervace vstupního schodiště

Náhrada motoru VZT 1

Výměna parního vyvíječe u VZT 1

Objekt jižní Čechy

Výměna proudových transformátorů – požadavek E.On

Mimorozpočtové zdroje

Rozpis jednotlivých částek přijatých v roce 2019 s uvedením poskytovatele a účelu, na který byly přijaty:

Dne 27. 5. 2019 byla na bankovní účet přijata částka 3 168,87 EUR (81 268,84 Kč).
Poskytovatelem je HCC-Inform. und Dokumentation.

Účel - projekt CO:OP.

V roce 2019 čerpáno 81 268,84 Kč.

Zůstatek k 31. 12. 2019 je roven 0,- Kč.

Dne 2. 12. 2019 byla na bankovní účet přijata částka 5 000,- USD (111 235,86 Kč).
Poskytovatelem je William Goldstein, právník vykonávající závěť po Františku Klátilovi.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Účel – uspořádání fondu Františka Klátily.

V roce 2019 čerpáno 0,- Kč.

Zůstatek k 31. 12. 2019 je roven 111 235,86 Kč.

Rozpis nespotřebovaných finančních prostředků z minulých let s uvedením poskytovatele a účelu, na který byly poskytnuty:

- 100 000,- Kč – Antonín Švehla

Původní účel – nákup historicky cenných materiálů soustřeďujících se na dějiny zemědělství v Československé republice od vzniku Československé republiky až do roku 1945. Dne 26. 9. 2019 byl dodatkem k darovací smlouvě ze dne 5. 8. 2015 změněn účel použití daru na „Dárce přenechává dar obdarovanému za účelem úhrady nákladů vynaložených 6. oddělením obdarovaného pro účel restaurování archiválií, tj. historicky cenných materiálů, včetně pohřebních stuh ministerského předsedy Antonína Švehly, které dárce již daroval obdarovanému.“.

Zůstatek k 31. 12. 2019 je roven 100 000,- Kč.

Věda a výzkum

Tematická podpora:

Z oblasti osobních výdajů na základě dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce byla hrazena projektová činnost řešitelů, technického a podpůrného personálu. Nákup materiálu byl z oblasti ICT. Důvodem nízkého čerpání bylo, že finanční prostředky na tento projekt byly převedeny až v posledním čtvrtletí 2019. Projekt pokračuje i v následujících letech, budou tedy využity po zapojení NNV na řešení projektu v roce 2020. Nedočerpané prostředky ve výši 217 032,22 Kč byly převedeny do NNV.

1. Projekt *Česko-německé vztahy v předvečer I. světové války. Edice dokumentů ze smířovacích jednání v Čechách v letech 1913 a 1914*

Poskytovatel účelové podpory: Grantová agentury ČR.

Výše podpory na rok 2019: 1 209 000,- Kč, NNV 2018: 20 253,89 Kč

Čerpání v roce 2019: 1 208 500,14 Kč, čerpání NNV 2018: 15 987,00 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, překladů edice a článků, nákupu materiálu (zahraniční literatury) a zahraničních cest. Nedočerpané prostředky ve výši 4 766,75 Kč byly převedeny do NNV.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

2. Projekt *Vývoj metod konzervování pečetí a jejich textilních závěsů*.

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo kultury ČR.

Výše podpory na rok 2019: 760 000,- Kč, NNV 2018: 76 086,19Kč

Čerpání v roce 2019: 659 014,09 Kč, čerpání NNV 2018: 67 272,87 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu chemického materiálu (nákup vosků, pigmentů a spotřebního laboratorního vybavení - demineralizační patrona, vialky, kádinky) a tuzemských a zahraničních cest (XVII. seminář restaurátorů a historiků v Jihlavě, Konference konzervátorů a restaurátorů v Rožnově pod Radhoštěm a Ceroplastická konference v Padově).

Nedočerpané prostředky ve výši 109 799,23 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání u OPPP jsou především objektivní překážky v práci jedné členky řešitelského týmu (ošetřování dlouhodobě vážně nemocného člena rodiny).

K nedočerpaní došlo kvůli zrušení plánované návštěvy Národního archivu v Londýně (nepodařilo se nalézt termín, který by vyhovoval oběma stranám) a přesunutí workshopu „Preserving wax models: A scientific approach” ve

Florencii organizátory na rok 2020.

3. Projekt *Pokročilý identifikační element pro rozpoznání archiválií*.

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo vnitra ČR.

Výše podpory na rok 2019: 287 377,- Kč, NNV 2018: 184 542,55 Kč

Čerpání v roce 2019: 188 461,85 Kč, čerpání NNV 2018: 86 651,71 Kč

Z prostředků na cestovné bylo čerpáno 24 871,04 Kč. Jednalo se o účast na pracovních schůzkách řešitelů projektu a odborné zahraniční konferenci: Rybitví, VUT Brno, konference IADA, Varšava. Z prostředků NNV 2018 byla kryta i většina konferenčních poplatků (konference IADA, XVII. seminář restaurátorů a historiků, Jihlava), celkem 22 667,67 Kč.

Z prostředků na služby bylo čerpáno 19 360 Kč na provedení povinného auditu projektu.

Nedočerpané prostředky ve výši 197 805,99 Kč byly převedeny do NNV.

Institucionální podpora

Poskytovatel podpory: Ministerstvo vnitra ČR.

Výše podpory na rok 2019: 8 084 536,- Kč, NNV 2018: 1 518 154,47Kč

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Čerpání v roce 2019: 6 972 434,62 Kč, čerpání NNV 2018: 1 505 890,02 Kč

Čerpání účelové podpory bylo v oblasti mzdových prostředků na podporu jednotlivých projektů (DPP), zahraniční cesty pro realizaci výzkumu a výměnu vědeckých informací, nákupu materiálu (nákup knih a publikací), nákupu spotřebního materiálu a služeb pro zakoupené technologie. Byly nakoupeny přístroje pro restaurátory a digitalizační pracoviště. Nedočerpané prostředky ve výši 1 124 365,83 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nedočerpání finančních prostředků na DPP bylo způsobeno především poruchami technických zařízení, nebo SW výpadky, jejichž oprava/náprava trvala delší dobu. Vzhledem k tomu, že většina finančních prostředků je směřována na externisty – brigádníky, kteří pracují během letních prázdnin, nemohl být tento výpadek sanován v poprázdninovém období.

Poskytovatel podpory: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Projekt History of Medieval Europe (HOME)

Výše podpory na rok 2019: 1 100 000,- Kč, NNV 2018: 947 507,94Kč

Čerpání v roce 2019: 160 964,22 Kč, čerpání NNV 2018: 896 791,87 Kč

Nedočerpané prostředky ve výši 989 751,85 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání bylo, že finanční prostředky na začátek projektu byly převedeny až posledním čtvrtletí 2018. Projekt pokračuje i v následujících letech, budou tedy využity po zapojení NNV na řešení projektu v období než bude převeden RO od poskytovatele limit na 2020.

Projekt je zaměřen na automatické rozpoznávání a indexování textů naskenovaných dokumentů středověkých kanceláří v rámci eHumanities. Pracovníci Národního archivu připravují korpus listin v německém, latinském a českém jazyce, na nichž je automatické rozpoznávání zkoušeno. Následně by mělo být automatické rozpoznávání textů aplikováno na portál projektu Monasterium. Během roku 2019 se uskutečnily dvě pracovní schůze partnerů projektu v Paříži a ve Valencii.

V následujících tabulkách jsou uvedeny všechny rozpočtové zdroje Národního archivu v roce 2019:

Běžné výdaje

Kapitálové výdaje

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Mzdy a související výdaje

Institucionální podpora vědy a výzkumu (MV)

Institucionální podpora vědy a výzkumu (MŠMTV - HOME)

Grant Grantová agentura ČR

Grant PIERA (Ministerstvo vnitra ČR)

Grant NAKI II (Ministerstvo kultury ČR)

Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích (Ministerstvo vnitra)

Národní digitální archiv II SR NNV – 19,137%

Národní digitální archiv II EU NNV – 80,863%

Národní digitální archiv II SR R2 – 19,137%

Běžné výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
504110	autorské honoráře	154 811	154 811
504200	odměny za programy	244 317	244 317
513	NÁKUP MATERIÁLU	4 096 866	4 093 373
513200	ochranné pomůcky	44 051	44 051
513300	léky a zdravotnický materiál	14 746	14 746
513600	knihy, učební pomůcky a tisk	217 190	212 697
513700	drobný hmotný majetek	1 361 914	1 361 914
513706	<i>spojovací materiál</i>	9 075	9 075
513707	<i>chemický materiál</i>	29 177	29 177
513720	<i>foto-krimi technika</i>	3 390	3 390
513718	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	257 979	257 979
513713	<i>proviantní materiál</i>	9 490	9 490
513721	<i>výpočetní technika</i>	1 052 803	1 052 803
513900	nákup materiálu	2 458 965	2 458 965
513906	<i>spojovací materiál</i>	14 981	14 981
513907	<i>chemický materiál</i>	30 956	30 956
513908	<i>automobilní materiál</i>	30 862	30 862
513912	<i>výstrojní materiál</i>	1 434 345	1 434 345
513913	<i>proviantní materiál</i>	23 938	23 938

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

513918	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	223 678	223 678
513920	<i>foto-krimi technika</i>	63 349	63 349
513921	<i>výpočetní technika</i>	362 870	362 870
513925	<i>technické plyny</i>	271 530	271 530
513990	<i>spotřební mat. j. n.</i>	2 456	2 456
514200	<i>kurzové rozdíly</i>	9 402	9 402
515	NÁKUP VODY, PALIV A ENERGIE	9 971 377	9 971 377
515100	voda	682 599	682 599
515300	plyn	2 304 358	2 304 358
515400	elektrická energie	6 902 594	6 902 594
515629	pohonné hmoty	81 826	81 826
516	NÁKUP SLUŽEB	16 724 673	16 724 673
516100	služby pošt	115 296	115 296
516220	<i>provozní výdaje</i>	686 525	686 525
516320	<i>zákonné pojištění provozu motor. vozidel</i>	65 073	65 073
516390	<i>peněžní služby j.n.</i>	3 816	3 816
516410	<i>nájemné za objekty</i>	140 163	140 163
516429	<i>ostatní nájemné j.n.</i>	56 289	56 289
516600	konzultační sl.	12 527	12 527
516700	služby školení a vzdělávání	90 049	90 049
516890	<i>ostatní služby</i>	1 005 978	1 005 978
516908	<i>nákup služeb pro automobilní materiál</i>	7 629	7 629
516912	<i>nákup služeb pro výstrojní materiál</i>	139 857	139 857
516920	<i>nákup služeb pro foto-krimi techniku</i>	15 125	15 125
516921	<i>nákup služeb pro výpočetní techniku</i>	511 795	511 795
516930	<i>revize zařízení</i>	1 575 142	1 575 142
516970	<i>poplatky TV, Ro</i>	31 320	31 320
516984	<i>odpady, úklid a čištění</i>	6 127 547	6 127 547

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

516987	<i>inzerce</i>	38 306	38 306
516990	<i>ostatní nákup služeb j.n.</i>	6 102 236	6 102 236
517	OSTATNÍ NÁKUPY	15 020 819	15 019 816
517100	opravy a udržování (dodavatelsky prováděné)	13 768 569	13 767 566
517104	<i>ženijního materiálu</i>	7 130	7 130
517107	<i>chemického materiálu</i>	13 255	13 255
517108	<i>pozemních dopravních prostředků</i>	36 307	36 307
517112	<i>výstrojního materiálu</i>	60 558	60 558
517113	<i>proviantní materiál</i>	3 930	3 930
517118	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	94 131	94 131
517120	<i>foto-krimi techniky</i>	79 992	79 992
517121	<i>výpočetní techniky</i>	4 602	4 602
517180	<i>opravy a údržba objektů</i>	13 468 664	13 467 777
517200	programové vybavení	624 592	624 592
517310	<i>tuzemské cesty</i>	180 321	180 321
517320	<i>zahraniční cesty</i>	186 327	186 327
542400	náhrady mzdy v nemoci	293 802	293 802
517500	pohoštění	15 132	15 132
517600	konference	112 686	112 686
517990	ostatní nákupy	17 992	17 992
517700	nákup archiválií	115 200	115 200
519100	zaplacené sankce	30 250	30 250
519290	ostatní náhrady	24 145	24 145
554200	členské příspěvky mez.	22 035	22 035
590990	niv výdaje j. n.	5 580	5 580
536240	dálniční známky	6 514	6 514
Běžné výdaje celkem		46 597 032	46 590 693

2. Kapitálové výdaje

Rozpočtová položka	R2	Čerpání v Kč
--------------------	----	--------------

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

612110	budovy a stavby	5 476 636	2 733 921
612150	související výdaje	130 000	9 075
612218	stavebně ubytovací	750 000	750 000
Kapitálové výdaje celkem		6 356 636	3 492 996

3. Mzdy a související výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501100	Platy OZ	24 481 337	24 477 872
501111	tarify		18 788 956
501112	za vedení		41 728
501115	osobní příplatek		1 795 536
501137	náhrady		2 625 547
501191	odměny		1 156 108
501192	jubilea		70 000
501300	Platy SZ	37 184 196	37 162 793
501311	tarify		27 439 511
501312	za vedení		665 542
501315	osobní příplatek		3 591 190
501338	náhrady		4 098 030
501391	odměny		1 318 520
501393	jubilea		50 000
502140	práce podle dohod	1 497 384	1 492 961
503100	povinné pojistné na sociální zabezpečení	15 372 210	15 362 881
503200	povinné pojistné na zdravotní pojištění	5 556 553	5 556 282
534200	FKSP	1 233 311	1 232 918
Mzdové a související výdaje celkem		85 324 991	85 285 707

Institucionální podpora vědy a výzkumu – MV

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	1 896 000	1 563 758
513600	nákup knih a publikací	250 000	228 385

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

513706	spojovací mat.	33 998	33 998
513718	stavebně ubytovací materiál	1 140 682	908 936
513720	foto a kriminalistická technika	136 320	136 315
513907	chemický a laboratorní materiál	274 977	115 461
513918	stavebně ubytovací materiál	7 300	7 300
513920	foto a kriminalistická technika	97 723	97 723
516890	ostatní služby	205 020	196 020
516920	foto a kriminalistická technika	241 460	241 460
516921	služby výpočetní technika	128 291	128 291
516987	tisk publikací	380 000	274 753
516990	nákup služeb j. n.	1 252 765	1 100 718
517320	zahraniční cesty	200 000	134 470
612206	spojovací	72 990	72 990
612207	chemické stroje	579 953	579 953
612218	stavebně ubytovací	413 841	378 688
612220	foto a kriminalistická technika	201 950	201 950
612510	výp. tech.	571 265	571 265
Celkem IP		8 084 536	6 972 435

5. Institucionální podpora vědy a výzkumu - History of Medieval Europe (HOME) – MŠMT

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	778 400	100 800
503100	pojistné SOC	189 600	25 027
503200	pojistné ZDR	68 256	9 071
517320	zahraniční cesty	63 744	26 066
	celkem	1 100 000	4

6. Grant Grantová agentura ČR

Rozpočtová položka	R2	Čerpání v Kč
--------------------	----	--------------

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

502140	práce podle dohod	354 000	353 992
503100	pojistné SOC	72 000	71 588
503200	pojistné ZDR	26 000	25 920
513600	knihy a tisk	7 425	7 425
513912	výstrojní mat.	2 993	2 993
516990	nákup služeb j. n.	30 000	30 000
517310	tuzemské cesty	2 082	2 082
517320	zahraniční cesty	52 500	52 500
Celkem		547 000	529 808

7. PIERA (OBV MV)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	158 377	147 959
513907	chemický mat.	46 844	36 688
513920	foto a kriminalistická technika	3 156	3 156
516907	nákup služeb chemický mat.	40 000	0
517310	tuzemské cesty	30 000	0
517600	konference	10 000	659
celkem		288 377	188 462

8. Grant NAKI II (Ministerstvo kultury ČR)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	506 000	463 250
503100	pojistné SOC	124 000	113 780
503200	pojistné ZDR	45 000	41 298
513907	chemický mat.	11000	11000
516987	tisk publikací	9 000	3 967
517310	tuzemské cesty	1 612	1 612
517320	zahraniční cesty	63 388	24 207
celkem		760 000	659 014

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

9. Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích (OBV MV)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	246 000	212 850
503100	pojistné SOC	21 000	20 832
503200	pojistné ZDR	7560	7 560
513600	knihy a tisk	10 000	10 000
513706	spojovací mat.	28 193	28 193
513720	foto a kriminalistická technika	4990	4 990
513721	výpočetní technika	119817	84 332
501906	spojovací mat.	890	890
513912	výstrojní mat.	5 789	5 789
513920	foto a kriminalistická technika	359	359
513921	výpočetní technika	30 962	16 448
515400	elektrická energie	63 000	63 000
515623	Palivové karty PHM	17 000	0
516220	provozní výdaje	9 000	0
516890	ostatní služby	41 000	0
516990	nákup služeb j. n.	5 000	0
517200	programové vybavení	42 000	0
517320	zahraniční cesty	41 440	21 725
	celkem	694 000	476 968

10. Národní digitální archiv II SR NNV – 19,137%

Rozpočtová položka		NNV	Čerpání v Kč
513912	výstrojní mat.	695	0
516890	ostatní služby	229 538,56	0
516987	tisk	142	0
517200	programové vybavení	47 332,78	0
611100	programové vybavení	1 725 396,12	577 504,93
612510	výpočetní technika	1 199 255,68	0
690990	ostatní inv. výdaje	191 984,97	6 946,74

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

	celkem	3 394 345,11	584 451,67
--	---------------	---------------------	-------------------

11. Národní digitální archiv II EU NNV – 80,863%

Rozpočtová položka		NNV	Čerpání v Kč
513912	výstrojní mat.	2 935	0
516890	ostatní služby	969 910,44	0
516987	tisk		0
517200	programové vybavení	2 231,25	0
611100	programové vybavení	5 809 741,85	2 440 235,07
612510	výpočetní technika	4 779 148,01	0
690990	ostatní inv. výdaje	105 578,28	29 353,26
	celkem	11 670 143,83	2 469 588,33

12. Národní digitální archiv II SR – 19,137%

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
516890	ostatní služby	242 364	0
	celkem	242 364	0

**POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU
K INFORMACÍM**

V režimu zákona č. 106/1999 Sb. byly v roce 2019 podány 4 žádosti, ve skutečnosti se však jednalo o žádosti o kopie archiválií v režimu archivního zákona. Skutečná podání v režimu zákona o informacích nebyla žádná. Nebylo vyřizováno žádné odvolání ani stížnost ve smyslu citovaného zákona.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

TABULKY ARCHIVNÍ

Tabulka II/1, 2

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem			počet	počet	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10	
100000010 - Národní archiv	N:	1238	60546,19 4431876	46,20 100,00	1239	60551,57 4431876	46,20 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1467
	Z:	650	70505,64 0	53,80 0,00	651	70509,38 0	53,80 0,00	nepoškozeno:	1533	speciální: 89
	I:	602	62808,34 0	47,93 0,00	603	62812,08 0	47,93 0,00	poškozeno:	500	referenční: 2
	Σ:	2091	131051,83 4431876			131060,95 4431876		nezjištěno:	61	
								Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1558
								poškozeno [ks]:		241260
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0,00 0,00	3	8,10 0	100,00 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 0
	Z:	0	0 0	0,00 0,00	0	0,00 0	0,00 0,00	nepoškozeno:	3	speciální: 0
	I:	0	0 0	0,00 0,00	0	0,00 0	0,00 0,00	poškozeno:	0	referenční: 0
	Σ:	0	0 0			8,10 0		nezjištěno:	0	
								Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 0
								poškozeno [ks]:		0
<i>Díleč souhrm oblasti 0:</i>	N:	1238	60546,19 4431876	46,20 100,00	1242	60559,67 4431876	46,20 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1467
	Z:	650	70505,64 0	53,80 0,00	651	70509,38 0	53,80 0,00	nepoškozeno:	1536	speciální: 89
	I:	602	62808,34 0	47,93 0,00	603	62812,08 0	47,93 0,00	poškozeno:	500	referenční: 2
	Σ:	2091	131051,83 4431876		2097	131069,05 4431876		nezjištěno:	61	
								Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1558
								poškozeno [ks]:		241260

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Archiv	2	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem					počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10		
Souhrn	N:	1238	60546,19 4431876	46,20 100,00	1242	60559,67 4431876	46,20 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1467
	Z:	650	70505,64 0	53,80 0,00	651	70509,38 0	53,80 0,00	nepoškozeno:	1536	speciální: 89
	I:	602	62808,34 0	47,93 0,00	603	62812,08 0	47,92 0,00	poškozeno:	500	referenční: 2
	Σ:	2091	131051,83 4431876		2097	131069,05 4431876		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1558
							poškozeno [ks]:	241260		

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (=N:+Z:)

- ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statutem 1, 2 nebo 3
- **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
- MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti evidenčních jednotek v digitální podobě

Čísleník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	1205	59658,48 4381160	1	19,95 0	32	867,76 50715	1	5,38 0
	Z:	623	66579,10 0	2	19,80 0	25	3906,74 0	1	3,74 0
	I:	579	58904,90 0	2	19,80 0	21	3883,64 0	1	3,74 0
	Σ:	2023	126237,58 4381160	4	39,75 0	64	4774,50 50715	3	9,12 0
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	3	8,10 0
	Z:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	0	0,00 0
	I:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	0	0,00 0
	Σ:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	3	8,10 0
<i>Dílčí souhrn oblasti 0:</i>	N:	1205	59658,48 4381160	1	19,95 0	32	867,76 50715	4	13,48 0
	Z:	623	66579,10 0	2	19,80 0	25	3906,74 0	1	3,74 0
	I:	579	58904,90 0	2	19,80 0	21	3883,64 0	1	3,74 0
	Σ:	2023	126237,58 4381160	4	39,75 0	64	4774,50 50715	6	17,22 0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Archiv	2	Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**	
Souhrn	N:	1205	59658,48 4381160	1	19,95 0	32	867,76 50715	4	13,48 0
	Z:	623	66579,10 0	2	19,80 0	25	3906,74 0	1	3,74 0
	I:	579	58904,90 0	2	19,80 0	21	3883,64 0	1	3,74 0
	Σ:	2023	126237,58 4381160	4	39,75 0	64	4774,50 50715	6	17,22 0

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * **N:** [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
- Z:** [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
- I:** [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
- Σ:** [počet] ... celkový počet archivních souborů (=N:+Z:)
- ** **N:** [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z:** [bm] ... zpracovaná metráž
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I:** [bm] ... inventarizovaná metráž
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ:** [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Tabulka III/1 – Národní archiv

Statistika č. 3: Výběr archiválií, delimitace archiválií, úbytky a celkové vnější změny

08.01.2020

Archiv		Přírůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených				
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	715,21 138152	9569	12,13 0	105	3,14 0	35	724,20 138152	9639
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,43 0	7	-0,43 0	-7
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,43 0	7	-0,43 0	-7
	Σ:	715,21 138152	9569 0	12,13 0	105 8	3,57 0	42 0	723,77 138152	9632 8
<i>Dílčí souhm oblasti 0:</i>	N:	715,21 138152	9569	12,13 0	105	3,14 0	35	724,20 138152	9639
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,43 0	7	-0,43 0	-7
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,43 0	7	-0,43 0	-7
	Σ:	715,21 138152	9569 0	12,13 0	105 8	3,57 0	42 0	723,77 138152	9632 8

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Archiv	2	Přírůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených				
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhm	N:	715,21 138152	9569	12,13 0	105	3,14 0	35	724,20 138152	9639
	Z:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,43 0	7	-0,43 0	-7
	I:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,43 0	7	-0,43 0	-7
	Σ:	715,21 138152	9569 0	12,13 0	105 8	3,57 0	42 0	723,77 138152	9632 8

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [bm] ... nezpracovaná metráž změn
[MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž změn
[MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž změn
[MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z)
[MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- ** N: [ks] ... počet nezpracovaných hlavních evidenčních jednotek
- Z: [ks] ... počet zpracovaných hlavních evidenčních jednotek
- I: [ks] ... počet inventarizovaných hlavních evidenčních jednotek
- Σ: [ks] ... celkový počet hlavních evidenčních jednotek(=N:+Z.)
[ks] ... počet poškozených hlavních evidenčních jednotek

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Tabulka III/2 – Protokoly o výběru archiválií – Národní archiv

A – Ve skartačním řízení

Původce	Počet Sp.	Navrženo [bm]	Vybráno [bm]
Agentura pro podporu podnikání a investic – CzechInvest	1	9	1,2
Bytová správa Ministerstva vnitra	2	63	0
Centrum služeb pro silniční dopravu	1	28	0
CzechTrade – Česká agentura na podporu obchodu	2	44,87	2,5
Česká akademie zemědělských věd	1	1,5	0,01
Česká geologická služba	1	21	0,2
Česká obchodní inspekce	1	20	2,8
Česká správa sociálního zabezpečení	2	603,65	0,82
Český hydrometeorologický ústav	1	11	1
Český inspektorát lázní	2	21	14
Český statistický úřad	3	73,1	7,1
Český telekomunikační úřad	3	114,53	6,1
Drážní inspekce	2	3,5	1,1
Dům zahraniční spolupráce	1	83	15
Endokrinologický ústav	1	9	0
Fakultní nemocnice Motol	1	1561	3,8
Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou	1	220	0
Fond dalšího vzdělávání	1	0,82	0,01
Garanční systém finančního trhu	1	46	0,01
Generální finanční ředitelství	1	60	0
Generální inspekce bezpečnostních sborů	3	9,75	0,05
Generální ředitelství cel	1	2,4	0
Institut klinické a experimentální medicíny	2	253,36	0
Institut pro kriminologii a sociální prevenci	1	13	2
Kancelář finančního arbitra	1	4,2	0,7
Ministerstvo dopravy ČR	4	71,6	23,5
Ministerstvo kultury ČR	1	0,04	0,02
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	2	162,12	6,5
Ministerstvo průmyslu a	4	118,28	10

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

obchodu ČR			
Ministerstvo spravedlnosti ČR	5	59	9,75
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	4	149,9	17,3
Ministerstvo vnitra ČR	4	27,9	2,2
Ministerstvo zdravotnictví ČR	4	93,6	17,3
Ministerstvo zemědělství ČR	2	117,25	0,6
Ministerstvo životního prostředí ČR	1	1,8	0,1
Muzeum policie ČR	1	0,31	0,13
Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů	1	31,2	2
Národní divadlo	2	37,5	0,5
Národní památkový ústav	2	44,5	1,59
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského	1	3,8	0,9
Nejvyšší kontrolní úřad	2	0,2	0
Nejvyšší správní soud	1	13,5	3
Nemocnice na Bulovce	1	322,3	0,57
Nemocnice s poliklinikou v Praze 5 - Na Homolce	2	411,38	0,05
OLYMP Centrum sportu Ministerstva vnitra	1	1,2	0,14
Památník Lidice	1	8,1	1,5
Pedagogické centrum pro polské národnostní školství	1	15	1,1
Psychiatrická nemocnice Bohnice	1	85	0
Puncovní úřad	1	16,2	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Revmatologický ústav	1	170	0,14
Ředitelství silnic a dálnic ČR	11	269,7	6,3
Správa jeskyní ČR	1	12,5	0,7
Správa základních registrů	1	0,3	0,2
Správa železniční dopravní cesty, s.o.	1	62	12
Správa železniční geodézie Olomouc (SŽDC, s.o.)	1	1	0
Správa železniční geodézie Praha (SŽDC, s.o.)	1	15	1
Státní fond rozvoje bydlení	1	17,8	0,5
Státní fond životního prostředí	1	75	7
Státní plavební správa	1	6	1,6
Státní pozemkový úřad	4	277,1	78,4
Státní úřad inspekce práce	1	19	1,5
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	4	32,9	9,8
Státní ústav pro kontrolu léčiv	1	76	0
Státní veterinární správa	1	10,1	0,2
Státní zemědělský intervenční fond	1	350	6
SŽDC, s.o. Stavební správa Praha	1	18	10
SŽDC, s.o., Hasičská záchranná služba	1	55,6	1
Technická inspekce České republiky	1	48,34	0,3
Technická ústředna dopravní cesty (SŽDC, s.o.)	1	13	0,7
Technický a zkušební ústav telekomunikací a pošt – TESTCOM	1	50	40
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	1	0,1	0
Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví	1	27	6

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	1	0,2	0
Úřad průmyslového vlastnictví	1	90	0,44
Úřad vlády ČR	2	2,8	0,4
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů	2	14,18	0,2
Ústav pro péči o matku a dítě	1	110	0,16
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský	1	130	3
Vězeňská služba České republiky	37	995,29	18,74
Všeobecná fakultní nemocnice	5	797	0,57
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví	1	16,2	0,1
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka	1	5	1
Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra	1	8,37	0,04
Zdravotnické zařízení MV	1	0,31	0,01
Celkem	179	8844,15	366,15

B – Mimo skartační řízení

Původce	Počet SP.	Navrženo	Původce
Správa železniční geodézie Praha (SŽDC, s.o.)	1	25	25
Commersi Anton, Ing.	1	0,11	0,11
Český telekomunikační úřad	1	0,55	0,05
Ministerstvo dopravy ČR	1	0	0
Ředitelství silnic a dálnic ČR	1	1	1
Národní technická knihovna	1	0,05	0,05
Ministerstvo vnitra	2	1	1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

ČR			
Národní archiv	1	0,02	0
Endokrinologický ústav	1	3	0,08
Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR	1	0	0
Celkem	11	30,73	27,29

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Tabulka III/4 – Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Počet kart.	Uspoř bm za rok	Inv. bm za rok def.	Inv. bm za rok přibližně	Katalog. evidenč. jednotek	Počet katalog. záznamů	Rejstřík. evidenč. jednotek
Archiv českých stavů – Reversy k zemi						300	
Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát	38	4,7		4,7			
Českobratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov	5	2	2				
České místodržitelství všeobecné, sign.27	83	10,4	10,4	156		2251	83
Zemský pomologický ústav Praha Troja	154	2,8					
Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha	112	14		14			
Matriky židovských náboženských obcí v českých krajích					8	4723	
Nová manipulace	177	22		22			
Premonstráti – klášter Strahov, Praha, velkostatek Velká Chyška	18	2		2			

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Sbírka listin přejatých z Vojenského historického ústavu		0,5	0,5		100 listin		
Sb. typářů (reinv., dodatky)					231 i.č.		
Soupis pečeti AČK						1102	
Ústřední archiv Československé církvě evangelické (část Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku	40	5		5			
Valdštejniana (reinv.)	28	3		3			
Katalog nobilitačních spisů fondu České dvorské kanceláře	10	1					
Úřad říšského protektora	10			1,2			
Prezidium ministerstva vnitra	118			15			
Okupační vězeňské spisy	53			7			
Ministerstvo zemědělství, Praha, 1935- 1950 (A-Z)	108			13,4			
Ministerstvo spravedlnosti, Praha – personální spisy	10			1,2			
Policejní ředitelství Praha	46			4,1			

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

–evidence obyvatelstva (DA)							
Úřad říšského protektora – Pověřenec pro nadace	5		0,8				
Ministerstvo školství, Praha, sign. 30	24			3			
Policejní ředitelství Praha – prezidium, 1921-1930	388			48,5			
Čechofracht, a. s., Praha (1)	3	0,33					
Československá akademie zemědělská - federální, Praha (1,5)	3	0,36					
Československá námořní plavba, a. s., Praha (1)	7	0,84					
Československé závody sklářské (4)	310		38,7				0
DAREX, organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	20	0,22					
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Antonín Novotný – zahraniční (4)	23		33				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Antonín Novotný – tajné (4)	79		11				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – generální sekretariát (digitalizace)	310	37,2					
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Miloš Jakeš (4)	33		4,1				

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

KSČ - Ústřední výbor 1945-1989, Praha - politické byro 1954-1962 (digitalizace)	400		48				
KSČ - Ústřední výbor 1945-1989, Praha - nezpracováno (mikrofilmy) (1)	448 kotoučů						
Lesprojekt - ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem) (1)	6	0,72					
Ministerstvo dopravy I - výstřižkový archiv, Praha (3, 4, 5)	13		7				
Ministerstvo financí II, Praha (4)	8	1					155
Ministerstvo zdravotnictví ČSR, Praha (1)	11	1,32					
Ministerstvo zemědělství II - 9. odbor-konfiskace, Praha (1)	10 kartoték	10					
Ministerstvo školství a kultury, Praha - Ústřední likvidační správa (1)	15	1,8					
Ministerstvo vnitra ČSR/ČR, Praha - CSÚ (1)	120	15					
Ministerstvo vnitra II, Praha (6)							12 755
Ministerstvo zemědělství II - 9. odbor, Praha (1, 5)	5	4,8					
Ministerstvo zemědělství II - JZD, Praha (1, 5)	7	0,9					

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Národní sčítání lidu 1950, Praha (5)	83	12					
Polytechna, organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	3	0,36					
Rozhodčí soud při Čs. obchodní komoře, organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	8	0,88					
Správa Sboru nápravné výchovy, Praha (6)						2 190	
Státní plánovací komise, Praha (3)	232	46					
Státní soud Praha (3)	49	5,88					
Státní úřad plánovací I (4)	236		31,5				
Státní úřad plánovací II (4)	60	7,2					
TUZEX, organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	11	1,32					
Ústav vědeckých lékařských informací, Praha (1)	3	0,36					
Provazníková Marie (3, 4)	14	0,24	0,24				
Sudetoněmecká strana – dodatky II (3, 4) <i>pozn. 40 % delimitace do fondu NSDAP</i>	24 (14)	0,25	2,5		80	80	80
Tigríd Pavel (3)	194	0,24	0,24				
Špiritová Alexandra, mgr. (3, 4)	252	2,8	2,8		252	268	252
Czernin Ottokar (3, 4)	2	0,25	0,25		2	162	2

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Název archivního souboru (NAD)	Uspořádáno bm	Inventarizováno bm za rok 2019	Zkatalogizováno evidenčních jednotek	Počet katalogizačních záznamů	Rejstřikováno evidenčních jednotek
Fotografické archiválie					
Centrotex, organizace zahraničního obchodu kinematografické filmy a fotografie, Praha (NAD 1127/1)	4,34 (2,80 PIS)	0,25	187 (821 ks)	187 MS Excel	0
Sbírka pozitivů (NAD 1315)	8,2	0,2	88 (182 ks)	88 Janus	88
Balkanpress (NAD 1318)	18,27	0	1 503	1 503 Janus	0
Druhá světová válka (NAD 1323)	4,18	0,07	179	185 Janus	178
Sbírka Klement Gottwald (NAD 1327)	9,77	0,5	247	247 Janus	247
Henlein Konrád (NAD 1328)	1,77	0,11	51	51 Janus	0
Kriegel František, MUDr. – fotografie (NAD 1432/1)	2,8	0,9	2 004 (8 025 ks)	2 004 MS Word	0
Slovenské listy – redakce – fotografie, Praha (NAD 2151/1)	0,5	0,5	15 (845 ks)	15 MS Word	0
Celkem	---	2,53	4 274 (11 853 ks)	4 280	513
Filmové archiválie					
Federální úřad pro tisk a informace – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 320/1)	43,55	9,6	99	99 MS Word	0
Kusý Jaroslav – obrazové a zvukové	0,2	0,02	1	1 MS Word	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

záznamy (NAD 321/1)					
Sviták Ivan, prof. JUDr . RSDr., CSc. – obrazové a zvukové záznamy (NAD 1102/1)	1,6	0,26	13	13 MS Word	0
Strojimport, organizace zahraničního obchodu – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 1120/1)	0,47	0,16	5	5 MS Word	0
Ministerstvo zemědělství II – fotografie, Praha (NAD 1085/61)	53	0,48	6	6 MS Word	0
Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické film, Praha (NAD 1127/1)	4,34 (2,8 PIS)	0,95	46	46 MS Word	0
Výzkumný ústav spojů – kinematografické filmy, Praha (NAD 1168/1)	42,4	8	200	200 MS Word	0
KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 1261/4)	18,2	3,84	96	96 MS Word	0
Ministerstvo vnitra ČR – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 1285/1)	8,08	0,28	10	10 MS Word	0
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka –	42,4	8	200	200 MS Word	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

kinematografické filmy, Praha (NAD 1609/1)					
Ministerstvo životního prostředí ČR – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 158/1)	1,5	0,08	3	3 MS Word	0
Slánský Rudolf – obrazové záznamy (NAD 1882/1)	0,06	0,06	2	2 MS Word	0
Mezinárodní organizace novinářů, Kodaň, Praha (NAD 2122)	4,06	0,68	17	17 MS Word	0
Celkem	---	32,41	698	698	0
Zvukové archiválie					
Dům slovenské kultury – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 366/1)	0,45	0	26	50 ProArchiv	0
Úřad předsednictva vlády ČSSR/ČSFR – zvukové záznamy, Praha (NAD 865/1)	1,1	0	6	19 MS Word	0
Celkem	---	0	32	69	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Tabulka č. III/ 5 – Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle §38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
1663 Chodovec	753 Chodovec	5509 Chodovec	---	26 373 Chodovec	4 Chodovec	---	---
482 Milady Horákové	28 Milady Horákové	2144 Milady Horákové	---	6725 Milady Horákové	45 Milady Horákové	---	---
Celkem 2145	Celkem 781	Celkem 7653	---	Celkem 33 098	Celkem 49	2 135	931

Zpráva o kvalitě mikroklimatu v depotních sálech Národního archivu v roce 2019

Předkládáme Vám zprávu o mikroklimatu depotních sálů budovy Archivního areálu, Praha 4 – Chodovec a budovy 1. oddělení NA, M. Horákové 133, Praha 6 v roce 2019.

Archivní areál NA/SOA Praha, Praha 4 - Chodovec

Přes mimořádně náročné klimatické podmínky loňského léta pracovalo centrální chlazení depotních bloků spolehlivě a bez poruch. Díky tomu se dařilo po celou sledovanou dobu udržovat požadované parametry mikroklimatu v depotních blocích. Ojedinele došlo v některých sálech k překročení požadovaných parametrů relativní vlhkosti o 1-5 %. Tato odchylka byla pouze krátkodobá a nikdy netrvala déle než 24 hodin.

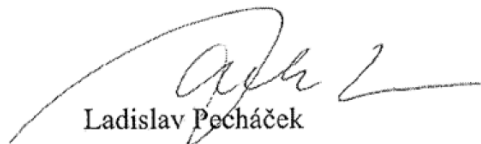
Lze tedy konstatovat, že v průběhu roku 2019 se dařilo udržet v depotních sálech Archivního areálu NA/SOA Praha požadované parametry teploty i relativní vlhkosti s výjimkou vybraných sálů DB III, kde od 29.7. probíhal pod vedením pracovníků 10. oddělení NA test stability klimatických poměrů.

Budova M. Horákové 133

Zdroje chladné vody pro Nový i Starý trezor a depozitáře mají 100% zálohu a proto i v případě poruchy zařízení nedošlo ke snížení množství ani teploty chladné vody pro technologii VZT. Parametry mikroklimatu v depotních sálech, obou trezorech i v laboratoři konzervace archiválií byly díky tomu po celý rok 2019 udržovány v požadované toleranci teploty a relativní vlhkosti.

V Praze 31. ledna 2020

Za PRO-ARK

Ladislav Pecháček

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

ZPRÁVA O PROVĚRCE FYZICKÉHO STAVU ARCHIVNÍCH KULTURNÍCH PAMÁTEK A NÁRODNÍCH KULTURNÍCH PAMÁTEK ULOŽENÝCH V NÁRODNÍM ARCHIVU ZA ROK 2019

č.j. NA 4188/05-2019

Prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek a národních kulturních památek uložených v Národním archivu byla provedena podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v platném znění, vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění vyhlášky č. 213/2012 Sb. a Metodického návodu č. 2/2009 odboru archivní správy a spisové služby MV k postupu prohlášení archiválií, archivních sbírek a archivních fondů nebo jejich ucelených částí za archivní kulturní památky, prohlášení archivních kulturních památek za národní kulturní památky a o nakládání s archiváliemi prohlášenými za tyto památky a péči o ně ze dne 3.8.2009 (č.j. MV-55653-1/AS-2009).

Kontrola fyzického stavu archivních kulturních památek byla provedena ve dnech 26. 11. 2019 (Chodovec) a 4. 12. 2019 (Milady Horákové 133), hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny se uskutečnila ve dnech 4.-6.12.2019 (č. j. NA 58/01-2020).

Za jednotlivá oddělení NA se na kontrole a sestavení zprávy podíleli:

- 1. oddělení: Mgr. Křečková, I. Čadková, PhDr. et PhDr. Mareš, Ph.D,
Mgr. Zenklová.
- 2. oddělení: Rašková
- 5. oddělení: Mgr. Kaďorek, Mgr. Dörner
- 6. oddělení: Caltová
- 8. oddělení: Cibulková
- 10.oddělení: Mgr. Holakovská

č. 1, Archiv České koruny, AKP od 7.7.1977, NKP od 17.8.1988 (2525 listin, inv. č. 1–2525) – č. NAD 50 (Archiv České koruny)

Datum kontroly: 4. – 6. 12. 2019
Fyzický stav archiválií: Viz přílohu Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 4.1.2019
Konzervační zásahy: Viz přílohu Protokol o hloubkové kontrole listin

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

	fondu Archiv České koruny ze dne 4.1.2019
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Listiny jsou zatím zabezpečeny 35 mm perforovanými kinofilmy, které však nejsou vyhovující. V roce 2010 byla dokončena evidence dříve zhotovených bezpečnostních a matričních reprodukcí pořízených pro restaurátorské protokoly na listové filmy formátu 13×18 a 6×9 (pečeti). Celkem je evidováno 7199 přírůstkových čísel listových filmů (č. 11169–18274, 18795–18889). Bezpečnostní i matriční reprodukce jsou uloženy ve speciálním depozitáři na Chodovci. Postupně se pořizují bezpečnostní reprodukce listin, které dosud nejsou zabezpečeny – viz Příloha. Postup reprografických a evidenčních prací souvisí s postupem restaurování.
Počty a kvalita studijních kopií:	Světlotisková edice AČK (listiny do r. 1526), kvalita vyhovuje. V roce 2007 byl celý fond AČK zdigitalizován v rámci projektu Monasterium. Digitální kopie jsou přístupné na webu Monasteria.

č. 2, Mzdový spor mezi tiskařskými dělníky a majiteli kartounek 1823, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/23 folií, inv. č. 2221) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly:	4.12.2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4433 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostního mikrofilmu př. č. 4433, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 3, Svatováclavský výbor 1848, Národní výbor 1848, AKP od 7.7.1977 – č. NAD 207 (Svatováclavský výbor roku 1848 Praha) a 208 (Národní výbor roku 1848)

Datum kontroly: 4.12.2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: SV - bezpečnostní mikrofilm př. č. 3144 (2000). Uloženo na Chodovci.
NV – bezpečnostní mikrofilmy př. č. 6–15, 112, kvalita vyhovuje (1999, 2000). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie výše uvedených bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce. Uloženy v badatelně na Chodovci.

č. 4, Pamětní zakládací listina Národního divadla v Praze z r. 1868, AKP od 7.7.1977 (1 originál + 1 kopie) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 4.12.2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn. AKP byla uložena do trezorové místnosti 6. oddělení v AA na Chodovci, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 4 bezpečnostní listové filmy př. č. 6384–6385, 6388–6389 kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 4a, Listina pamětní jež se týče stavby Národního divadla v Praze a seznam osob a firem, které se na znovuzbudování divadla podílely – rok 1883 (2 pergamenové listiny) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 4.12.2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, AKP byla uložena do trezorové místnosti 6. oddělení v AA na Chodovci, srolované listiny uloženy do nového nekyselého kartonu a označeny symbolem KP. Navrženo uložit listiny do tubusů.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 2 bezpečnostní listové filmy (př. č. 6386–6387), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 5, Protokol Politického klubu dělnického v Praze 1880, AKP od 7.7.1977 (1 spis/4 folie) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly: 4.12.2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4434, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 6, Provolání „Lide pracující“ k 1. máji 1890, AKP od 7.7.1977 (1 spis/3 folie) – č. NAD 873 (České místopředsedství Praha)

Datum kontroly:	4.12.2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4435, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 7, Rezoluce a memoranda s požadavky na zestátnění klíčového průmyslu, bank, energetických zdrojů a podniků, AKP od 7.7.1977 (kartony č. 1049–1052, inv. č. 3610) – č. NAD 988 (Ministerstvo průmyslu, Praha)

Datum kontroly:	4.12.2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn. Kartony jsou „přeplněné“, bylo proto navrženo uložit archiválie do více kartonů, resp. do širších kartonů (krabic), neboť archiválie jsou inventarizované.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilmy př. č. 5345–5348, kvalita vyhovuje. (1982) Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 8, Dokumenty z porady představitelů politických stran, zájmových a odborových organizací a význačných osobností veřejného života konané dne 23. února 1948 v Obecním domě v Praze, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/68 folií) – č. NAD 357 (Národní fronta – ústřední výbor, Praha)

Datum kontroly:	4.12.2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4436, kvalita vyhovuje (1978). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 45, Kancionál vyšehradský – 15. stol., AKP od 28.10.1981 (1 kodex/200 folií, inv. č. 814) – č. NAD 153 (Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, částečně prasklá přední drážka, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4437, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 50, Registra krále Vladislava II., kniha XXII. z let 1498–1502, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/282 folií, inv. č. 365) – č. NAD 174 (Česká dvorská kancelář, Praha, Vídeň)

Datum kontroly:	26.11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4438 (1977), bezpečnostní mikrofilm př. č. 3817 (2004), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 51, Urbář arcibiskupských statků – po roce 1390, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/99 folií, inv. č. 1170) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly:	26.11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4439, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 52, Urbář kláštera břevnovského – 1406, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/48 folií, inv. č. 449a) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4440, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 53, Urbář kláštera strahovského – 1410, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/47 folií) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4441, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 54, Berní rejstřík arcibiskupských statků – 1379, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/82 folií, inv. č. 1169) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm přír. č. 4442 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci
Počty a kvalita studijních kopií:	Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Fotografie (84 ks) byly zhotoveny v r. 1977 z mikrofilmu. Uloženo na Chodovci.

č. 55, Listina Přemysla Otakara I. z 24. července 1224, AKP od 28.7.1982 (1 listina, inv. č. 10) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní listové filmy př. č. 1558, 1559, 1562, 1564, 1566-1568 (2007), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci. .
Počty a kvalita studijních kopií:	Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz . od 20. 2. 2007.

č. 80, Kresba Petra Brandla Svatá rodina, AKP od 6.7.1984 (1 list) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní listový film přír. č. 6383 (2005), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Studijní fotografie na papírové podložce zhotoveny v r. 2005 (2 ks, bez č. přír.), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

č. 85, Desky zemské, AKP od 13.12.1989 (1714 knih, inv. č. 1–1714) – č. NAD 172 (Desky zemské, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav nezměněn, probíhá odkyselování a ukládání do nových krabic, které bude pokračovat i v roce 2020. V roce 2019 bylo odkyseleno 7 knih, u 5 knih odkyselování probíhá.
Konzervační zásahy:	Probíhá odkyselování a ukládání do nových obalů, které bude pokračovat i v roce 2020.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	<ul style="list-style-type: none">- Bezpečnostní mikrofilmy jsou pořizovány od roku 1961 a jejich kvalita odpovídá technickým možnostem archivu.- DZV (NAD 172/1) př.č. 5963–6091, 6101–6371, 6383–6581, 6609–7031, 7056–7445, 8210. Uloženo na Chodovci- DZM (NAD172/2) př.č. 7695–7940. Uloženo na Chodovci.- DZSt (NAD 172/3) př.č. 7965–8033. Uloženo na Chodovci- DZ-Karl (NAD 172/4) př.č. 4508–4511. Uloženo na Chodovci. Záznamy o provedené kontrole viz č. j. NA 542/08-2012.
Počty a kvalita studijních kopií:	Stejně počty studijních mikrofilmů jsou k dispozici badatelům na 1. oddělení NA

č. 102, Listiny Archivu české provincie dominikánského řádu do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (46 listin, inv. č. 1–46) – č. NAD 37 (Dominikáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná (kontrola provedena u listiny č. 17).
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 7351–7546 (2006). Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 103, Listiny Archivu české františkánské provincie do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (141 listin, inv. č. 1, 7–8, 10–29, 31–32, 35–39, 41, 43–79, 81–86, 88–94, 96–103, 106–110, 112–117, 120, 122, 124–130, 133–144, 147–149, 151–154, 156, 161–168, 170–174) – č. NAD 38 (Františkáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 26. 11. 2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt lehkých voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná (kontrola provedena u listiny č. 45).

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př.č. 1-1527, 22263-22264 a 23134-23139, kvalita vyhovující. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 104, Listiny fondu Archiv generalátu a konventu křížovníků s červenou hvězdou v Praze do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (551 listin, inv. č. 1–551) – č. NAD 195 (Křížovníci s červenou hvězdou – generalát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 26. 11. 2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná. Listinu č. 68 uložit do nové krabice.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1–1527, 22263–22264 a 23134–23139, kvalita vyhovující. Uloženo na Chodovci.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 105, Listiny fondu Benediktini – Břevnov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (257 listin, inv. č. 1–9, 11–258) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 26.11.2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt lehkých voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1529–1557, 1569–2238, 22257–22262). Jejich stav se podle předběžných zjištění jeví jako nevyhovující. Zhotovení nových negativů plánované od roku 2008 nebylo zatím splněno.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

č. 106, Listiny Archivu Českého velkopřevorství maltského řádu, AKP od 11.5.1992 (462 listin, inv. č. 952–1007, 1886–1957, 1971–2024, 2170–2216, 2218–2324, 2327–2331, 2335, 2337–2352, 2400–2503) – č. NAD 198 (Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha)

Datum kontroly: 26.11.2019

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 9220–9773, 9776–9901, 9907–10634, 21310–21498, 21808–22113, 23131–23133. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20. 2. 2007.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

č. 107, Listiny Archivu české provincie augustiniánského řádu do r. 1526; rukopis i. č. 68 zv. Codex Thomaeus z téhož archivu, AKP od 11.5.1992 (129 listin, inv. č. 1–129; I rukopis) – č. NAD 34 (Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Codex – stav dobrý, nezměněn, pouze prasklá drážka ve hřbetu, jejíž oprava zatím není nutná. Listiny – stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt lehkých voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Codex Thomaeus: v r. 2000 zhotoven bezpečnostní mikrofilm př. č. 1, 2, kvalita vyhovuje. Bezpečnostní listové filmy př. č. 5875–6381, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Codex Thomaeus: v roce 2000 zhotoven studijní mikrofilm (2 svitky, př. č. 1, 2), kvalita vyhovuje, pro badatele k dispozici také edice: Kadlec, J., Das Augustinerkloster Sankt Thomas in Prag, Von Gründungsjahr 1285 bis zu den Hussitenkriegen mit Edition seines Urkundenbuches, Würzburg, Augustinus-Verlag 1985. Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz . od 20. 2. 2007.

č. 108, Listiny fondu Premonstráti Strahov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (224 listin, inv. č. 1–224) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy:	Žádné.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní listové filmy př. č. 6390–7350, 7548–7567, 25200–25210.
Počty a kvalita studijních kopií:	Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz . od 20. 2. 2007.

č. 146, Soubor nejstarších archiválií k dějinám ČVUT z let 1705–1744, AKP od 12.12.2006 (inv. č. 1996, karton 1411, sign. L 42/2) – č. NAD 175 (Stará manipulace, Praha)

Datum kontroly:	26. 11. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, nezměněn, AKP označit symbolem pro KP.
Konzervační zásahy:	Žádné.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Bezpečnostní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií:	Studijní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 172, Soubor plánů a vedut židovského osídlení v Čechách z roku 1727, AKP od 18.10.2018 (98 map, inv. č. 1077–1174, sign. F/IX/24-F/XI/30, A/XI/1-A/XII/16) – č. NAD 324 (Sbírka map a plánů Národního archivu)

Datum kontroly:	4. 12. 2019
Fyzický stav archiválií:	Stav dobrý, jednotlivé zásuvky a obaly, ve kterých jsou mapy uloženy, byly označeny symbolem pro KP, probíhá restaurování nejvíce poškozených map (15 ks), další navrhovaná opatření zatím žádná.
Konzervační zásahy:	Probíhá restaurování nejvíce poškozených map (15 ks), které bude pokračovat i v roce 2020.
Fyzické podmínky uložení:	Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií:	Nejsou zhotoveny.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Počty a kvalita studijních kopií: 197 ks (TIFF 300dpi, JPEG 300dpi), uloženo:
\\FSCH003\digitalizace\2018\03-
K_ulozeni\NAD0324

V Praze dne 16. 1. 2020

Přílohy:

Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 4.1.2020.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Příloha č. 1 Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny

č. j. NA 58/01-2020

Stav fondu k 6. 12. 2019

Ve dnech 4. 12. 2019 - 6. 12. 2019 provedli Iva Čadková, Marie Urbanová, PhDr. Denko Čumlivski a Mgr. Leoš Zich hloubkovou kontrolu veškerých listin fondu AČK. Kontrola proběhla podle směrnic statutu AČK. V jejich rámci byla prověřena fyzická přítomnost a stav listin v novém i původním trezoru, v depozitáři na V. podlaží a v laboratoři konzervační dílny.

Stav fondu je následující:

- 1) V novém trezoru je uloženo celkem 2579 ks listin. Všechny listiny jsou konzervované, zčásti i restaurované a jsou uloženy v melinexu včetně transumptů, vidimátů a opisů inv. č. 2605, 2610, 2611, 2736, 2737. Atypické formáty listin jsou uloženy v krabicích.
- 2) V původním (tzv. starém) trezoru jsou uloženy 3 listiny (inv. č. 1031, 1032, 2453 mapová příloha k listině)
- 3) Na V. podlaží jsou uloženy transumpty, vidimáty a opisy inv. č. 2526-2799 (kromě inv. č. viz bod 1).
- 4) V konzervační dílně a fotodílně 1. oddělení se v současné době nenachází žádná listina.
- 5) Mimo budovu 1. oddělení NA není žádná listina.

Klimatický a hygienický režim obou trezorů se pohybuje ve stanovených parametrech. Hloubkovou kontrolou nebyly zjištěny žádné závady v evidenci ani ve způsobu uložení listin.

V rámci mezinárodního projektu CO:OP byly digitalizovány pečetě listin inv. č. 2327-2521, 2605, 2610, 2611, 2736 a 2737 (vyhotoveno 1309 snímků).

V průběhu hloubkové kontroly proběhlo předání fondu stávajícím odborných správcem správci novému. Od 1. 1. 2020 je novým odborným správcem fondu Archiv České koruny (NAD 50) Mgr. Leoš Zich.

V Praze dne 6. 1. 2020

Mgr. Jitka Křečková, vedoucí 1. oddělení NA

PhDr. Denko Čumlivski, odborný správce fondu AČK (do 30.12. 2019)

Iva Čadková, technický správce fondu AČK

Mgr. Leoš Zich, odborný správce fondu (od 1. 1. 2020)

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Tabulka č. IV – Počet zhotovených bezpečnostních (matričních, studijních) reprodukcí a počet zhotovených digitálních reprodukcí archiválií za rok 2019

Celkem za rok 2019	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
Interní digitalizace	1 000 737	6 420,526
Dtto v projektu HOME a dokončení COOP	33 026	368,5
Externí digitalizace	1 254	104 345,000
Souhrn	1 035 017	111 134,026

BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ – ANALOGOVÁ FOTOGRAFIE			
Název archivního souboru (NAD)	Počet svitků bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů (po konzervaci)	Počet políček/negativů matričních a studijních kopií
ŘM (NAD 198)	---	672	---
StS (NAD 1488)	60	---	---
SMP (NAD 324)	2	---	---
KSČ-ÚV-OaZZ (NAD 1261/4)	48 fpa	---	---
Celkem	62+48	672	---

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

DIGITALIZACE ARCHIVÁLIÍ		
Název archivního souboru (NAD)	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
SMP (NAD 324)	62	8,200
RAM-AC (NAD 611/4)	27 995	39,940
ČsČK-L-foto (NAD 634/1)	30	53,200
SO 1930 (NAD 752/2)	71 240	1 020,930
UM (NAD 922)	406	3,860
SProk (NAD 1038)	166	1,060
ČZS-foto (NAD 1045/1)	243	3,500
ZPN (NAD 1049)	9 944	23,400
PMV (NAD 1075/1)	10 151	127,000
CTX OZO – KF a foto (NAD 1127/1)	821	0,640
ČNP-OaZZ (NAD 1128/1)	5	0,157
KSČ-ÚV-K 1945–1989 (NAD 1261/1)	880	1,620
KSČ-ÚV-02 (NAD 1261/0/11)	6 616	69,100
KSČ-ÚV-KOM I (NAD 1261/1/23)	1 822	13,300
KSČ-ÚV-100/1 (NAD 1261/0/32)	145 014	1 980,000
Sb. alba (NAD 1313)	10 247	11,186

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

Sb. poz. (NAD 1315)	182	0,120
Sb. KG (NAD 1327)	15 297	6,343
Henlein (NAD 1328)	1 247	16,300
Čs. dobrovolníci ve Španělsku (NAD 1333)	75	0,187
DB (NAD 1335)	762	3,700
ŘMJ (NAD 1350)	28 198	225,100
Pluhař (NAD 1356)	774	10,900
AHR (NAD 1419)	90 668	1 044,590
PŘ II – EO (NAD 1420/5)	510 035	282,000
FČTK-Leica (NAD 1451/4)kin/fsn	1 938/4160	14,130/7,971
StS (NAD 1488)	9 421	235,000
LA (NAD 1499)	2 529	34,000
Vránovi-foto (NAD 1502/1)	2	2,200
ÚCL (NAD 1601)	42 385	72,800
Nikolajev – foto (NAD 1634/1)	252	0,581
ČFil (NAD 1662)	5	2,500
Janouch F. 1931 – OaZZ (NAD 1774/1)	536	29,400
KTO-VF (NAD 2058)	5 006	2,680
Všetečka (NAD 2147)	967	36,130
CELKEM	1 000 081	5 383,725

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

INTERNÍ DIGITALIZACE KINEMATOGRAFICKÝCH ARCHIVÁLIÍ			
Název archivního souboru (NAD)	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2019	Počet digitálních kopií (stop)	Datový objem (GB)
FÚTI-OaZZ (NAD 320/1)	99 ks VHS	99	690,875
D (NAD 502)	3 ks VHS	3	13,340
Sviták OaZZ (NAD 1102/1)	13 ks VHS	13	8,790
MV ČR – OaZZ (NAD 1285/1)	10 ks VHS	10	24,650
MŽP ČR – OaZZ (NAD 1658/1)	3 ks VHS	3	9,826
Markowitz-OaZZ (NAD 2089/1)	12 ks VHS	12	51,910
CELKEM	140 ks VHS	140	799,391

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

EXTERNÍ DIGITALIZACE KINEMATOGRAFICKÝCH ARCHIVÁLIÍ			
Název archivního souboru (NAD)	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2019	Počet digitálních kopií (stop)	Datový objem (GB)
Sb. filmů (NAD 1319)	6 fpa	6 + 6	115,0
TJS Baden – OZ (NAD 1555/1)	2 fpa	2 + 2	16,8
VÚV T.G.M. – KF (NAD 1609/1)	162 fpa	162 + 162	1 300,0
SSP-KF (NAD 1633/1)	1 fpa	1 + 1	7,8
Slánský-OZ (NAD 1882/1)	1 fpa	1 + 1	11,5
KSČ-ÚV-OaZZ (NAD 1261/4)	140 fpa	140	102 800,0
Celkem	312 fpa		104 251,1

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

INTERNÍ DIGITALIZACE ZVUKOVÝCH ARCHIVÁLIÍ					
Název archivního souboru (NAD)	Počet zvukových archiválií v rámci AS	Již dříve zdigitalizováno	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2019	Počet digitálních stop (mp3/wav)	Datový objem (GB)
DSK-OaZZ (NAD 366/1)	215	42	34 aka	116	27,20
UPV ČSSR/ČSFR-ZZ (NAD 865/1)	569	85	30 aka	101	40,40
Sb. ZN (NAD1337)	1 979	320	82 mg	246	149,00
MŽP ČR – ZZ (NAD 1658/1)	neurčeno	0	8 aka	38	7,01
JEŠ (NAD 1978)	/analogová + digi předloha u původce/	86	4 aka 3 kdi	13	11,10
Molnár 1924 – ZZ (NAD 2132/1)	neurčeno	0	1 aka (mikro)	2	2,70
Celkem	---	---	76 (aka) 1 (aka-mikro) 82 (mg) 3 (kdi)	516	237,41

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2019

EXTERNÍ DIGITALIZACE ZVUKOVÝCH ARCHIVÁLIÍ					
Název archivního souboru (NAD)	Celkový počet zvukových archiválií v rámci AS	Již dříve zdigitalizováno	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2019	Počet digitálních stop (mp3/wav)	Datový objem (GB)
Sb. ZN (NAD1337)	1 979	320	254 mg	598	68,8
Molnár 1924 – ZZ (NAD 2132/1)	neurčeno	0	1 mg	2	0,3
KSČ – ÚV – OaZZ (NAD 1261/4)	546	3	60 mg	170	24,8
Molnár 1924 – ZZ (NAD 2132/1)	neurčeno	0	1 aka (mikro)	2	2,70
Celkem	---	---	315 mg	770	93,9

VI. Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2019

Články

Sestavila: Kateřina Paulusová

1.
BARTL, Benjamin, Martin ZAPLETAL, Štěpán URBÁNEK, Monika KREJČÍ SLAVÍKOVÁ, Jiří TREJBAL a Zdeněk HRDLIČKA. Why do historical beeswax seals become brittle over time?
Studies in conservation. 2019, Vol. 64, No. 3, s. 138-145. ISSN 2047-0584.
2.
BAUDISCH, Pavel. Národní archiv získal fotografický archiv Pražského chodce Jiřího Všeťky.
Historická fotografie. 2019, roč. 18, s. 56-64. ISSN 1213-399X.
3.
BAUDISCH, Pavel. Protektorát Čechy a Morava 1939-1945: srdce Třetí říše.
Historická fotografie. 2019, roč. 18, s. 80-81. ISSN 1213-399X.
4.
BERNAS, Jiří, Zbyšek STODŮLKA a Milan VOJÁČEK. Certifikace NESTOR.
In: *LPT 2019*. Bratislava: Univerzitná knižnica, 2019, s. 106-114. ISBN 978-80-89303-76-2.
5.
BÍLKOVÁ, Lenka, Benjamin BARTL, Štěpán URBÁNEK, Libuše HOLAKOVSKÁ, Monika KREJČÍ SLAVÍKOVÁ a Martin ZAPLETAL. Směsi na bázi fosilních vosků pro restaurování voskových pečeti.
Fórum pro konzervátory-restaurátory. 2019, roč. 9, č. 2, s. 75-80. ISSN 1805-0050.
6.
DRAŠAROVÁ, Eva a Zdeňka KOKOŠKOVÁ. Ediční zpracování německy psaných pramenů 20. století vztahujících se k Českým zemím.
Sborník archivních prací. 2018, roč. 68, č. 2, s. 443-465. ISSN 0036-5246.
7.
DRAŠAROVÁ, Eva. Národní archiv v roce 2018.
Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 237-287. ISSN 1211-9768.
8.
DROZDA, Jiří, Šárka STEINOVÁ a Filip PAULUS. Jewish settlement plans in Bohemia from the first half of the 18th century.
Advances in Cartography and GIScience of the International Cartographic Association [online]. 1. 5. 2019 [cit. 2019-12-31]. ISSN 2570-2084.
Dostupné z: <https://www.adv-cartogr-giscience-int-cartogr-assoc.net/1/5/2019/>

9.

DUFEK, Pavel. Angažování bývalých šlechticů v akciových společnostech v meziválečném Československu: nástin možného výzkumu a jeho výsledků. *Paginae historiae*. 2019, roč. 27, č. 1, s. 554-564. ISSN 1211-9768.

10.

DUFEK, Pavel. K souvislostem a okolnostem státní zemědělské politiky v letech 1945-1947.

In: *Venkov, rolník a válka v českých zemích a na Slovensku v moderní době*.

Vyd. 1. Praha: Národní zemědělské muzeum, 2017, s. 341-351. ISBN 978-80-86874-87-6.

11.

DUFEK, Pavel. Prodeje pivovarů v průběhu první pozemkové reformy.

In: VESELÝ, Martin (ed.). *Orosené dějiny*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2019, s. 219-232. ISBN 978-80-7561-168-0.

12.

DUFEK, Pavel. Proměny vlastnictví velkostatků na Slánsku ve 20. a 30. letech 20. století, aneb zemřeli by jejich majitelé jako slánští velkostatkáři?

In: *Život a smrt v kraji pod Slánskou horou*. Slaný - Otruby: Wotrubia, 2019, s. 11-29. ISBN 978-80-906274-4-4.

13.

FLIMELOVÁ, Alena a Roman ŠTÉR. Krasavice s přesnou puškou.

Válka revue. 2019, č. 1-2, s. 28-31. ISSN 1804-0772.

14.

GREGOROVIČOVÁ, Eva. Per la biblioteca di Stanislao da Gnezna, Professore nell' Università di Praga nel Quattrocento.

Archivum mentis. 2019, č. 8, s. 131-146. ISSN 2281-3667.

15.

GREGOROVIČOVÁ, Eva. Prameny k toskánským dynastickým řádům v Rodinném archivu toskánských Habsburků.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 184-200. ISSN 1211-9768.

16.

GREGOROVIČOVÁ, Eva. The Habsburg-Tuscany Family Archive Digitisation Projects: presentazione alla conferenza internazionale ICARUS/ENArC.

Archivio di Stato di Firenze [online]. Praga, 2015 [cit. 2019-12-30].

Dostupné z: <http://www.archivodistato.firenze.it/asfi/index.php?id=95>

17.

HANOUSEK, Jan. Několik úvah editora nad zpřístupněním Pozůstatků desek zemských.

In: *Mikulovské kolejní kabinetů pomocných věd historických II*. Vyd. 1. Brno: PhDr. Ivo Sperát, 2019, s. 86-96. ISBN 978-80-87542-27-9.

18.

HUBENÝ, David. 100 let Úřadu průmyslového vlastnictví v historické zkratce.
In: *Vědci, vynálezci a podnikatelé v českých zemích*. Praha: Jonathan Livingston, 2019, s. 117-124. ISBN 978-80-7551-130-0.

19.

HUBENÝ, David. K vojensko-bezpečnostním otázkám meziválečné Podkarpatské Rusi.
In: *Rusíni a Československo (1918-1938)*. 1. vyd. Bratislava: Združenie inteligencie Rusínov Slovenska, 2018, s. 39-49. ISBN 978-80-971779-9-7.

20.

HUBENÝ, David. Losing the contest - the German Business School.
In: *History of the University of Economics, Prague, (I)*, The history of economic higher education in the Czech lands. Prague: Oeconomica, 2019, s. 63-80. ISBN 978-80-245-2255-5.

21.

HUBENÝ, David. Moudrý uviděl neštěstí a šel se skrýt - odbojová činnost Floriána Ostrčila.
In: *Život a smrt v kraji pod Slánskou horou*. Slaný - Otruby: Wotrubia, 2019, s. 101-129. ISBN 978-80-906274-4-4.

22.

HUBENÝ, David. Odškodňování československých státních příslušníků za majetky zanechané na území Podkarpatské Rusi v letech 1945-2017/2018.
Dvacáté století. 2018, roč. 10, č. 2, s. 62-85. ISSN 1803-750X.

23.

HUBENÝ, David a Naděžda KRUGLOVÁ. Pohled československých vnitřních bezpečnostních složek na ruskou emigraci v meziválečném období.
Historica Olomucensia. 2019, roč. 56, s. 185-198. ISSN 1803-9561.

24.

HUBENÝ, David. Polní četnictvo na Podkarpatské Rusi v letech 1919-1920.
In: *Československo 1918-1938/2018*. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2018, s. 154-169. ISBN 978-80-7394-725-5.

25.

HUBENÝ, David. Řízení před vojenskými soudy (1918-1939).
In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*, XI. svazek, Řízení. Vyd. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 537-544. ISBN 978-80-7380-715-3.

26.

HUBENÝ, David. Sjezd Odborové skupiny československé ve Velké Británii v roce 1944.
Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 674-686. ISSN 1211-9768.

27.

HUBENÝ, David. Soud patentní.

In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*, Sv. XIV, Soudnictví. Vyd. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, s. 350-357. ISBN 978-80-7380-748-1.

28.

HUBENÝ, David. Státní rada v Londýně.

In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*, Sv. XVI, Správa veřejná - Suché. Vyd. 1. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019, s. 323-328. ISBN 978-80-7380-761-0.

29.

HUBENÝ, David. Střelba mezi slánskými cyklisty v Gossengrünü.

In: *Život a smrt v kraji pod Slánskou horou*. Slaný - Otruby: Wotrubia, 2019, s. 89-100. ISBN 978-80-906274-4-4.

30.

HUBENÝ, David. The Patent Office in Prague during the nazi occupation, 1939-1945.

In: *Science, occupation, war: 1939-1945*. Prague: ÚSD AV ČR, 2019, s. 33-34. ISBN 978-80-7285-234-5.

31.

JÍLKOVÁ, Stanislava. Udělování svátosti nižšího a vyššího svěcení pražskými světicími biskupy Janem Matoušem Schweibererem a Erasmem Divišem Kriegerem. *Paginae historiae*. 2019, roč. 27, č. 1, s. 201-233. ISSN 1211-9768.

32.

KAHUDA, Jan. K životnímu jubileu Jiřiny Juněcové.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 212-213. ISSN 0004-0398.

33.

KAHUDA, Jan. Mezinárodní vědecká konference Ludvík Salvátor Toskánský (1847-1915): vědec a cestovatel.

Studie a zprávy. 2019, roč. 7, č. 1, s. 77-78. ISSN 1805-3874.

34.

KAHUDA, Jan. Významné životní jubileum Ing. Václava Háška.

Genealogické a heraldické listy. 2019, roč. 39, č. 2, s. 51-53. ISSN 1212-9631.

35.

KALINA, Tomáš a Jan KAHUDA. Kariolová pošta v českých zemích.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 283-311. ISSN 1211-9768.

36.

KLEČACKÝ, Martin. Kapitoly z dějin moderní veřejné správy na našem území, (I.), Od tereziánských reforem k prvním výrazným změnám.

Veřejná správa. 2019, roč. 30, č. 5, s. 24-27. ISSN 1213-6581.

37.

KLEČACKÝ, Martin. Kapitoly z dějin moderní veřejné správy na našem území, (II.), 1859: prohraná válka a co z toho vzešlo.
Veřejná správa. 2019, roč. 30, č. 7, s. 24-27. ISSN 1213-6581.

38.

KLEČACKÝ, Martin. Kapitoly z dějin moderní veřejné správy na našem území, (III.), Svobodná obec jako základ svobodného státu.
Veřejná správa. 2019, roč. 30, č. 12, s. 20-23. ISSN 1213-6581.

39.

KLEČACKÝ, Martin. Kapitoly z dějin moderní veřejné správy na našem území, (IV.), Stát, škola a žák ve druhé polovině 19. století: v práci a vedení jest naše spasení.
Veřejná správa. 2019, roč. 30, č. 19, s. 22-25. ISSN 1213-6581.

40.

KLEČACKÝ, Martin. Správní kousek ministra Hochenburgera: rakouská justice a česko-německé vyrovnání před první světovou válkou.
Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 482-495. ISSN 1211-9768.

41.

KLOČKOVÁ, Lenka. K okolnostem zákazu paměti Ludvíka Svobody ve světle archivních pramenů.
In: PETRÁŠ, Jiří a Libor SVOBODA (eds.). *Bezčasí: Československo v letech 1972-1977*. Vyd. 1. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2018, s. 282-291. ISBN 978-80-88292-24-1.

42.

KOBLASA, Pavel. Hraběnka z Trauttmansdorffu a novobystřické panství.
Výběr. 2019, roč. 56, č. 1, s. 3-7. ISSN 1212-0596.

43.

KOBLASA, Pavel. Landštejnské panství v Táborském kraji jako reálné svěřenství v držení hrabat z Herbesteinu.
Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 61-69. ISSN 1211-9768.

44.

KOBLASA, Pavel. Nástup nového císaře na trůn pohledem hraběte Černína.
Obnovená tradice. 2019, roč. 30, č. 60, s. 16-20. ISSN 2336-8799.

45.

KOBLASA, Pavel a Jan KAHUDA. Nerovný dialog: čeští archiváři a hornouherské šlechtické archivy po zrodu Československa.
In: DUCHÁČEK, Milan, Jitka BÍLKOVÁ a kol. *Václav Chaloupecký a generace roku 1914*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita, 2018, s. 192-201. ISBN 978-80-7494-434-5.

46.

KOBLASA, Pavel. Obyvatelstvo vsi Albeře na Novobystřicku.
Obnovená tradice. 2019, roč. 30, č. 59, s. 12-17. ISSN 2336-8799.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

47.

KOBLASA, Pavel. Rozdělení Sasko-Lauenburských statků po smrti Julia Františka Sasko-Lauenburského = Aufteilung der Sachsen-Lauenburgischen Herrschaften nach dem Tode des Julius Franz von Sachsen-Lauenburg.

In: *Sborník příspěvků z mezinárodního historického symposia "Významné ženy Ostrova/Schlackenwerthu"*. 1. vyd. Ostrov: Město Ostrov, 2019, s. 98-104. ISBN 978-80-907668-0-8.

48.

KOBLASA, Pavel. Tři desetiletí vlády uherských hrabat Somssichů na Českém Šternberku.

Středočeský sborník historický. 2018, roč. 44, s. 91-102. ISSN 0585-4172.

49.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka a Jan KAHUDA. Dvacet let v čele Národního archivu: rozhovor s PhDr. Evou Drašarovou, CsC.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 796-807. ISSN 1211-9768.

50.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka a Jan KAHUDA. Eva Drašarová jubilující.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 214-218. ISSN 0004-0398.

51.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka a Stanislav KOKOŠKA. Porady německého státního ministra K.H. Franka s oberlandráty-inspektory 1943-1944: edice dokumentů.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 639-673. ISSN 1211-9768.

52.

KRLÍN, Jan. Boj o státní hranice Slovinska od roku 1918 do roku 1920 se zaměřením na slovinsko-rakouské hranice v oblasti Korutan.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 533-544. ISSN 1211-9768.

53.

KRLÍN, Jan. Bouřlivá léta 1918-1920 v Kašperských Horách i jinde v česko-rakouském i česko-německém pohraničí z pohledu státní správy.

Zlatá stezka. 2019, roč. 26, s. 269-293.

54.

KRLÍN, Jan. Nové slovinské archivní publikace.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 337-340. ISSN 1211-9768.

Rec. na: ANŽIČ, Sonja. Péče o chudé v Kraňsku: sociální politika v Kraňsku od poloviny 18. století do roku 1918.

Rec. na: Srbská pravoslavná církev ve Slovinsku v meziválečném období.

Rec. na: Podoba lublaňských hostinců na přelomu 19.-20. století.

Rec. na: JERAJ, Mateja. Kazenski proces proti Črtomirju Nagodetu in soobtoženim: epilog. Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije, 2017. 254 s. ISBN 978-961-6638-33-3.

Rec. na: Slovenci začenal sa novi časi ... 1918-1920.

Rec. na: Vodnik po arhivskem gradivu k I. svetovne vojne. 1. Del.

55.

KRLÍN, Jan. Vedoucí představitelé Komunistické strany Československa v novém biografickém slovníku.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 327-333. ISSN 1211-9768.

Rec. na: ANEV, Petr a Matěj BÍLÝ (eds.). Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921-1989). Vyd. 1. Praha: Academia, 2018. 2 svazky. ISBN 978-80-200 2974-4.

56.

KŘEČKOVÁ, Jitka a Hedvika KUCHAROVÁ. Život sester alžbětinek Na Slupi v zrcadle statut.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 234-253. ISSN 1211-9768.

57.

KŘEŠŤAN, Jiří. „Jednou uvidí světlo boží, až bude vhodná doba“: tajemství zapečetěné obálky s posledními slovy T.G. Masaryka.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 565-575. ISSN 1211-9768.

58.

KŘEŠŤAN, Jiří. Anna Hájková (ed.): Čekám, až se vrátíš. Rodinné deníky z války. Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2018, 102 s. Knižnice Dějiny současnosti, sv. 67. ISBN 978-80-7422-655-7.

Soudobé dějiny. 2019, roč. 26, č. 2-3, s. 415-416. ISSN 1210-7050.

Rec. na: HÁJKOVÁ, Anna (ed.). Čekám, až se vrátíš: rodinné deníky z války.

Vyd. 1. Praha: NLN, 2018. 101 s. ISBN 978-80-7422-655-7.

59.

KŘEŠŤAN, Jiří. Československá identita poněkud jinak a - inspirativně. Bartlová, Milena a kol.: Co bylo Československo? Kulturní konstrukce státní identity. UMPRUM, Praha 2017. 271 s.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 319-323. ISSN 1211-9768.

Rec. na: BARTLOVÁ, Milena a kol. Co bylo Československo? Kulturní konstrukce státní identity. Vyd. 1. V Praze: UMPRUM, 2017. 269 s. ISBN 978-80-87989-23-4.

60.

KŘEŠŤAN, Jiří. Francesco Caccamo: La Cecoslovacchia al tempo del socialismo reale. Regime, dissenso, esilio. Roma, Società Editrice Dante Alighieri 2017. 266 s. ISBN 978-8-85343432-6.

Časopis Matice moravské. 2019, roč. 138, č. 1, s. 207-208. ISSN 0323-052X.

Rec. na: CACCAMO, Francesco. La Cecoslovacchia al tempo del socialismo reale: regime, dissenso, esilio. Roma: Società editrice Dante Alighieri, 2017. 261 s. ISBN 978-88-534-3432-6.

61.

KŘEŠŤAN, Jiří. Iveta Škrabalová: Jaroslav Šalda - portrét titána tisku. Praha, Academia 2016. 217 s. Edice: Studentské práce. ISBN 978-80-200-2531-9.

Soudobé dějiny. 2018, roč. 25, č. 3-4, s. 658-659. ISSN 1210-7050.

Rec. na: ŠKRABALOVÁ, Iveta. Jaroslav Šalda - portrét titána tisku. Vyd. 1. Praha: Academia, 2016. 216 s. ISBN 978-80-200-2531-9.

62.

KŘEŠŤAN, Jiří. Karel Löbl: Od omylů k nadějím. Čtrnáct kroků Federálního shromáždění k demokracii za účasti poslanců Československé strany socialistické (listopad 1989 - květen 1990). Praha, Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v.v.i., 2017, 399 s. ISBN 978-80-87782-77-4.

Soudobé dějiny. 2018, roč. 25, č. 3-4, s. 656-657. ISSN 1210-7050.

Rec. na: LÖBL, Karel. Od omylů k nadějím: čtrnáct kroků Federálního shromáždění k demokracii za účasti poslanců Československé strany socialistické (listopad 1989 – květen 1990). 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2017. 399 s. ISBN 978-80-87782-77-4.

63.

KŘEŠŤAN, Jiří. Karol Bílek: Profesor Josef Novák, botanik z Malechovic.

Libošovice, Obec Libošovice 2018. 64 s. ISBN 978-80-270-3528-1.

Časopis Matice moravské. 2018, roč. 137, č. 2, s. 477-479. ISSN 0323-052X.

Rec. na: BÍLEK, Karol. Prof. Josef Novák: botanik z Malechovic. Libošovice: obec Libošovice, 2018. 63 s. ISBN 978-80-270-3528-1.

64.

KŘEŠŤAN, Jiří. Klikatá cesta, pevný cíl ...: jubilant Václav Bartůšek.

Sborník vlastivědných prací z Podblanicka. 2018, roč. 52, č. 1-2, s. 337-341. ISSN 0487-5648.

65.

KŘEŠŤAN, Jiří. Martin Boštík - Stanislav Vosyka: Počátky festivalu Smetanova Litomyšl. Litomyšl, Smetanova Litomyšl, o.p.s. - Regionální muzeum v Litomyšli 2018, 68 s. ISBN 978-80-904919-6-0, ISBN 978-80-906805-0-0.

Časopis Matice moravské. 2019, roč. 138, č. 1, s. 203-204. ISSN 0323-052X.

Rec. na: BOŠTÍK, Martin a Stanislav VOSYKA. Počátky festivalu Smetanova Litomyšl. Vyd. 1. [Litomyšl]: Smetanova Litomyšl, 2018. 67 s. ISBN 978-80-904919-6-0.

66.

KŘEŠŤAN, Jiří. Michal Macháček: Gustáv Husák. Praha, Vyšehrad 2017. 631 s. ISBN 978-80-7429-388-7.

Časopis Matice moravské. 2018, roč. 137, č. 2, s. 458-465. ISSN 0323-052X.

Rec. na: MACHÁČEK, Michal. Gustáv Husák. Vyd. 1. V Praze: Vyšehrad, 2017. 631 s. ISBN 978-80-7429-388-7.

67.

KŘEŠŤAN, Jiří. Miloš Jakeš.

In: ANEV, Petr a Matěj BÍLÝ (eds.). *Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921-1989)*, Sv. 1, A-K. Praha: Academia, 2018, s. 524-529.

ISBN 978-80-200-2960-7.

68.

KŘEŠŤAN, Jiří. Peroutkův pohřeb jako svědectví.

Přítomnost [online]. 21. 11. 2019 [cit. 2019-12-31].

Dostupné z: <http://www.pritomnost.cz/2019/11/21/peroutkuv-pohreb-jako-svedectvi/>

69.

KŘEŠŤAN, Jiří Podnětná analýza českých historických stereotypů a předsudků o Češích. Hahnová, Eva: Češi o Češích. Dnešní spory o dějiny. Academia, Praha 2018, 268 s. *Paginae historiae*. 2019, roč. 27, č. 2, s. 315-318. ISSN 1211-9768. *Rec. na:* HAHNOVÁ, Eva. Češi o Češích: dnešní spory o dějiny. Vyd. 1. Praha Academia, 2018. 267 s. ISBN 978-80-200-2839-6.

70.

KŘEŠŤAN, Jiří. Talich: on the problem of national purification. Part 2. *Czech music*. 2017, vol. 26, s. 103-133. ISSN 0261-2801.

71.

KŘEŠŤAN, Jiří. Vladimír Brabec et al.: Osmašedesátý očima tří generací. Fakta – Úvahy - Názory. Praha, Syndikát novinářů České republiky - Klub novinářů Pražského jara 2018. 364 s. ISBN 978-80-270-2821-4. *Časopis Matice moravské*. 2019, roč. 138, č. 1, s. 209-210. ISSN 0323-052X. *Rec. na:* Osmašedesátý očima tří generací: fakta - úvahy - názory. Vyd. 1. Praha: Syndikát novinářů ČR, 2018. 361 s. ISBN 978-80-270-2821-4.

72.

KŘEŠŤAN, Jiří. Závažná sonda do světa dětí a mládeže v českých zemích v letech 1948-1970. Knapík, Jiří - Franc, Martin a kol.: Mezi pionýrským šátkem a mopedem. Děti, mládež a socialismus v českých zemích 1948-1970. Academia, Praha 2018. 727 s. *Paginae historiae*. 2019, roč. 27, č. 2, s. 324-326. ISSN 1211-9768. *Rec. na:* KNAPÍK, Jiří, Martin FRANC a kol. Mezi pionýrským šátkem a mopedem: děti, mládež a socialismus v českých zemích 1948-1970. Vyd. 1. Praha: Academia, 2018. 727 s. ISBN 978-80-200-2890-7.

73.

KŘEŠŤAN, Jiří. Zdeněk Nejedlý. In: ANEV, Petr a Matěj BÍLÝ (eds.). *Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921-1989)*, Sv. 2, L-Z. Praha: Academia, 2018, s. 102-106. ISBN 978-80-200-2973-7.

74.

KUNT, Miroslav. Železničář Victor Cibich. In: VESELÝ, Martin (ed.). *Orosené dějiny*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2019, s. 213-218. ISBN 978-80-7561-168-0.

75.

LUTOVSKÁ, Pavla. Přání PhDr. Marcele Zdrubecké. *Středočeský sborník historický*. 2018, roč. 44, s. 289-290. ISSN 0585-4172.

76.

LUTOVSKÁ, Pavla. Psi, pejskaři a zavádění daně psové v druhé polovině 19. století v Praze. *Paginae historiae*. 2019, roč. 27, č. 1, s. 312-324. ISSN 1211-9768.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

77.

MAHEL, Richard. „Lze se nadíti, že Moravě dostane se historického díla, důstojného jejích mecenášů a reprezentantů“: několik poznámek k zpřístupňování písemných archiválií historikem Bedou Dudíkem.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 254-272. ISSN 1211-9768.

78.

MAHEL, Richard. Zpráva o mezinárodní konferenci „Morava v době převratů a změn 1848-1918“, konané ve dnech 6. a 7. června 2018 v Kroměříži a vydaném Sborníku konferenčních příspěvků.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 288-290. ISSN 1211-9768.

79.

MACHKOVÁ, Zora. Osobní archiv Pavla Tigrida v Národním archivu.

In: HANÁKOVÁ, Jitka a kol. *Pavel Tigrid: svědek dvacátého století*. 1. vyd. Praha: Národní muzeum, 2018, s. 90-100. ISBN 978-80-7036-571-7.

80.

MACHKOVÁ, Zora. Písemná pozůstalost Pavla Tigrida v Národním archivu.

In: *Dny Pavla Tigrida v Semilech 2017*. 1. vyd. Semily: Muzeum a Pojizerská galerie, 2019, s. 80-85. ISBN 978-80-905890-8-7.

81.

NIMRICHTROVÁ, Pavlína. Mezinárodní konference Archivace záznamů z informačních systémů Praha 2019.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 198-207. ISSN 0004-0398.

82.

NIMRICHTROVÁ, Pavlína a Zbyšek STODŮLKA. Německý e-government a digitální archivnictví: (23. Archivwissenschaftliches Kolloquium der Archivschule Marburg 2018).

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 1, s. 50-59. ISSN 0004-0398.

83.

PAULUS, Filip. KUČERA, Zdeněk - HOFMAN, Jiří: Staré mapy středního Polabí. Olomouc, Agentura Rubico, spol. s.r.o. 2016, 64 s., obr. v textu.

Středočeský sborník historický. 2018, roč. 44, s. 199-201. ISSN 0585-4172.

84.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Prohlášení separačních plánů z let 1727-1728 za archivní kulturní památku.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 4, s. 402-403. ISSN 0004-0398.

85.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Resettlement maps of Jewish in the lands of the Bohemian Crown, 1727-1728.

Judaica Bohemiae. 2019, s. 87-104.

86.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Translokační plány židovských obydlí v

Karlovarském kraji z roku 1727.

Sborník Muzea Karlovarského kraje. 2019, roč. 27, s. 37-56. ISSN 1803-6066.

87.

PAZDEROVÁ, Alena. Snahy o konverzi Petra Voka z Rožemberka aneb co v Březanově kronice nebylo.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 104-125. ISSN 1211-9768.

88.

PLUSKALOVÁ, Tereza. 17. celostátní archivní konference v Liberci.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 1, s. 78-93. ISSN 0004-0398.

89.

RECHTORIK, Martin. Zpráva o návštěvě delegace z Archivu republiky Slovinsko.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 207-211. ISSN 0004-0398.

90.

STEINOVÁ, Šárka, Jiří DROZDA, Filip PAULUS a Ondřej BÖHM. Publication of maps and plans of Jewish settlement from the first half of the 18th century.

Proceedings of the International Cartographic Association [online].

10. 6. 2019 [cit. 2019-12-31]. ISSN 2570-2092.

Dostupné z: <https://www.proc-int-cartogr-assoc.net/2/120/2019/>

91.

STEINOVÁ, Šárka a Stanislava OTTOMANSKÁ. Velká válka a zahradní architekt Josef Vaněk.

Zahrada - park - krajina. 2019, roč. 29, č. 1, s. 8-11. ISSN 1211-1678.

92.

STEINOVÁ, Šárka. Výstavba sídlišť a veřejná zeleň v letech 1949-1953: (úvodní studie).

In: ZÁMEČNÍK Roman (ed.). *Zahradně-architektonická tvorba 20. století v Československu I*. Zdíby: Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, 2019, s. 142-151. ISBN 978-80-85881-44-8.

93.

STEINOVÁ, Šárka. Z péče o pražské městské sady na konci 19. a počátkem 20. století.

Zprávy památkové péče. 2019, roč. 79, č. 1, s. 61-67. ISSN 1210-5538.

94.

ŠEPTÁK, Miroslav. Bude mít Kurz odvahu k experimentu se Zelenými?

Demokratický střed [online]. 2019, roč. 8, č. 3 [cit. 2019-12-31]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/bude-mit-kurz-odvahu-k-experimentu-se-zelenymi/>

95.

ŠEPTÁK, Miroslav. Debakl jako katalyzátor nutného restartu SPÖ.

Hospodářské noviny. 2019, 27. - 29. 9. 2019, č. 188, s. 13. ISSN 0862-9587.

96.

ŠEPTÁK, Miroslav. Kniha o zemských volbách v Rakousku v letech 1919-1932.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 334-336. ISSN 1211-9768.

Rec. na: Radikale Phrase, Wahlbündnisse und Kontinuitäten: Landtagswahlkämpfe in Österreichs Bundesländern 1919 bis 1932. Wien: Böhlau, 2017. 607 s. ISBN 978-3-205-20498-5.

97.

ŠEPTÁK, Miroslav. Po květnové ledové sprše čeká Rakousko horký podzim.

Demokratický střed [online]. 2019, roč. 8, č. 2, s. 5-6 [cit. 2019-12-31]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/po-kvetnove-ledove-sprse-ceka-rakousko-horky-podzim/>

98.

ŠEPTÁK, Miroslav. Přehled archivních fondů a historiografické produkce k československo-rakouským vztahům.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 2, s. 11-36. ISSN 1211-9768.

99.

ŠEPTÁK, Miroslav. Sebastian Kurz jako na houpačce.

Demokratický střed [online]. 2019, roč. 8, č. 2 [cit. 2019-12-31]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/sebastian-kurz-jako-na-houpacce/>

100.

ŠEPTÁK, Miroslav. Sebastian Kurz nadále přepisuje historii.

Demokratický střed [online]. 2019, roč. 8, č. 3 [cit. 2019-12-31]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z: <http://www.demokratickystred.cz/sebastian-kurz-nadale-prepisuje-historii/>

101.

ŠLOUF, Jakub. Pašek Václav.

In: ANEV, Petr a Matěj BÍLÝ (eds.). *Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921-1989)*, Sv. 2, L-Z. Praha: Academia, 2018, s. 148-151.

ISBN 978-80-200-2973-7.

102.

ŠLOUF, Jakub. Plzeň v letech 1945-1948.

In: SKÁLA, Adam a kol. *Dějiny města Plzně*, 3, 1918-1990. Vyd. 1. Plzeň: Statutární město Plzeň, 2018, s. 109-124. ISBN 978-80-87911-07-5.

103.

ŠLOUF, Jakub. Plzeň v letech 1948-1953.

In: SKÁLA, Adam a kol. *Dějiny města Plzně*, 3, 1918-1990. Vyd. 1. Plzeň: Statutární město Plzeň, 2018, s. 125-150. ISBN 978-80-87911-07-5.

104.

ŠLOUF, Jakub. Poláček Karel.

In: ANEV, Petr a Matěj BÍLÝ (eds.). *Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921-1989)*, Sv. 2, L-Z. Praha: Academia, 2018, s. 202-205.

ISBN 978-80-200-2973-7.

105.

ŠLOUF, Jakub. Retribuční justice soudí revoluci: konflikty Mimořádného lidového soudu v Praze a Oblastní úřadovny StB v Praze v letech 1946-1947. *Securitas imperii*. 2019, roč. 34, č. 1, s. 100-117. ISSN 1804-1612.

106.

ŠTÉR, Roman. Český Malín - Lidice volyňských Čechů. *Slovanská vzájemnost*. 2019, roč. 22, č. 24, s. 4. ISSN 1212-3315.

107.

ŠTÉR, Roman. Člověk se srdcem na dlani: nová publikace Národního archivu. *Legionářský směr*. 2018, č. 3-4, s. 87. ISSN 2336-8756.
Rec. na: ŠTÉR, Roman. Člověk se srdcem na dlani: deník Josefa Holce z konce II. světové války a prvních poválečných měsíců. Praha: Národní archiv, 2018. 182 s. ISBN 978-80-7469-084-6.

108.

ŠTÉR, Roman. Návrat do vlasti předků. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 40-42.

109.

ŠTÉR, Roman. Neviditelní, ale potřební. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 68-69.

110.

ŠTÉR, Roman. Odměna za účast v bojích. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 47-75.

111.

ŠTÉR, Roman. Otevírali cestu. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 62-63.

112.

ŠTÉR, Roman. Sovětská anabáze. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 8-11.

113.

ŠTÉR, Roman. Velitel s lidskou tváří. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 14-18.

114.

ŠTÉR, Roman. Zasloužená oslava. *Válka revue. Speciál, Čechoslováci na východní frontě*. 2019, s. 94-95.

115.

TRNKA, Pavel. Budování knihovny obnoveného konventu Panny Marie pod řetězem v Praze. *Bibliotheca Antiqua*. 2019, s. 16-27.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

116.

TRNKA, Pavel. Hroznata a úřad probošta v Teplé.

Minulostí Západočeského kraje. 2017, roč. 52, s. 239-245. ISSN 0544-3830.

117.

TRNKA, Pavel. Konec třebíčského konventu benediktinů.

In: CHLÁDEK, Oldřich, Tomáš PETRÁČEK, Jan SÍČ a Veronika KUCROVÁ (eds.)

Jdi svou cestou a nech lidi mluvit. Vyd. 1. Praha: Katolická teologická fakulta

Univerzity Karlovy, 2018, s. 110-128. ISBN 978-80-7422-629-8.

118.

TRNKA, Pavel. Pražský konvent johanitů a datace udělení práva pontifikálií jeho převorům v řádové historiografii.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 70-90. ISSN 1211-9768.

119.

TRNKA, Pavel. Správa kláštera Teplá ve středověku.

Bibliotheca Strahoviensis. 2018, roč. 13, s. 7-236. ISSN 1213-6514.

120.

TRNKA, Pavel. Vztah Chotěšova k Teplé na konci středověku.

Minulostí Západočeského kraje. 2017, roč. 52, s. 36-46. ISSN 0544-3830.

121.

VOJÁČEK, Milan. Heather Ryan - Walker Sampson, *The No-Nonsense Guide to Born-Digital Content*. London, Facet Publishing 2018, 207 s.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 219-220. ISSN 0004-0398.

Rec. na: RYAN, Heather a Walker SAMPSON. *The no-nonsense guide to born-digital content*. 1. Pub. London: Facet publishing, 2018. xxvii, 207

s. ISBN 978-1-78330-195-9.

122.

VOJÁČEK, Milan. Christian Keitel, *Zwölf Wege ins Archiv. Umriss einer offenen und praktischen Archivwissenschaft*. Stuttgart, Franz Steiner Verlag 2018, 285 s.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 222-223. ISSN 0004-0398.

Rec. na: KEITEL, Christian. *Zwölf Wege ins Archiv: Umriss einer offenen und praktischen Archivwissenschaft*. Stuttgart: Franz Steiner, 2018. 285 s. ISBN 978-3-515-12156-9.

123.

VOJÁČEK, Milan a Miroslav KUNT. Stav a perspektivy digitálního archivnictví v ČR.

Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 758-771. ISSN 1211-9768.

124.

VOJÁČEK, Milan. Trevor Owens, *The Theory and Craft of Digital Preservation* Baltimore John Hopkins University Press 2018, 226 s.

Archivní časopis. 2019, roč. 69, č. 2, s. 220-222. ISSN 0004-0398.

Rec. na: OWENS, Trevor. *The theory and craft of digital preservation*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 2018. x, 226 s. ISBN 978-1-4214-2697-6.

125.

WAAGE, Vladimír. Od textu k mapám v Hesseliove urbáři.
Paginae historiae. 2019, roč. 27, č. 1, s. 143-165. ISSN 1211-9768.

126.

ZÍTEK, Adam. Czeska mniejszosc na Wołyniu w latach okupacji niemieckiej (1941-1944).
Pamięć i Sprawiedliwość. 2018, roč. 32, č. 2, s. 502-519. ISSN 1427-7476.

127.

ZÍTEK, Adam. Demontrace v Brně v srpnu 1969.
Paměť a dějiny. 2019, roč. 13, č. 3, s. 89-96. ISSN 1802-8241.

128.

ZÍTEK, Adam. Raporty o Polsce: za materiałóv Wydziału Ewidencyjnego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Czechosłowacji.
Komunizm. 2018, č. 7, s. 459-466. ISSN 2299-890X.

Monografie

1.

AMBROŽ, Robin, Jiří DROZDA a Šárka STEINOVÁ. *Specializovaná mapa obor a bažantnic - historické areály v časových osách* [online]. Zdíby: Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, [2019] [cit. 2019-12-31]. 4 s.
Dostupné z:
http://knihovna.vugtk.cz/record/193742/files/Nmap01_Obory_Pruvodni_zprava.pdf

2.

AMBROŽ, Robin, Jiří DROZDA a Šárka STEINOVÁ. *Specializovaná mapa obor a bažantnic - současné areály* [online]. Zdíby: Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, [2019] [cit. 2019-12-31]. 4 s.
Dostupné z:
http://knihovna.vugtk.cz/record/193743/files/Nmap02_Obory_Pruvodni_zprava.pdf

3.

AMBROŽ, Robin, Šárka STEINOVÁ a David TŮMA. *Vývoj demonstračního loveckého objektu Lánská obora*. Praha: VÚGTK, 2019. 254 s.
ISBN 978-80-85881-43-1.

4.

BÁRTA, Stanislav (ed.). *Digitální archivnictví* [online]. [Autoři:] Hana Brzobohatá, Radana Červená, Jiří Jelínek, Zbyšek Stodůlka, Michaela Zemánková. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 2019. 134 s. [cit. 2019-12-31]. ISBN 978-80-210-9450-5.
Dostupné z: <https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.M210-9450-2019>

5.

BÍLÝ, Matěj, Marián LÓŽI a Jakub ŠLOUF. *Nervová vlákna diktatury: regionální elity a komunikace uvnitř KSČ v letech 1945-1956*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova 2019. 303 s. ISBN 978-80-246-4333-5.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2018

6.

Historická fotografie: sborník pro prezentaci historické fotografie ve fondech a sbírkách České republiky. V Praze: Národní archiv, 2019. ISSN 1213-399X.

7.

JUNĚCOVÁ, Jiřina, Jiří ŠOUŠA a Vladimír WAAGE. *Zemědělsko-lesnický archivář špičkový historik lesa: na paměť PhDr. Josefa Nožičky.* Praha: Národní archiv, 2019. 484 s. ISBN 978-80-7469-090-7.

8.

KLEČACKÝ, Martin (ed.). *Úředník sluhou mnoha pánu?: nacionalizace a politizace veřejné správy ve střední Evropě 1848-1948.* Vyd. 1. Praha: Centrum středoevropských studií, 2018. 268 s. ISBN 978-80-87782-98-9.

9.

KOBLASA, Pavel. *C. a k. soukromé a rodinné statky za vlády císaře Františka Josefa I.* Vyd. 1. Praha: Národní archiv, 2019. 151 s. ISBN 978-80-7469-089-1.

10.

KOKEŠ, Luboš a David HUBENÝ. *Výběrová bibliografie k dějinám bezpečnostních složek na území Československa v letech 1918 1991* [online]. [Praha], 2019 [cit. 2020-01-09]. 160 s.

Dostupné z: <https://www.nacr.cz/badatelna/bibliografie-k-dejinam-bezpecnostnich-slozek>

11.

MARTINKOVÁ, Dagmar (ed.). *Návraty volyňských Čechů.* Autoři textů: Danuše Manová, Dagmar Martinková, Roman Štěr, Josef Vlk. [Praha]: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, [2018]. 63 s. ISBN 978-80-903164-9-2.

12.

Paginae historiae: sborník Národního archivu. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019, roč. 27, č. 1 a 2. ISSN 1211-9768.

Dostupné z: <http://www.nacr.cz/e-publ/paginae.aspx>

13.

VALENTOVÁ, Kateřina, Jarmila KAŠPÁRKOVÁ, Pavel TRNKA a kol. *Historiam scribere: řádová historiografie raného novověku, II., Biografický slovník.* Vyd. 1. Praha: Historický ústav AV ČR, 2018. 881 s. ISBN 978-80-7286-332-7.

14.

ZÍTEK, Adam, Jaroslav PAŽOUT a kol. *Lexikon nejvyšších představitelů československé justice a prokuratury v letech 1948-1989.* Vyd. 1. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2019. 346 s. ISBN 978-80-88292-36-4.